

พอช. - CODI

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
(องค์การมหาชน)

รายงานผลโครงการ

แก้ไขปัญหที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย
ในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนา
ระบบราง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

โดย สำนักพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมราง
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

01

รายงานผลการดำเนินการ ขับเคลื่อนการพัฒนาที่อยู่อาศัย ชุมชนริมราง

- การลงพื้นที่ สํารวจข้อมูลและรับฟังปัญหาจากชุมชน
- การจัดทําแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยและคุณภาพชีวิต
- การขับเคลื่อนการพัฒนาที่อยู่อาศัยอย่างเป็นรูปธรรม

02

รายงานผลการประสาน ความร่วมมือกับหน่วยงาน และภาคี

- การประชุมและหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- การสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่
- การบูรณาการความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน

03

รายงานผลการดำเนินโครงการ (ด้านการบริหารโครงการ และงบประมาณ)

- ผลการดำเนินงานตามแผนงานและเป้าหมาย
- การบริหารจัดการโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ
- การบริหารงบประมาณโปร่งใส ตรวจสอบได้
- ผลลัพธ์และประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับชุมชน

ร่วมพัฒนา ร่วมแก้ไข ร่วมสร้างชุมชนริมราง
ให้น่าอยู่ อย่างมั่นคง และยั่งยืน

1. ข้อมูลโครงการ

❖ ที่มา นโยบายโครงการ	4
❖ วัตถุประสงค์โครงการ	4
❖ กลุ่มเป้าหมายภายใต้โครงการ	5
❖ หลักเกณฑ์ และประกาศที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ	6

2. รายงานผลการดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมราง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

❖ การสร้างความเข้าใจ และสร้างความร่วมมือระดับจังหวัด ระดับเมือง	7
❖ การสร้างความมั่นคงในที่ดิน	27
❖ การสนับสนุนการดำเนินโครงการเพื่อสร้างความมั่นคงในที่อยู่อาศัย และพัฒนาคุณภาพชีวิต	29
❖ การเชื่อมโยงเครือข่าย และพัฒนาศักยภาพกลุ่ม องค์กรชุมชน	30
❖ การดำเนินงานด้านข้อมูลความเดือดร้อน	33
❖ การสื่อสารและประชาสัมพันธ์	35

3. รายงานผลการประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน และภาคี

❖ คำสั่ง คณะกรรมการกำกับและติดตามการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยสำหรับชุมชน ในที่ดินของการรถไฟแห่งประเทศไทย	39
❖ คำสั่ง คณะอนุกรรมการดำเนินงานแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยสำหรับชุมชนในที่ดิน ของการรถไฟแห่งประเทศไทย	39
❖ การประเมินผลกระทบทางสังคมและผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุนของโครงการ แก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง	40
❖ การเสนอความเห็นเพื่อปรับแก้ร่างกฎหมายการพัฒนาพื้นที่ในและโดยรอบ โครงสร้างพื้นฐานทางราง ฯ	45

4. รายงานผลการดำเนินงานโครงการ (ด้านการบริหารโครงการและงบประมาณ)

❖ รายงานสรุปผลการอนุมัติกลุ่มโครงการปี 2566 (เปรียบเทียบเป้าหมายผลลัพธ์)	48
- ผลการดำเนินงานโครงการ กลุ่มโครงการปี 2566	
- ปัญหา/ อุปสรรคการดำเนินงาน กลุ่มโครงการปี 2566	

❖ รายงานสรุปผลการอนุมัติกลุ่มโครงการปี 2567 (เปรียบเทียบเป้าหมายผลลัพธ์)	50
- ผลการดำเนินงานโครงการ กลุ่มโครงการปี 2567	
- ปัญหา/ อุปสรรคการดำเนินงาน กลุ่มโครงการปี 2567	
❖ รายงานสรุปผลการอนุมัติกลุ่มโครงการปี 2568 (เปรียบเทียบเป้าหมายผลลัพธ์)	52
- ผลการดำเนินงานโครงการ กลุ่มโครงการปี 2568	
- ปัญหา/ อุปสรรคการดำเนินงาน กลุ่มโครงการปี 2568	
❖ รายงานสรุปผลการอนุมัติกลุ่มโครงการปี 2569 (เปรียบเทียบเป้าหมายผลลัพธ์)	55
- ผลการดำเนินงานโครงการ กลุ่มโครงการปี 2569	
- ปัญหา/ อุปสรรคการดำเนินงาน กลุ่มโครงการปี 2569	
❖ ข้อเสนอแนะการดำเนินงานที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี 2566 – 2569	58
 5. ภาคผนวก	 60
❖ กิจกรรมสำคัญ	60

1. ข้อมูลโครงการ

ที่มา นโยบายโครงการ

- ตั้งแต่ปี 2563 – 2565 มีขบวนการประชาชนที่ร่วมกันสำรวจข้อมูลความเดือดร้อนชุมชนผู้มีรายได้น้อยบนที่ดินการรถไฟแห่งประเทศไทย

- การประชุมคณะกรรมการแก้ไขปัญหาของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม ครั้งที่ 1/2565 เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2565 ที่ประชุมมีมติในประเด็นข้อเรียกร้องของ ขปส. กรณีข้อ 4 นโยบายการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยชุมชนในที่ดินของการรถไฟแห่งประเทศไทย โดยให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ดำเนินการเสนอโครงการแก้ไขปัญหาประชาชนผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบรางต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีในระยะต่อไปโดยเร่งด่วน เพื่อเป็นโครงการรองรับประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนาของรัฐที่ประชาชนคนจนเดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัย

- การประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2565 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบแนวทางการแก้ไขปัญหาของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (ขปส.) จำนวน 15 กรณีปัญหา และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนอย่างต่อเนื่องตามหน้าที่และอำนาจต่อไป ตามที่คณะกรรมการแก้ไขปัญหาของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรมเสนอ

- การประชุมคณะกรรมการแก้ไขปัญหาของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม ครั้งที่ 2/2565 เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2565 ที่ประชุมมีมติเห็นชอบในหลักการโครงการที่สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) เสนอ โดยให้ดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบและมติ ครม.ที่เกี่ยวข้อง

- การประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2566 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการโครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง โดยมี **แผนการดำเนินงานในระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) มีเป้าหมายดำเนินการครอบคลุมครัวเรือนผู้ได้รับผลกระทบ จำนวน 27,084 ครัวเรือน 300 ชุมชน วงเงินรวม 7,718,940,000 บาท (เจ็ดพันเจ็ดร้อยสี่แสนเก้าแสนสี่หมื่นบาทถ้วน)**

วัตถุประสงค์โครงการ

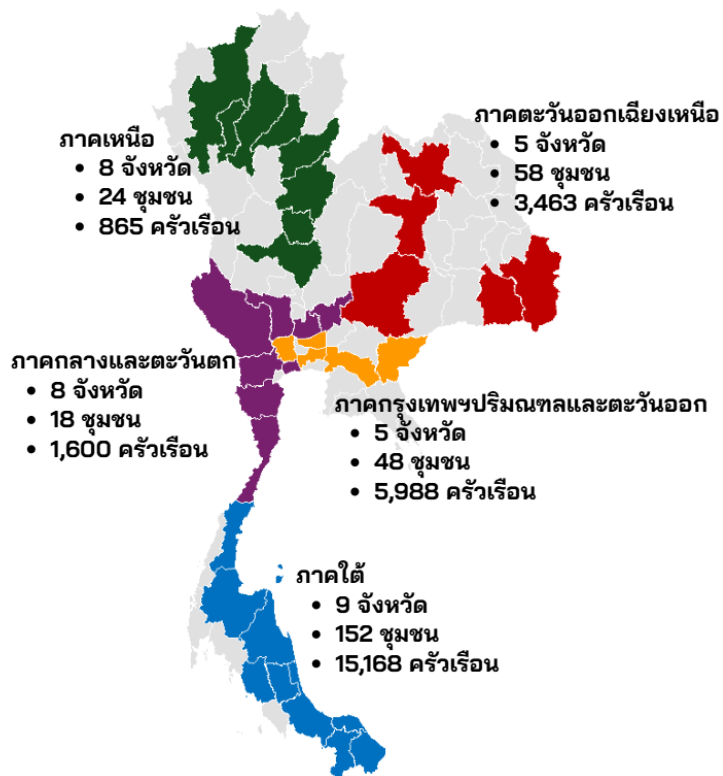
1. เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง โดยมีโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการและสิ่งแวดล้อมที่ดี มีรูปแบบที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต และความสามารถในการใช้จ่ายของคนในชุมชน

2. เพื่อสร้างความมั่นคงในการอยู่อาศัยและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้มีรายได้น้อยในทุกมิติ ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สุขภาพอนามัย และสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ โดยผู้มีรายได้น้อยมีการรวมกลุ่มและจัดการพัฒนาองค์กรชุมชนร่วมกันอย่างเป็นระบบทั้งชุมชน

3. เพื่อพัฒนารูปธรรมการจัดการร่วมกันของพื้นที่ในการจัดความสัมพันธ์ลักษณะแนวราบระหว่างชุมชน ท้องถิ่น และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยกระบวนการทำงาน เรียนรู้และพัฒนาาร่วมกันของทุกภาคส่วนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองของชุมชน

กลุ่มเป้าหมายภายใต้โครงการ

เป้าหมายดำเนินการครอบคลุมครัวเรือนผู้ได้รับผลกระทบ จำนวน 27,084 ครัวเรือน 300 ชุมชน

	จำนวนชุมชน	จำนวนครัวเรือน
ภาคเหนือ	24	865
เชียงใหม่	1	124
นครสวรรค์	4	131
พิจิตร	4	71
พิษณุโลก	9	304
แพร่	2	30
ลำปาง	1	64
ลำพูน	0	12
อุตรดิตถ์	3	129
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	58	3,463
ขอนแก่น	41	2,459
นครราชสีมา	7	267
ศรีสะเกษ	3	213
อุดรธานี	6	284
อุบลราชธานี	1	240
ภาคกรุงเทพปริมณฑลและตะวันออก	48	5,988
กรุงเทพมหานคร	41	5,594
ฉะเชิงเทรา	3	127
นครปฐม	1	33
ปทุมธานี	1	14
สระแก้ว	2	220

	จำนวนชุมชน	จำนวนครัวเรือน
ภาคกลางและตะวันตก	18	1,600
กาญจนบุรี	4	205
ประจวบคีรีขันธ์	1	190
พระนครศรีอยุธยา	2	47
ราชบุรี	5	256
เพชรบุรี	0	6
สมุทรสาคร	4	245
สระบุรี	1	632
สุพรรณบุรี	1	19
ภาคใต้	152	15,168
ชุมพร	2	107
ตรัง	25	1,882
นครศรีธรรมราช	8	1,379
นราธิวาส	13	1,445
ปัตตานี	2	46
พัทลุง	1	20
ยะลา	5	213
สงขลา	72	8,716
สุราษฎร์ธานี	24	1,360

หลักเกณฑ์ และประกาศที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ

1. หลักเกณฑ์การขอเช่าที่ดินการรถไฟแห่งประเทศไทย ว่าด้วยมติที่ประชุมคณะกรรมการรถไฟฯ ครั้งที่ 7/2566 เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2566 เรื่อง ขออนุมัติการถือใช้หลักเกณฑ์การให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เช่าที่ดินสำหรับชุมชนที่อยู่อาศัยในที่ดิน (ตามมติ ครก. ปี 2566) จำนวน 300 ชุมชน 27,084 ครัวเรือน

2. ประกาศแนวทางการจัดทำสัญญาเช่าช่วงที่ดินของการรถไฟแห่งประเทศไทย ภายใต้โครงการแก้ไขปัญหที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง โดยมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อส่งเสริมให้มีการแก้ไขปัญหชุมชนที่อาศัยอยู่ในที่ดินของการรถไฟแห่งประเทศไทยที่ได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนาระบบรางให้มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยโดยชอบด้วยกฎหมาย (2) เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาและยกระดับองค์กรชุมชนให้มีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย ให้เป็นไปตามแนวทางและหลักเกณฑ์การทำสัญญาเช่าที่ดิน และ (3) เพื่อให้การจัดทำสัญญาเช่าช่วงที่ดินระหว่างสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) กับองค์กรชุมชน เป็นไปโดยสอดคล้องและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

3. ประกาศแนวทางและหลักเกณฑ์การสนับสนุนโครงการแก้ไขปัญหที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางและหลักเกณฑ์การสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการ

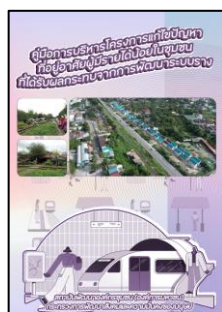
4. คู่มือบริหารโครงการแก้ไขปัญหที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

5. ประกาศแนวทางและหลักเกณฑ์การสนับสนุนโครงการแก้ไขปัญหที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางและหลักเกณฑ์การสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการ

6. คู่มือบริหารโครงการแก้ไขปัญหที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

7. ประกาศแนวทางและหลักเกณฑ์การสนับสนุนโครงการแก้ไขปัญหที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางและหลักเกณฑ์การสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการ

8. คู่มือบริหารโครงการแก้ไขปัญหที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

2. รายงานผลการดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมราง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

โครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง
ณ วันที่ 20 สิงหาคม 2569

สำนักพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมรางได้ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบรางได้ดำเนินงาน ร่วมกับเครือข่ายชุมชน องค์กรชุมชน ชุมชนกลุ่มเป้าหมาย และท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- ❖ การสร้างความเข้าใจ และสร้างความร่วมมือระดับจังหวัด ระดับเมือง
- ❖ การสร้างความมั่นคงในที่ดิน และบริหารสัญญาเช่าที่ดินการรถไฟแห่งประเทศไทย
- ❖ การสนับสนุนการดำเนินโครงการเพื่อสร้างความมั่นคงในที่อยู่อาศัย และพัฒนาคุณภาพชีวิต
- ❖ การเชื่อมโยงเครือข่าย และพัฒนาศักยภาพกลุ่ม องค์กรชุมชน
- ❖ การดำเนินงานด้านข้อมูลความเดือดร้อน
- ❖ การสื่อสารและประชาสัมพันธ์

การสร้างความเข้าใจ และสร้างความร่วมมือระดับจังหวัด/เมือง

ตั้งแต่การประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2566 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการโครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง สถาบันฯ โดยสำนักพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมราง ได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ประสานความร่วมมือกับกระทรวงคมนาคม และการรถไฟแห่งประเทศไทย (ในฐานะหน่วยงานเจ้าของที่ดิน) ผ่านคณะกรรมการกำกับและติดตามการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยสำหรับชุมชนในที่ดินของการรถไฟแห่งประเทศไทย (คำสั่งกระทรวงคมนาคมที่ 902/2569 โดยมี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม เป็นประธาน) , คณะอนุกรรมการ ภายใต้คณะกรรมการดังกล่าว (โดยมี รองผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทย ฝ่ายบริหารทรัพย์สิน เป็นประธาน) , และการประชุมร่วมกับหน่วยงาน เครือข่ายองค์กรชุมชนอย่างไม่เป็นทางการ

❖ สรุปผลการประชุมหารือ จำนวน 11 ครั้ง ดังนี้

ภาพประกอบ	เนื้อหาสาระสำคัญ
	(ครั้งที่ 1) วันที่ 14 ต.ค. 68 ณ สถานีกลางกรุงเทพอภิวัฒน์ มีการหารือประเด็น กระทบยอดค่างชำระค่าเช่าที่ดิน รฟท. (กลุ่มสัญญาเดิม) เพื่อตรวจสอบยอดค่าง ชำระให้ตรงกันระหว่างคู่สัญญา ได้แก่ ปอช. กับ รฟท. , และ ติดตามการลงนาม สัญญาเช่าแปลงใหม่ จำนวน 9 สัญญา
	(ครั้งที่ 2) วันที่ 30 ต.ค. 68 ณ สถานีกลางกรุงเทพอภิวัฒน์ มีการหารือเพื่อวางแผนการทำสัญญาเช่าที่ดินการรถไฟแห่งประเทศไทยให้กับชุมชน จำนวน 26 แปลง 1,200 กว่าครัวเรือน , การต่ออายุสัญญาเช่าให้กับกลุ่มสัญญาเดิม , การแก้ไขเนื้อหา สัญญาเช่าที่ดิน รฟท. ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ มติ ครก. 2543 โดยจะตั้งวง ประชุมเพื่อพิจารณาเนื้อหาในส่วนนี้เป็นการเฉพาะ และประเด็นอื่น เช่น การเรียก เก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง การชี้แนวเขตที่ดิน รฟท. ในระดับพื้นที่
 	(ครั้งที่ 3) วันที่ 18 พ.ย. 68 ณ สถานีกลางกรุงเทพอภิวัฒน์ มีการหารือประเด็น สำคัญเกี่ยวกับการก่อสร้างรางรถไฟ การก่อสร้างถนนที่ใช้ล้อเสี่ยงเครื่องจักรหนัก และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการก่อสร้างเส้นทางการรถไฟรางคู่ พร้อมกับหารือ หลักเกณฑ์การชดเชยและการจัดการพื้นที่ โดย 1) กรณีชุมชนที่ไม่มีรายชื่ออยู่ใน มติ ครม.รับรอง 300 ชุมชน หาก รฟท. ต้องการใช้พื้นที่ที่จะต้องออกจากพื้นที่ที่ตนไม่ได้ได้รับการชดเชยใดๆ 2) กรณีชุมชนหรือสมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการบ้านมั่นคงที่ยังไม่ก่อสร้างต้องปรับ แบบให้สอดคล้องกับแผนงานก่อสร้างของ รฟท. 3) กรณีชุมชนหรือสมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการบ้านมั่นคงก่อสร้างบ้านจะต้องรื้อ ถอนและ รฟท.จะจ่ายค่าชดเชยให้ตามสมควร เนื่องจากถือว่าผู้เช่าเสียหายและไม่ได้ ทำการอันใดผิด
 	(ครั้งที่ 4) วันที่ 3 ธ.ค. 68 ณ กระทรวงคมนาคม มีประเด็นสำคัญเรื่องพิจารณาสา นตอนโยบาย 300 ชุมชน 27,084 ครัวเรือน โดยการรถไฟแห่งประเทศไทยรับสานต่อนโยบายการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยบนที่ดินการรถไฟฯ ทั้ง 300 ชุมชน 27,084 ครัวเรือน , การติดตามเรื่องการทำสัญญาที่ดินให้กับชุมชน 25 แปลง 1,231 ครัวเรือน , การต่ออายุสัญญาเช่าที่ดินของกลุ่มสัญญาเช่าที่ดินเดิม 61 ชุมชน 63 ฉบับ , การลงนามสัญญาเช่าที่ดินระหว่างบริษัทเอสอาร์ทีแอสเสท จำกัด (อทส.) กับ ปอช. จำนวน 10 ฉบับ , การแก้ไขเนื้อหาสัญญาเช่าที่ดิน รฟท. ให้สอดคล้องกับ เจตนารมณ์ มติ ครก. 2543 , และ กรณีชุมชนพระราม 6 กรุงเทพมหานคร ให้ พิจารณาปรับลดค่าเช่าลงมาตามเกณฑ์ผู้มีรายได้น้อย
	(ครั้งที่ 5) วันที่ 22 ม.ค. 69 ณ กระทรวงคมนาคม มีการพิจารณาการทำสัญญาเช่า ที่ดินให้กับชุมชน จำนวน 25 แปลง มีรายละเอียดดังนี้ กลุ่ม 1 สามารถดำเนินการ ทำสัญญาได้ภายในวันที่ 2 ก.พ. 69 จำนวน 10 แปลง , กลุ่ม 2 ให้มีการหารือกับ บริษัท เอสอาร์ที แอสเสท จำกัด (อทส.) เนื่องจากมีมูลค่าที่ดินสูง จำนวน 4 แปลง ,

ภาพประกอบ	เนื้อหาสาระสำคัญ
	และกลุ่ม 3 ให้การรถไฟฟ้าลงพื้นที่ตรวจสอบแปลงที่ดินใหม่ เนื่องจากมีแผนการพัฒนาระบบราง จำนวน 11 แปลง
	(ครั้งที่ 6) วันที่ 6 ก.พ. 69 ณ กระทรวงคมนาคม รับมอบสัญญาเช่าที่ดินให้กับชุมชน จำนวน 6 แปลง 182 ครัวเรือน พิจารณาการทำสัญญาเช่าที่ดินให้กับชุมชน โดยสามารถดำเนินการทำสัญญาได้ภายในวันที่ 27 ก.พ. 69 จำนวน 3 แปลง 71 ครัวเรือน และหารือกับบริษัท เอสอาร์ที แอสเสท จำกัด (อทส.) เนื่องจากมีมูลค่าที่ดินสูง จำนวน 4 แปลง 613 ครัวเรือน
  	(ครั้งที่ 7) วันที่ 11 ก.พ. 69 ณ สถานีกลางกรุงเทพอภิวัฒน์ พิจารณาพื้นที่ขอเช่าที่ดินการรถไฟฟ้าแห่งประเทศไทย จำนวน 4 แปลง 613 ครัวเรือน ในเขตราชเทวี พบว่า 1) ชุมชนริมคลองสามเสน จำนวน 216 ครัวเรือน (ตรงบริเวณทางยกระดับจตุรทิศ) ปรากฏว่าเกิดข้อพิพาทกับสำนักงานการระบายน้ำที่ส่งผลให้การรถไฟฟ้าให้เช่าไม่ได้ เนื่องจากติดแผนงานโครงการที่ทางสำนักงานการระบายน้ำต้องวางแผนการรองรับน้ำใหม่ในปริมาณที่คณะกรรมการเคยกำหนดไว้ เมื่อวันที่ 29 ส.ค. 32 ส่วนสำนักงานทางพิเศษ และอทส. ไม่มีข้อติดขัด 2) และ 3) ชุมชนนิคมมักกะสัน จำนวน 91 ครัวเรือน ชุมชนโรงเจมักกะสัน จำนวน 69 ครัวเรือน สามารถเช่าที่ดินการรถไฟฟ้าได้ โดยไม่มีข้อติดขัด 4) ชุมชนริมทางรถไฟมักกะสัน รวมกับชุมชนแดงบุหงา จำนวน 243 ครัวเรือน สามารถเช่าที่ดินการรถไฟฟ้า แต่ขอให้ตัดพื้นที่คืนเพิ่มประมาณ 600 ตารางเมตร ทั้งนี้ให้ลงพื้นที่ทำทด.3 ร่วมกันอีกครั้งในวันที่ 19 ก.พ. 69
  	(ครั้งที่ 8) วันที่ 26 มี.ค. 69 ณ สำนักงานเขตตลิ่งชัน โดยนายณพพร บุญแก้ว รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นประธานการประชุมฯ ประชุมหารือเพื่อแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของชุมชนในพื้นที่ของการรถไฟฟ้าแห่งประเทศไทย และลงพื้นที่โครงการบ้านมั่นคงชุมชนฟ้าใหม่ร่วมใจพัฒนา ซึ่งในการประชุมมีประเด็นสำคัญ ดังนี้ 1) ประเด็นการสานต่อนโยบาย 300 ชุมชน 2) ประเด็นการจัดประชุมร่วมระหว่างหน่วยงานและภาคประชาชน เป็นประจำโดยไม่ต้องมีการชุมนุม 3) ประเด็นจัดทำสัญญาเช่าที่ดินการรถไฟฟ้า 4) ประเด็นการติดตามการต่ออายุสัญญาเช่าที่ดินการรถไฟฟ้า 5) ประเด็นการเปลี่ยนคู่สัญญาเช่าบริษัทเอสอาร์ทีแอสเสท จำกัด (อทส.) เป็นการรถไฟฟ้าโดยตรง จำนวน 10 ฉบับ 6) ประเด็นการปรับเนื้อหาเงื่อนไขสัญญาเช่าที่ดินให้สอดคล้องกับมติคณะกรรมการรถไฟฟ้าเมื่อปี 2543 7) ประเด็นชุมชนพระราม 6 ยังอยู่ในขั้นตอนเตรียมนำเสนอต่อคณะกรรมการรถไฟฟ้าเพื่อพิจารณา 8) ประเด็นการออกใบอนุญาตต่างๆ 9) ประเด็นการอำนวยความสะดวกในการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคในพื้นที่

ภาพประกอบ	เนื้อหาสาระสำคัญ
	10) ประเด็นการลงพื้นที่เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจกับสมาชิกที่ไม่เข้าร่วมหรือพื้นที่ข้างเคียงที่ไม่ได้ให้ความร่วมมือกับการดำเนินโครงการของชุมชนขอให้การรถไฟฯ ลงพื้นที่เพื่อร่วมชี้แจง และ ประเด็นข้อเสนอเพิ่มเติม เรื่องการพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยในที่ดินการรถไฟฯ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมเป็นประธาน
 	(ครั้งที่ 9) วันที่ 2 เม.ย. 69 ณ สถานีกลางกรุงเทพอภิวัฒน์ สืบเนื่องจากการประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของชุมชนในที่ดิน รฟท. ในวันที่ 26 มี.ค. 69 ที่ผ่าน จึงมีการติดตามความคืบหน้าการบริหารสัญญาเช่าที่ดินการรถไฟแห่งประเทศไทย ซึ่งในการประชุมมีประเด็นสำคัญ ดังนี้ 1) กรณีการเรียกเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง 2) กรณีการแก้ไขปัญหาชุมชนที่มีสัญญาเช่ากับ รฟท. เพื่อให้เกิดการต่ออายุต่อเนื่อง โดยเฉพาะกลุ่มสัญญาคราวละ 3 ปี และตรวจเช็ครายละเอียดการแจ้ง/ความพร้อมของชุมชนในการชำระค่าเช่าที่ดิน เพื่อสร้างความมั่นใจในการดำเนินงานของสหกรณ์และเครือข่ายชุมชนที่กำลังดูแลพร้อมทั้งหารือแนวทางการยกเลิกสัญญาเช่ากรณีกลุ่มชุมชนที่ได้รับผลกระทบจาก โครงการก่อสร้างระบบราง และนัดหมายติดตามความคืบหน้าการบริหารสัญญาเช่าที่ดินฯ
 	(ครั้งที่ 10) วันที่ 4 มิ.ย. 69 ณ สถานีกลางกรุงเทพอภิวัฒน์ การประชุมหารือเพื่อแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของชุมชนในที่ดินของการรถไฟฯ มีประเด็นสำคัญในการหารือ ดังนี้ 1) ติดตามความคืบหน้าการต่ออายุสัญญาและชำระค่าเช่าที่ดิน 2) การเปลี่ยนคู่สัญญาเช่า เปลี่ยนจากบริษัทเอสอาร์ทีแอสเสท จำกัด ของการรถไฟฯ เป็นการรถไฟฯ โดยตรง แบ่งเป็น 2 ระยะ ระยะแรกภายในวันที่ 30 มิ.ย. 69 และระยะที่สองภายในวันที่ 31 ก.ค. 69 ดำเนินการอีก 8 สัญญาที่เหลือ และ 3) ประสานการทำงานกับการรถไฟฯ (1) การปรับอัตราค่าเช่าจากอสังหาริมทรัพย์ เป็นใช้ตามมติการให้เช่าปี 2566 และการรถไฟฯ ขอให้ พอช. ทำหนังสือเสนออย่างเป็นทางการ (2) ทางเข้า-ออกชุมชน กรณีชุมชนตลาดบ่อบัว (3) อื่น ๆ
	(ครั้งที่ 11) วันที่ 22 ก.ค. 69 ณ กระทรวงคมนาคม การประชุมคณะกรรมการกำกับและติดตามการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยสำหรับชุมชนในที่ดินของการรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) ครั้งที่ 1/2569 มีประเด็นสำคัญในการหารือและพิจารณา ดังนี้ 1) ติดตามความก้าวหน้าโครงการ 300 ชุมชน การดำเนินงานด้านการต่ออายุสัญญาเช่า การเปลี่ยนคู่สัญญา และการยื่นขออนุญาตก่อสร้าง เพื่อเร่งรัดการดำเนินการโครงการให้เป็นไปตามแผน 2) กำหนดแนวทางการดำเนินงาน เห็นชอบแนวทางการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง รวมถึงการสื่อสารหลักเกณฑ์การเช่าที่ดินให้มีความชัดเจน 3) พิจารณา แต่งตั้งคณะกรรมการย่อย โดยมี รองผู้ว่าการรถไฟฯ เป็นประธาน กรณี เพิ่มรายชื่อผู้แทนชุมชนจำนวน 8 คนเพื่อเป็นอนุคณะกรรมการ

ภาพประกอบ	เนื้อหาสาระสำคัญ
	ขอให้เพิ่มเติมในสถานะเป็นผู้สังเกตการณ์แทน สามารถเข้าร่วมและเสนอความเห็นได้ แต่ไม่สามารถลงมติได้ เพื่อถ่วงดุลองค์ประกอบคณะทำงาน พร้อมกับพิจารณาเสนอแนะนโยบายโครงการ 300 ชุมชน มอบหมายให้การรถไฟเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงาน

2. ประสานความร่วมมือในระดับจังหวัด จำนวน 2 จังหวัด

ภาพประกอบ	เนื้อหาสาระสำคัญ
  	(จังหวัดสงขลา) การดำเนินงานตามข้อสั่งการคณะทำงานแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาของรัฐ กรณี รถไฟฟ้าทางคู่ ในชุมชนพื้นที่รถไฟ และคณะทำงานลงสำรวจพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างรถไฟฟ้าทางคู่ จังหวัดสงขลา เส้นทาง หาดใหญ่ - สงขลา และเส้นทาง หาดใหญ่ - สะเดา ครั้งที่ 2/2568 ที่ประชุมจึงมีมติมอบหมายให้ผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงาน การรถไฟแห่งประเทศไทย สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสงขลา ท้องถิ่น/อำเภอ เครือข่ายชุมชน และผู้เชี่ยวชาญ ลงพื้นที่ร่วมกันรายชุมชน เพื่อสื่อสารสร้างความเข้าใจ และจัดทำรายละเอียด ผังแผนที่ แผนงาน และรูปแบบที่จะแก้ไขปัญหาของแต่ละชุมชนในอนาคต จากมติดังกล่าวจึงเกิดเวทีชี้แจงข้อมูล แนวเขตที่ดินการรถไฟแห่งประเทศไทย อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา โดยในเวที ผู้แทน รฟท. ชี้แจงข้อมูลแนวเขตที่ดินการรถไฟแห่งประเทศไทย ที่จะมีการฟื้นฟู/พัฒนาระบบรางรถไฟสายเดิม และย่านสถานี (TOD) โดยจะขอคืนพื้นที่ชุมชนที่เคยได้รับสัญญาเช่าที่ดินแล้วบางส่วน ในระยะจากกึ่งกลางราง 0-20 เมตร เพื่อดำเนินการก่อสร้าง (โดยแผนงานก่อสร้างรฟท.อยู่ระหว่างเสนอกรม.เพื่อพิจารณางบประมาณลงทุนสนับสนุน) ผู้แทน พอช. สำนักพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมราง พร้อมผู้ปฏิบัติงานได้ชี้แจงข้อมูลในสัญญาเช่าที่ชุมชนถืออยู่ แนวทางการบริหารจัดการการชำระค่าเช่า/การต่ออายุสัญญา และการสนับสนุนโครงการฯ งบประมาณ แผนการลงพื้นที่รายชุมชน ดังนี้ วันที่ 17 ต.ค.68 ชุมชนศาลาหัวยาง , วันที่ 18 ต.ค.68 ได้แก่ ชุมชนหัวป้อม โชน 1-6 ชุมชนหลังวิทยาลัยอาชีววะ และชุมชนสะพานเหล็ก , วันที่ 22 ต.ค.68 ได้แก่ ชุมชนเขารูปช้างทุกโซน ในเทศบาลเมืองเขารูปช้าง , วันที่ 27 ต.ค.68 ได้แก่ ชุมชนร่วมใจพัฒนา , วันที่ 28 ต.ค.68 ได้แก่ ชุมชนบ่อนวัวเก่า
	(จังหวัดสงขลา) ประชุมคณะทำงานแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้ต่ำจากการพัฒนาระบบรางเพื่อหาหรือแนวทางการช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบอุทกภัยด้านที่อยู่อาศัย ครั้งที่ 1/2569 เมื่อวันที่ 27 ม.ค. 69 โดยมีนางณิชาพัฑฒ์ เพ็ชรพันธุ์ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสงขลา ได้รับการมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา นายสยาม นนท์คำจันทร์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน, ผู้แทนจากการรถไฟฯ, ผู้แทนอำเภอ, ผู้นำท้องถิ่น และภาคประชาชน เข้าร่วม เพื่อพิจารณารายละเอียดความเสียหายจากอุทกภัยเมื่อวันที่ 21-30 พฤศจิกายน 2568 ซึ่งส่งผลให้ชุมชนริมรางรถไฟในพื้นที่อำเภอเมืองสงขลาและ

	อำเภอหาดใหญ่ รวม 41 ชุมชน กว่า 2,687 ครัวเรือน ได้รับความเสียหายมาก และส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและกลุ่มเปราะบาง ทั้งนี้ที่ประชุมได้มอบหมายให้ พมจ.สงขลา และ พอช. เร่งประสานกับการรถไฟฯ เพื่อพิจารณาให้สามารถปรับปรุงที่อยู่อาศัยชั่วคราวให้กับชุมชนที่ไม่มีสัญญาเช่ามาอยู่ได้อย่างปลอดภัย ไปพลางก่อน
     	(จังหวัดสงขลา) ชี้แจงสร้างความเข้าใจเรื่องการเช่าที่ดินการรถไฟแห่งประเทศไทย และแนวทางการสนับสนุนงบประมาณพัฒนาที่อยู่อาศัย พอช. เมื่อวันที่ 9 ส.ค. 69 โดยพอช. ร่วมกับเทศบาลนครหาดใหญ่ และการรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) จัดเวทีโดยมี นายสยาม นนท์คำจันทร์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ พอช. นายสมชัย จันทรประทีป รองนายกเทศมนตรีนครหาดใหญ่ นายชัชวาลย์ กนิษฐยาน ผู้ตรวจการรถไฟฯ1 นายปฐุตพงษ์ บุญแก้ว วิศวกรกำกับการกองปรับปรุงทางเขต1 ผู้แทนจาก บริษัท เอสอาร์ที แอสเสท จำกัด (SRTA) พร้อมด้วยผู้แทนจากหน่วยงานภาคี เครือข่ายและผู้นำชุมชน จาก 23 ชุมชนในเขตอำเภอหาดใหญ่และพื้นที่เกี่ยวเนื่อง ณ ห้องประชุมสำนักงานเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เพื่อบูรณาการการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของประชาชนผู้มีรายได้น้อยที่อาศัยอยู่ริมรางรถไฟ ซึ่งในปัจจุบันพบว่าหลายชุมชนยังไม่มีสัญญาเช่าที่ดินอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และกำลังได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานทางราง ทั้งโครงการรถไฟทางคู่ โครงการรถไฟฟ้า Monorail และแผนพัฒนาพื้นที่ย่านสถานี การจัดเวทีครั้งนี้จึงถือเป็นก้าวสำคัญในการสร้างความเข้าใจระหว่างหน่วยงานรัฐและชาวบ้าน นำไปสู่การจัดระเบียบที่อยู่อาศัยที่มั่นคง ปลอดภัย และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งความคืบหน้าการพัฒนาระบบรางในพื้นที่ภาคใต้ ประกอบด้วย รถไฟทางคู่ ระยะที่ 1 ก่อสร้างแล้วเสร็จ (ช่วงนครปฐม-หัวหิน-ประจวบคีรีขันธ์-ชุมพร รวม 430 กิโลเมตร) รถไฟทางคู่ ระยะที่ 2 (รวม 531.67 กิโลเมตร) คณะรัฐมนตรีมีกำหนดพิจารณาอนุมัติในเดือนกันยายน 2569 ในการประชุม ครม.สัญจร จังหวัดสงขลา และคาดว่าจะเริ่มก่อสร้างได้ในช่วงกลางปี 2570 ซึ่งครอบคลุมช่วงสุราษฎร์ธานี-ชุมทางหาดใหญ่-สงขลา (320.87 กิโลเมตร) และช่วงชุมทางหาดใหญ่-ปาดังเบซาร์ (42.60 กิโลเมตร) รถไฟทางคู่ ระยะที่ 3 อยู่ระหว่างขั้นตอนการศึกษาเส้นทางในช่วงชุมทางหาดใหญ่-สุโขทัย (216 กิโลเมตร) โครงการ Monorail หาดใหญ่ (ภายใต้ความรับผิดชอบของ รฟม.): คณะรัฐมนตรีอนุมัติโครงการรถไฟฟ้ารางเดี่ยว ระยะทาง 12.54 กิโลเมตร จำนวน 12 สถานี (ตั้งแต่สถานีคลองหะ ถึง สถานีรถไฟ) ทั้งนี้ พอช. ได้นำเสนอกรอบการสนับสนุนภายใต้ “โครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง และการตัดสินใจเช่าที่ดินการรถไฟฯ ตามหลักเกณฑ์ต่างๆ จะต้องขึ้นอยู่กับการปรึกษาหารือและสรุปผลร่วมกันของผู้นำและสมาชิกชุมชน หากชุมชนใดไม่ประสงค์จะเช่าผ่าน พอช. สามารถทำหนังสือยื่นมายัง พอช. ได้ เพื่อที่ทาง พอช. จะได้นำเรียนแจ้งต่อการรถไฟฯต่อไป

	(จังหวัดตรัง) เวทีแก้ไขปัญหามลพิษชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ 21 ม.ค. 69 โดยมีนายทรงกลด สว่างวงศ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง พร้อมด้วยผู้แทนการรถไฟฯ, พมจ.ตรัง, สลัมสภา, ผู้นำส่วนท้องถิ่น, ผู้นำชุมชน และผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เข้าร่วม ซึ่งมีการติดตามความคืบหน้าการดำเนินโครงการบ้านมั่นคงชุมชนริมรางในพื้นที่จังหวัดตรัง ทั้ง 7 ชุมชน เพื่อให้ทุกฝ่ายช่วยสนับสนุนการทำงานให้แล้วเสร็จตามแผน และเชื่อมโยงการทำงานระหว่าง พอช. กับองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเร่งดำเนินการกับกลุ่มผู้เดือดร้อนในส่วนที่เหลือ
 	(จังหวัดตรัง) เวทีสร้างความเข้าใจและคลี่คลายปัญหาการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ 12 พ.ค. 69 ณ ห้องประชุมเมขลา ชั้น 3 สำนักงานเทศบาลนครตรัง นายศิริ ศรีเมฆชัยกุล พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดตรัง, นางณัฐนิชา อรรถฮาดจันทร์ หัวหน้าโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมราง, ดร.ทวิรัตน์ เหลาหทัยชนก รองนายกเทศมนตรีนครตรัง พร้อมผู้แทน จากศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดตรัง, ผู้แทนผู้ได้รับผลกระทบ มีการหารือแนวทางการแก้ไขปัญหาดังนี้ 1) จะมีการสร้างความเข้าใจให้กับผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการได้รับรู้ถึงข้อมูลและจะมีการประสานอย่างต่อเนื่องพร้อมมีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อติดตามและกำกับเรื่องนี้ จนกว่าจะมีการพัฒนาโครงการแล้วเสร็จ 2) จะมีการปรับพื้นที่ ตามข้อสรุปของที่ประชุม และปรับแบบการก่อสร้างของผู้รับเหมา เพื่อเป็นไปตามแนวทางการแก้ไขปัญห ของผู้ที่ได้รับผลกระทบ 3) การใช้กำหนดใช้กฎกติกาการอยู่ร่วมกันของชุมชนเพื่อสร้างความสามัคคีและอยู่อย่างสงบสุขของทุกส่วน

3. กลไกคณะกรรมการระดับเมือง และความร่วมมือกับท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ 13 แห่ง

ภาพประกอบ	เนื้อหาสาระสำคัญ
	(เทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี) เมื่อวันที่ 29 ต.ค. 69 ประชุมร่วมหารือแผนและแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมรางในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองสระบุรี โดยมี ดร.ภาณุพงศ์ ทิพยเศวต นายกเทศมนตรีเมืองสระบุรี และ นางสาวสิริกัลยา เนตรอินทร์ นายกเทศมนตรีตำบลตะกุด พร้อมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม รายละเอียดการหารือ ดังนี้ 1) ผู้แทน พอช. ชี้แจงแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมรางภายใต้ 300 ชุมชน รวมถึงแผนการดำเนินงานร่วมกับทางเทศบาลเมืองสระบุรี โดยการสำรวจข้อมูลผู้ได้รับผลกระทบ จัดทำแผนการบูรณาการขับเคลื่อนงานร่วมกัน 2) ร่วมหารือแนวทางการดำเนินการแก้ปัญหาผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง โดยจากการประชุมพูดคุย ทางเทศบาลเมืองรับทราบข้อมูลเบื้องต้น 3) ชี้แจงถึงโครงการที่ทางที่ปรึกษาการรถไฟแห่งประเทศไทยได้เคยให้ข้อมูลไว้ว่า มีโครงการยกระดับเส้นทางรถไฟ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแผนแม่บทโครงการ

	เส้นทางที่จะพัฒนาซึ่งเส้นทางดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสมาชิกชุมชนเขาควาบางส่วนที่อยู่ในรัศมี 40 เมตรแรกประมาณ 90 กว่าครัวเรือน จึงได้ยกรณียดังกล่าวหารือเพื่อหาแนวทางออกร่วมกับทางเทศบาลและแกนนำชุมชนที่มาร่วมประชุม
 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน - codi 	(เทศบาลเมืองศิลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น) - เมื่อวันที่ 20 พ.ย. 68 ประชุมคณะกรรมการแก้ไขปัญหาที่ดินและที่อยู่อาศัยเทศบาลเมืองศิลาครั้งที่ 2/ 2568 โดยได้รับเกียรติจาก นายสุภรัตน์ พลทองสถิตย์ และ นายณพัรัตน์ แสงการ รองนายกเทศมนตรีเมืองศิลา เป็นประธานในที่ประชุมร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการเมืองศิลา และสมาชิกชุมชนริมรางเมืองศิลา ที่ประชุมได้มีการรายงานผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของชุมชนริมรางในเมืองศิลา ได้แก่ การเสนอโครงการและของบประมาณปี 2568 ได้แก่ ชุมชนหนองไผ่พัฒนา (ตอนบน) และชุมชนหลังศูนย์พัฒนาที่ดินโซน 2 และมีวาระในการทบทวนรายชื่อคณะกรรมการเมืองศิลาให้มีความครบถ้วนองค์ประกอบและมีความกระชับเพื่อความรวดเร็วในการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาและพัฒนาในเรื่องต่าง ๆ - เมื่อวันที่ 7 ส.ค. 69 บูรณาการความร่วมมือ ตรวจรับงานก่อสร้างชุมชนหนองไผ่พัฒนา (ตอนกลาง) ร่วมกับภาคี การลงพื้นที่ในครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้แทนกองช่าง สมาชิกสภาเทศบาลเมืองศิลา ตัวแทนผู้ใหญ่บ้านตำบลศิลา ช่างเครือข่ายนครขอนแก่น กรรมการสหกรณ์บ้านมั่นคงเมืองศิลา จำกัด และเจ้าของบ้าน ทำการตรวจรับงานก่อสร้าง ซึ่งจากเป้าหมาย 77 ครัวเรือน สามารถดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จถึง 66 ครัวเรือน และอยู่ในระหว่างเตรียมดำเนินการอีก 11 ครัวเรือน
 	(เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น) - เมื่อวันที่ 11 ธ.ค. 68 การประชุมคณะกรรมการพัฒนาแก้ไขปัญหาที่ดินที่อยู่อาศัยเทศบาลนครขอนแก่น ครั้งที่ 3/2568 สาระสำคัญของการประชุม ดังนี้ 1) ทิศทางการขับเคลื่อนงานที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง ปี 2569 เป้าหมาย 2,300 ครัวเรือน งบประมาณรวม 626,750,000 บาท ซึ่งเป้าหมายในพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น จำนวน 78 ครัวเรือน 2) รายงานความคืบหน้าสถานการณ์การพัฒนาที่อยู่อาศัยในจังหวัดขอนแก่น โดยในส่วนของโครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบรางในพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น 6 ชุมชน 377 ครัวเรือน รวมงบประมาณ 48,428,472 บาท 3) ทบทวนคำสั่งและอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานในการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาแก้ไขปัญหาที่ดินที่อยู่อาศัยเทศบาลนครขอนแก่นชุดใหม่

(เทศบาลนครเมืองศรีสะเกษ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ)

- เมื่อวันที่ 3 เม.ย. 69 การประชุมหารือแนวทางการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาย่อยอาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง โดยมี นายพนม ศรศิลป์ รองนายกเทศบาลเมืองศรีสะเกษ เป็นประธานในการประชุม พร้อมด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและตัวแทนภาคประชาชน ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อที่จะสามารถทำงานร่วมกัน ปัจจุบันในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษมีบางชุมชนได้รับสัญญาเช่าเรียบร้อยแล้ว ขณะที่บางส่วนยังอยู่ระหว่างกระบวนการดำเนินการและยังขับเคลื่อนการทำงานในโครงการอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ที่ประชุมได้สะท้อนถึงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการออมเงินของสมาชิก บางส่วนที่ยังขาดความต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลต่อความพร้อมในการสร้างที่อยู่อาศัยทั้งนี้ ได้มีการเสนอแนวทางแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม อาทิ การส่งเสริมวินัยการออม การพัฒนาอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ การออกแบบที่อยู่อาศัยให้สอดคล้องกับกำลังในการชำระเงินของสมาชิก รวมถึงการวางแผนทางการเงินอย่างเหมาะสมและยั่งยืน

ทั้งนี้ เทศบาลเมืองศรีสะเกษได้ยืนยันความพร้อมในการบูรณาการความร่วมมือที่ดีที่จะช่วยเหลือเพื่อสนับสนุนและผลักดันการแก้ไขปัญหาย่อยอาศัยของประชาชนให้เป็นรูปธรรม อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยในระยะยาว

- เมื่อวันที่ 14 ส.ค. 69 **ประชุมหารือแนวทางการแก้ไขปัญหาย่อยและพัฒนาชุมชนห้วยนา** โดยได้รับความร่วมมือจากหลายภาคส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย รองปลัดเทศบาลเมืองศรีสะเกษ พมจ.ศรีสะเกษ ผู้ช่วยสารวัตรแขวงบำรุงทางศรีสะเกษ (รฟท.) สำนักงานสหกรณ์จังหวัดศรีสะเกษ ผู้แทนเครือข่ายชุมชนห้วยนา และเครือข่ายชุมชนบ้านมั่นคงศรีสะเกษ ที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณาแนวทางการชำระค่าเช่าที่ดินของการรถไฟแห่งประเทศไทย โดยเตรียมจัดทำแผนการชำระหนี้ พร้อมประสานและรวบรวมข้อมูลสมาชิกที่ประสบปัญหาค้างชำระ เพื่อให้ทุกฝ่ายรับทราบข้อมูลและหาทางออกร่วมกัน สร้างความเข้าใจกลุ่มตกหล่น หรือถึงปัญหาของกลุ่มสมาชิกในชุมชนที่ยังไม่ได้เข้าร่วมโครงการ โดยมุ่งเน้นการสร้าง ความเข้าใจที่ถูกต้อง ให้ข้อมูลโครงการอย่างครบถ้วน เพื่อดึงสมาชิกเข้าสู่กระบวนการพัฒนาที่อยู่อาศัยร่วมกัน

	(เทศบาลเมืองโยธยา อำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) - เมื่อวันที่ 27 พ.ย. 69 ประชุมหารือแนวทางการก่อสร้างที่อยู่อาศัยชุมชนสุริยมณี ผู้ปฏิบัติงานสำนักงานพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมราง พร้อมด้วยอาจารย์ชัยวัฒน์ รัชอยู่ ภาควิชาเครื่องกลยานยนต์, ผู้แทนบริษัท พี.ยู.โพลี อินซูเลชั่น แอนด์ เทคดิง จำกัด และคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ชุมชนหลวงพ่อบุญสุริยมณี เข้าพบนายวุฒิชัย ดำนัยวิจิตร นายกเทศมนตรีเมืองโยธยา, นายชีวะทัศน์ ภูตองใจ ผู้อำนวยการกองช่าง ที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณา ปรับแบบบ้านใหม่: ชุมชนคลองให้ปรับแบบบ้านให้เป็นบ้านยกพื้นสูง 2 ชั้น เพื่อให้สมาชิกสามารถใช้ประโยชน์จากพื้นที่ได้ถุนและปรับปรุงบ้านได้ตามวิถีชีวิตและความสามารถในการออม , หรือการยื่นเรื่องขออนุญาตก่อสร้าง และขอให้นายกเทศมนตรีเมืองโยธยาจะเข้าประสานกับทางวัดประดู่ทรงธรรมเพื่อขอเปลี่ยนแปลงสัญญาเช่าที่ดินจาก 1 ปี เป็น 3 ปีต่อสัญญา
	(เทศบาลเมืองเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา) - เมื่อวันที่ 14 ต.ค. 68 ประชุมแก้ไขปัญหาที่ดินที่อยู่อาศัยคนจนเมืองเขารูปช้าง โดย นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองเขารูปช้าง มอบหมายนายมนูชาธิ วรกาญจนานนท์ รองนายกเทศมนตรี เข้าร่วมการประชุม เพื่อร่วมวางแผนการแก้ไขปัญหาชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง ในพื้นที่เทศบาลเมืองเขารูปช้าง โดยการดำเนินการที่รายชุมชนและการลงสำรวจข้อมูลรายชุมชนเพื่อให้เห็นปัญหาและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง พร้อมหาวิธีการรับมือสำหรับผู้ที่ได้รับผลกระทบด้านที่อยู่อาศัย ในที่ดิน รพท.
	(เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา) - เมื่อวันที่ 20 ก.ค. 69 การประชุมหารือแนวทางการขับเคลื่อนโครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง โดยมี นายสมชัย จันทร์ประทีป รองนายกเทศมนตรีนครหาดใหญ่ และคณะผู้บริหารท้องถิ่น เข้าร่วม เพื่อร่วมกันกำหนดเป้าหมายยกระดับชุมชนริมราง มุ่งสร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย ควบคู่ไปกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค และสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของพี่น้องประชาชนอย่างยั่งยืน โดยมีพื้นที่เป้าหมายรวม 19 ชุมชน จำนวน 1,727 ครัวเรือน ที่ประชุมได้รายงานความคืบหน้าของ 3 ชุมชนนำร่อง ได้แก่ ชุมชนจันทร์วิโรจน์, ชุมชนปรักกริม และ ชุมชนจันทร์นิเวศน์ ซึ่งได้รับสัญญาเช่าจากการรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) เป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยได้หารือถึงขั้นตอนการขออนุญาตก่อสร้าง ซึ่งคาดว่าจะสามารถดำเนินการได้ภายในเดือนสิงหาคมนี้ ทั้งนี้ ผู้บริหารเทศบาลนครหาดใหญ่ ได้เสนอแนวทางให้การแก้ไขปัญหาครอบคลุมทุกชุมชนริมทางรถไฟในพื้นที่ พร้อมเน้นย้ำเรื่องความสำคัญของการสื่อสารสร้างความเข้าใจกับประชาชน เกี่ยวกับแนวทางการสนับสนุนและรูปแบบการพัฒนา เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

 	(เทศบาลตำบลบ้านไร่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา) - เมื่อวันที่ 12 มิ.ย. 69 จัดเวทีพบทวนและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาโครงการแก้ไขปัญหาค้างเค้นน้ำที่อยู๋อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง พร้อมทั้งชี้แจงแนวทางการให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชนคลองปอมและชุมชนคลองปลา มีผู้อยู๋อาศัยในพื้นที่ดินการรถไฟประมาณ 180 ครัวเรือน ซึ่งมีสมาชิกประสงค์เข้าร่วมโครงการฯ 77 ครัวเรือน จากชุมชนคลองปอม 21 ครัวเรือน และชุมชนคลองปลา 56 ครัวเรือน โดยชุมชนมีความประสงค์ในการขอพัฒนาโครงการ รูปแบบของการขอขบไปซื้อที่ดินใหม่ (ที่ดินเอกชน) โดยใช้ชื่อ “ชุมชนบ้านไร่ใหม่” พร้อมจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์และคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ 6 คน ประกอบด้วย ประธาน 1 คน รองประธาน 1 คน เลขา 1 คน บัญชี 1 คน เหนรัญญิก 1 คน กรรมการ 1 คน ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์จากนายกเทศมนตรีตำบลบ้านไร่ และเจ้าหน้าที่เทศบาล ให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี
 	(เทศบาลตำบลพะตง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา) - เมื่อวันที่ 20 ก.ค. 69 (เวลา 10.00-12.00 น.) การประชุมติดตามความก้าวหน้าโครงการแก้ไขปัญหาค้างเค้นน้ำที่อยู๋อาศัยของผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง เข้าพบนายพัชร์ฐิธิชน ศรประสิทธิ์ นายกเทศมนตรีตำบลพะตง และคณะผู้บริหารเทศบาล โดยในพื้นที่เทศบาลตำบลพะตงครอบคลุมชุมชนกลุ่มเป้าหมายจำนวน 6 ชุมชน 644 ครัวเรือน โดยได้ดำเนินการช่วยเหลือไปแล้ว 165 ครัวเรือน ผ่าน 2 แนวทางหลัก ได้แก่ การจัดซื้อที่ดินเอกชน จำนวน 136 ครัวเรือน และการเช่าที่ดินจากการรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) จำนวน 29 ครัวเรือน ทั้งนี้ ได้มีการบูรณาการความร่วมมือ เร่งช่วยประชาชนอีกกว่า 479 ครัวเรือน ที่ยังอยู่ระหว่างการหาแนวทางแก้ไข ที่ประชุมได้ร่วมกันหารือเพื่อเร่งขับเคลื่อนการดำเนินงาน โดยเน้นการบูรณาการความร่วมมือระหว่างชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาย่างรวดเร็วและตรงจุด

(เทศบาลเมืองบ้านพรุ อำเภอกาบัง จังหวัดสงขลา)

- เมื่อวันที่ 25 พ.ค. 69 เทศบาลเมืองบ้านพรุ ร่วมหารือ พอช. ขับเคลื่อนโครงการบ้านมั่นคงริมราง ตามมติ ครม. เข้าพบท่านอดิศักดิ์ หนูอุไร นายกเทศมนตรีเมืองบ้านพรุ และผู้บริหารท้องถิ่น ท้องถิ่น ในการหารือแนวทางการดำเนินงานในโครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบรางในชุมชนเขตเทศบาลเมืองบ้านพรุ ด้วยพอช.มีการดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง เพื่อสร้างความมั่นคงในการอยู่อาศัยมีโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค สิ่งแวดล้อมที่ดี มีรูปแบบการพัฒนาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกมิติ เพื่อให้การดำเนินการบรรลุเป้าหมายและเกิดการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2566 พื้นที่กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งชุมชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านพรุเป็นชุมชนกลุ่มเป้าหมายกว่า 400 ครัวเรือน ทั้งนี้ ผู้บริหารท้องถิ่นจึงมีแนวทางในการช่วยเหลือพี่น้องในการพัฒนาในรูปแบบซื้อที่ดินใหม่เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับผู้เดือดร้อน

(เทศบาลเมืองคอหงส์ อำเภอกาบัง จังหวัดสงขลา)

- เมื่อวันที่ 17 ก.ค. 69 ร่วมหารือเพื่อหาข้อยุติและแก้ไขปัญหาระหว่างชุมชนคลองหะแปลง 1 กับชุมชนสุราทิพย์ (ชุมชนข้างเคียง) กรณีข้อร้องเรียนเรื่องผลกระทบจากการใช้เส้นทาง เข้า - ออก ระหว่างการดำเนินโครงการ เข้าพบนายโชติ มุสิริรักษ์ เลขาธิการนายกเทศมนตรีเมืองคอหงส์ พร้อมด้วย นายบรรพต โพธิ์กุล ปลัดเทศบาลฯ กองช่าง และนิติกร เพื่อชี้แจงแผนงานโครงการฯ พร้อมตอบข้อซักถามของเทศบาลฯ เกี่ยวกับข้อมูลการรวมกลุ่มสหกรณ์ การรับรองสิทธิ์เช่าที่ดิน และวิธีการป้องกันการสวมสิทธิ์ รวมถึงชี้แจงแผนงานก่อสร้างของชุมชนคลองหะแปลง 1 ซึ่งกำหนดปรับพื้นที่ในเดือน ก.ค. 69 ทั้งนี้ เพื่อลดความกังวลของหมู่บ้านสุราทิพย์ ที่ประชุมได้กำหนดมาตรการร่วมกันอย่างเคร่งครัด ได้แก่ การจำกัดให้ใช้เฉพาะรถ 6 ล้อขนาดเล็กในการขนส่งเพื่อป้องกันถนนเสียหาย, การดูแลความสะอาดของถนนอย่างต่อเนื่อง, การจัดระบบสุขาภิบาลและระบายน้ำที่เชื่อมต่อกับระบบสาธารณะอย่างถูกต้อง พร้อมทั้งเน้นย้ำเรื่องความปลอดภัยสูงสุดจนกว่างานก่อสร้างจะแล้วเสร็จ

รวมทั้งเทศบาลเมืองคอหงส์ได้รับจะดำเนินการประสานงานกับการรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) เพื่อขอพิจารณาเปิดเส้นทาง เข้า - ออก จุดอื่นเพิ่มเติมสำหรับใช้ระหว่างการก่อสร้าง ซึ่งจะเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ทุกฝ่าย

 	(ตำบลพังลา เทศบาลตำบลคลองแงะ อำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา) - เมื่อวันที่ 21 เม.ย. 69 และวันที่ 18 มิ.ย. 69 สร้างความเข้าใจแนวทางแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยชุมชนริมรางรถไฟ ตำบลพังลา-เทศบาลคลองแงะ โดยมี นางจริยา ทองคำ นายกเทศมนตรีตำบลคลองแงะ ว่าที่ร้อยตรี ศักดิ์ชัย อุไรรัตน์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลพังลา ผู้บริหาร ท้องที่ท้องถิ่น และผู้แทนการรถไฟแห่งประเทศไทย นายณัฐวุฒิ ฮวยขันธุ์ หัวหน้าแผนงานตรวจสอบพื้นที่และแบบอาคารภาคใต้ เข้าร่วมผ่านระบบออนไลน์ (Zoom) ซึ่งมีการสร้างความเข้าใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและชุมชนกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้ 1. ชุมชนป่าไผ่ จำนวน 75 ครัวเรือน มีผู้เข้าร่วมโครงการ 46 ครัวเรือน 2. เขตตำบลพังลา จำนวน 202 ครัวเรือน ชุมชนเตรียมเข้าสู่กระบวนการสร้างความเข้าใจเพื่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ
  	(เทศบาลเมืองสุโข-ลก อำเภอสุโข-ลก จังหวัดนราธิวาส) - เมื่อวันที่ 16 มิ.ย. 69 ร่วมกับเทศบาลเมืองสุโข-ลก เดินหน้าพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมราง ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย เข้าพบนางสาวลิษา มะยูโซะ นายกเทศมนตรีเมืองสุโข-ลก และนายสันติ บินยะโกะ รองนายกเทศมนตรีเมืองสุโข-ลก ในการหารือแนวทางพัฒนาที่อยู่อาศัยและยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในชุมชน โดยพอช. ได้นำเสนอข้อมูลการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง เพื่อสร้างความมั่นคงในการอยู่อาศัยมีโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค สิ่งแวดล้อมที่ดี มีรูปแบบการพัฒนาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกมิติ เพื่อให้การดำเนินการบรรลุเป้าหมายและเกิดการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2566 จากการหารือได้มีการเสนอแนวทางการทำงานต่อ 2 ประเด็น ดังนี้ 1. บูรณาการความร่วมมือการทำงานร่วมกันระหว่างพอช. กับ เทศบาล เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัย ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน 2. จัดตั้งคณะกรรมการระดับเมือง เป็นกลไกการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการสำรวจข้อมูลผู้ได้รับความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย สนับสนุนการคลี่คลายปัญหาข้อขัดขัดจากการดำเนินงาน ให้ความร่วมมือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ สนับสนุนการเชื่อมโยงพัฒนางานด้านอื่นๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในทุกมิติ

4. เครือข่ายเมืองชุมชนผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง จำนวน 18 เมือง ครอบคลุม 90 ชุมชน 182 คนทำงาน

รายชื่อเมือง	จำนวนชุมชนและคนทำงาน	บทบาทหน้าที่	วิเคราะห์การทำงานของเมือง	กติกาของเมือง	แผนงานของเมือง
เมืองศิลา จังหวัดขอนแก่น	10 ชุมชน จำนวน 15 คน	1. กระจายข้อมูลข่าวสาร 2. รวบรวมสถานการณ์ ปัญหาของชุมชน 3. บริหารโครงการและงบประมาณ 4. ผลักดันนโยบายที่เกี่ยวข้อง 5. จัดแผนปฏิบัติการให้เป็นระบบ 6. เชื่อมโยงการทำงานร่วมกัน	จุดแข็ง : มีคนทำงาน และแบ่งบทบาทหน้าที่ชัดเจน มีการเชื่อมโยงกับท้องถิ่นที่ทำได้ จุดอ่อน : ไม่เกิดการเชื่อมโยงระหว่างชุมชน (เน้นการทำงานที่สหกรณ์มากเกินไป) มีความเป็นปัจเจกบุคคล การประชุมไม่ต่อเนื่อง	1. ประชุมเครือข่ายอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง 2. สมาชิกต้องเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่า 80% 3. แจ้งข้อมูลและผลการดำเนินงานให้เครือข่ายรับทราบอย่างต่อเนื่อง 4. การตัดสินใจใช้มติที่ประชุมร่วมกัน	1. เสนอเช่าที่ดิน รพท. ให้กับชุมชนที่เหลือ ให้แล้วเสร็จในปี 2570 2. เร่งสร้างรูปธรรม โดยดำเนินการก่อสร้างบ้านให้กับทุกโครงการให้แล้วเสร็จ 3. พัฒนาศักยภาพสร้างคนรุ่นใหม่ 4. แก้นี้ สำหรับชุมชนที่ค้างชำระหรือมีสมาชิกค้างชำระกับกลุ่ม/สหกรณ์ 5. ฟื้นฟูคนทำงาน
เมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น	7 ชุมชน จำนวน 18 คน	ระหว่างชุมชนและภาคี	จุดแข็ง : มีคนทำงาน และสนับสนุนการทำงานต่อเนื่อง มีการหนุนเสริมตรวจสอบกันและกันได้ จุดอ่อน : ไม่ค่อยรับฟัง ไม่มีคนรุ่นใหม่ทำงาน	1. ทุกชุมชนมีตัวแทนเข้าร่วมประชุมสม่ำเสมอ 2. ดำเนินงานตามแผนและรายงานผลทุกไตรมาส 3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน	
เมืองบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น	7 ชุมชน จำนวน 3 คน				
เมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ	3 ชุมชน จำนวน 9 คน		จุดแข็ง : คณะกรรมการจากโครงการบ้านมั่นคงเมือง ให้การหนุนเสริมสนับสนุนชุมชนริมราง จุดอ่อน : การจัดลำดับของเนื้องานผ่านกลไกสหกรณ์ ส่งผลให้แผนงานที่ถูกกำหนดไว้ไม่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	1. ประชุมติดตามผลตามกำหนดอย่างต่อเนื่อง 2. สมาชิกต้องรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย 3. รายงานความก้าวหน้าและปัญหาอย่างโปร่งใส	

รายชื่อเมือง	จำนวนชุมชน และคนทำงาน	บทบาทหน้าที่	วิเคราะห์การทำงานของเมือง	กติกาของเมือง	แผนงานของเมือง
				4. ร่วมกันแก้ไขปัญหาโดยยึดประโยชน์ ของชุมชนเป็นหลัก	
เมืองราชเทวี กรุงเทพมหานคร	7 ชุมชน จำนวน 28 คน	มี คนทำงาน และแบ่งบทบาท หน้าที่ชัดเจน ดังนี้ 1. ทีมนโยบาย 2. ทีมกองเลขา 3. ทีมกลุ่มออมทรัพย์/สหกรณ์ 4. ทีมช่าง/ออกแบบ/ตรวจงวด งาน 5. ทีมสอบทาน/บัญชี	1. ชุมชนที่ได้รับผลกระทบ ผู้ที่เดือด ร้อนไม่ลุกขึ้นมาจัดการตนเอง 2. แขนงนำในการทำงานน้อย 3. ไม่กระจายการทำงานลงไป พื้นที่ย่อย 4. แขนงนำยึดติดอำนาจในการทำงาน ยังไม่กระจายข้อมูลให้ผู้เดือดร้อน อย่างทั่วถึง 5. ทีมช่างยังไม่มีความรู้ ยังไม่มีความ พร้อมในการควบคุมงาน 6. ขาดความเชี่ยวชาญในการ จัดทำบัญชี การเงิน	1. เข้าร่วมประชุมทุกเดือนเพื่อติดตาม ความคืบหน้า สถานการณ์ การ ดำเนินงานทุกเดือน เพื่อแก้ไขและวาง แผนการดำเนินงานร่วมกัน 2. การบริหารจัดการ การเสนอ งบประมาณต้องผ่านมติที่ประชุมของ เมือง 3. การเบิกจ่ายงบประมาณโครงการฯ ต้องเสนอให้คณะกรรมการเมือง รับทราบ 4. กองเลขสามารถถือเงินสดของเมืองได้ ไม่เกิน 10,000 บาท	1. เสนอเช่าที่ดิน รพท. ให้กับชุมชนที่ เหลือ ให้แล้วเสร็จในปี 2570 2. เร่งสร้างรูปธรรม โดยดำเนินการ ก่อสร้างบ้านให้กับทุกโครงการให้ แล้วเสร็จ 3. สร้างกระบวนการให้ ผู้ได้รับ ผลกระทบเข้ามามีบทบาทตั้งแต่การ วิเคราะห์ปัญหา วางแผน ตัดสินใจ และติดตามผล ไม่ให้เป็นเพียงผู้รับ ข้อมูลหรือผู้รับความช่วยเหลือ 4. สร้างแกนนำรุ่นใหม่และแบ่งบทบาท เป็นระดับเครือข่าย-ชุมชน-กลุ่มย่อย เพื่อให้เกิดการกระจายภาระงานและ ลดการพึ่งพาบุคคลใดบุคคลหนึ่ง 5. จัดระบบข้อมูล งบประมาณ แผนงาน และความคืบหน้าให้ สมาชิกสามารถรับรู้และตรวจสอบได้ อย่างทั่วถึง ช่วยลดความเข้าใจผิด และเพิ่มความโปร่งใส
เมืองห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร	2 ชุมชน จำนวน 20 คน	มี คนทำงาน และแบ่งบทบาท หน้าที่ชัดเจน ดังนี้ 1. ทีมนโยบาย 2. ทีมกองเลขา 3. ทีมกลุ่มออมทรัพย์/สหกรณ์ 4. ทีมช่าง/ออกแบบ/ตรวจงวด งาน 5. ทีมสอบทาน/บัญชี	1. ชุมชนที่ได้รับผลกระทบ ผู้ที่เดือด ร้อนไม่ลุกขึ้นมาจัดการตนเอง 2. แขนงนำในการทำงานน้อย 3. ไม่กระจายการทำงานลงไป พื้นที่ย่อย 4. แขนงนำยึดติดอำนาจในการทำงาน ยังไม่กระจายข้อมูลให้ผู้เดือดร้อน อย่างทั่วถึง	1. เข้าร่วมประชุมทุกเดือนเพื่อติดตาม ความคืบหน้า สถานการณ์ การ ดำเนินงานทุกเดือน เพื่อแก้ไขและวาง แผนการดำเนินงานร่วมกัน 2. การบริหารจัดการ การเสนอ งบประมาณต้องผ่านมติที่ประชุมของ เมือง	

รายชื่อเมือง	จำนวนชุมชน และคนทำงาน	บทบาทหน้าที่	วิเคราะห์การทำงานของเมือง	กติกาของเมือง	แผนงานของเมือง
			5. ทีมช่างยังไม่มีความรู้ ยังไม่มีความพร้อมในการควบคุมงาน 6. ขาดความเชี่ยวชาญในการจัดทำบัญชี การเงิน	3. การเบิกจ่ายงบประมาณโครงการฯ ต้องเสนอให้คณะกรรมการเมืองรับทราบ 4. กองเลขาสสามารถถือเงินสดของเมืองได้ไม่เกิน 10,000 บาท	6. พัฒนาทีมช่างด้านการควบคุมงานและสร้างทีมบัญชี-การเงินของเครือข่าย พร้อมระบบตรวจสอบและรายงานที่ชัดเจน
เมืองไยธยา จังหวัดอยุธยา	2 ชุมชน จำนวน 10 คน	มีคนทำงาน และแบ่งบทบาทหน้าที่ชัดเจน ดังนี้ 1. ทีมนโยบาย 2. ทีมกองเลขา 3. ทีมกลุ่มออมทรัพย์/สหกรณ์ 4. ทีมช่าง/ออกแบบ/ตรวจงวดงาน 5. ทีมสอบทาน/บัญชี	1. ชุมชนที่ได้รับผลกระทบ ผู้ที่เดือนร้อนไม่ลุกขึ้นมาจัดการตนเอง 2. แกนนำในการทำงานน้อย 3. ไม่กระจายการทำงานลงไปในพื้นที่ย่อย 4. ทีมช่างยังไม่มีความรู้ ยังไม่มีความพร้อมในการควบคุมงาน 5. ขาดความเชี่ยวชาญในการจัดทำบัญชี การเงิน	1. เข้าร่วมประชุมทุกเดือนเพื่อติดตามความคืบหน้า สถานการณ์การดำเนินงานทุกเดือน เพื่อแก้ไขและวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน 2. การบริหารจัดการ การเสนองบประมาณต้องผ่านมติที่ประชุมของเมือง 3. การเบิกจ่ายงบประมาณโครงการฯ ต้องเสนอให้คณะกรรมการเมืองรับทราบ 4. กองเลขาสสามารถถือเงินสดของเมืองได้ไม่เกิน 10,000 บาท	1. สร้างกระบวนการให้ ผู้ได้รับผลกระทบเข้ามามีบทบาทตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา วางแผน ตัดสินใจ และติดตามผล ไม่ให้เป็นเพียงผู้รับข้อมูลหรือผู้รับความช่วยเหลือ 2. สร้างแกนนำรุ่นใหม่และแบ่งบทบาทเป็นระดับเครือข่าย-ชุมชน-กลุ่มย่อย เพื่อให้เกิดการกระจายภาระงานและลดการพึ่งพาบุคคลใดบุคคลหนึ่ง 3. จัดระบบข้อมูล งบประมาณ แผนงาน และความคืบหน้าให้สมาชิกสามารถรับรู้และตรวจสอบได้อย่างทั่วถึง ช่วยลดความเข้าใจผิด และเพิ่มความโปร่งใส
เมืองวัฒนา กรุงเทพมหานคร	2 ชุมชน จำนวน 7 คน	มีคนทำงาน และแบ่งบทบาทหน้าที่ชัดเจน ดังนี้	1. ชุมชนที่ได้รับผลกระทบ ผู้ที่เดือนร้อนไม่ลุกขึ้นมาจัดการตนเอง	1. เข้าร่วมประชุมทุกเดือนเพื่อติดตามความคืบหน้า สถานการณ์การ	1. เสนอเช่าที่ดิน รพท. ให้กับชุมชน ให้แล้วเสร็จในปี 2570

รายชื่อเมือง	จำนวนชุมชน และคนทำงาน	บทบาทหน้าที่	วิเคราะห์การทำงานของเมือง	กติกาของเมือง	แผนงานของเมือง
		1. ทีมนโยบาย 2. ทีมกองเลขา 3. ทีมกลุ่มออมทรัพย์/สหกรณ์ 4. ทีมช่าง/ออกแบบ/ตรวจงวดงาน 5. ทีมสอบทาน/บัญชี	2. แขนงนำในการทำงานน้อย 3. ไม่กระจายการทำงานลงไปในพื้นที่ย่อย 4. แขนงนำยึดติดอำนาจในการทำงานยังไม่กระจายข้อมูลให้ผู้เดือดร้อนอย่างทั่วถึง 5. ทีมช่างยังไม่มีความรู้ ยังไม่มีความพร้อมในการควบคุมงาน 6. ขาดความเชี่ยวชาญในด้านการจัดทำบัญชี การเงิน	ดำเนินงานทุกเดือน เพื่อแก้ไขและวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน 2. การบริหารจัดการ การเสนองบประมาณต้องผ่านมติที่ประชุมของเมือง 3. การเบิกจ่ายงบประมาณโครงการฯ ต้องเสนอให้คณะกรรมการเมืองรับทราบ 4. กองเลขาสามารถถือเงินสดของเมืองได้ไม่เกิน 10,000 บาท	2. สร้างกระบวนการให้ ผู้ได้รับผลกระทบเข้ามามีบทบาทตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา วางแผน ตัดสินใจ และติดตามผล ไม่ให้เป็นเพียงผู้รับข้อมูลหรือผู้รับความช่วยเหลือ 3. สร้างแกนนำรุ่นใหม่และแบ่งบทบาทเป็นระดับเครือข่าย-ชุมชน-กลุ่มย่อย เพื่อให้เกิดการกระจายภาระงานและลดการพึ่งพาบุคคลใดบุคคลหนึ่ง 4. จัดระบบข้อมูล งบประมาณ แผนงาน และความรู้ ให้นำให้สมาชิกสามารถรับรู้และตรวจสอบได้อย่างทั่วถึง ช่วยลดความเข้าใจผิด และเพิ่มความโปร่งใส
เมืองสงขลา จังหวัดสงขลา	13 ชุมชน จำนวน 24 คน	มีคนทำงาน และแบ่งบทบาทหน้าที่ชัดเจน ดังนี้ 1. ทีมนโยบาย 2. ทีมกองเลขา 3. ทีมกลุ่มออมทรัพย์/สหกรณ์ 4. ทีมช่างชุมชน	จุดแข็ง 1. มีการเชื่อมโยงการทำงานในระดับเมือง เกิดการร่วมกลุ่มในระดับชุมชน และจัดสรรชุดคณะกรรมการขึ้นมาบริหารจัดการระดับเมือง 2. เกิดการเชื่อมโยงการแก้ไขปัญหาเรื่องที่ดินที่ไม่ใช่แค่เรื่องที่อยู่อาศัย แต่ผลักดันไปถึงเรื่องคุณภาพชีวิต	มีการกำหนดการประชุม ทุกวันที่ 25 ของเดือน เพื่ออัปเดตแผนงานของชุมชน และงานสำคัญของพอช. ,ท้องถิ่น	

รายชื่อเมือง	จำนวนชุมชน และคนทำงาน	บทบาทหน้าที่	วิเคราะห์การทำงานของเมือง	กติกาของเมือง	แผนงานของเมือง
			3. มีการเชื่อมการทำงาน ร่วมกับ ท้องถิ่น 4. ชุมชนเริ่มมีการสื่อสารเรื่องปัญหา ผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง 5. ความเข้มแข็งในการดำเนินการออม ทรัพย์ที่มีการออมทรัพย์อย่าง ต่อเนื่อง จุดอ่อน 1. ขาดคนทำงานในระดับชุมชน 2. การสื่อสารข้อมูลไม่ลงไปถึงระดับ ชุมชน / สมาชิกชุมชน 3. เครือข่ายเมืองยังไม่สามารถวางแผน การทำงานระยะยาวได้ 4. การบริหารจัดการขึ้นอยู่ กับ เครือข่ายเมือง ไม่กระจายลงไป ระดับชุมชน		
เมืองพะตง จังหวัดสงขลา	6 ชุมชน จำนวน 7 คน	มี คนทำงาน และแบ่งบทบาท หน้าที่ชัดเจน ดังนี้ 1. ทีมนโยบาย 2. ทีมกองเลขา 3. ทีมกลุ่มออมทรัพย์/สหกรณ์ 4. ทีมช่างชุมชน	1. ขาดคนรุ่นใหม่ในการทำงาน	มีการกำหนดการประชุม	1. ขยายฐานสมาชิกชุมชน โดย เชื่อมโยงกับชุมชนที่อยู่ในเส้นทาง การก่อสร้างรถไฟทางคู่ ช่วงปาดังเบ ซาร์ 2. ประสานการทำงานร่วมกับท้องถิ่น

รายชื่อเมือง	จำนวนชุมชน และคนทำงาน	บทบาทหน้าที่	วิเคราะห์การทำงานของเมือง	กติกาของเมือง	แผนงานของเมือง
		และ ผู้ประสานงานแต่ละชุมชน			
เมืองพะวง จังหวัดสงขลา	3 ชุมชน จำนวน 3 คน		- ยังไม่มีการเชื่อมโยงชุมชนในเมือง	- ยังไม่มีกติกาของเมือง	1. จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ให้กับชุมชนที่มีความพร้อมเข้าร่วมโครงการ 2. เสนอเช่าที่ดิน รพท. ให้กับ 3 ชุมชนที่มีความพร้อม 3. ประสานการทำงานร่วมกับท้องถิ่น
เมืองหาดใหญ่ (คลองแห+คอหงส์) จังหวัดสงขลา	2 ชุมชน จำนวน 5 คน		- ยังไม่มีการเชื่อมโยงชุมชนในเมือง	- ยังไม่มีกติกาของเมือง	ประสานการทำงานร่วมกับท้องถิ่น และ เครือข่ายเมืองใกล้เคียง
เมืองพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี	7 ชุมชน จำนวน 5 คน	มี คนทำงาน และ แบ่งบทบาทหน้าที่ชัดเจน ดังนี้	- ยังไม่มีการเชื่อมโยงชุมชนในเมือง	1. มีการแจ้งกำหนดวันประชุมล่วงหน้า 5 วัน 2. แกนนำ / เลขา กำหนดหัวข้อการประชุมและแจ้งให้ทุกชุมชนทราบล่วงหน้าก่อนวันประชุม 3. ทุกชุมชนต้องส่งผู้ที่ชุมชนที่ตัดสินใจได้เข้าร่วมประชุม 4. ผู้แทนชุมชนต้องมีการเตรียมข้อมูลเอกสาร การรายงานสถานการณ์ของชุมชนตนเอง 5. ตรงต่อเวลาทุกครั้งเมื่อมีการนัดหมาย	กำหนดการประชุมติดตามรายงาน สถานการณ์ของชุมชน ในช่วงเวลา 3 เดือน ดังนี้ ● ตุลาคม 2569 (เมืองเวียงสระ) ● มกราคม 2570 (เมืองพุนพิน) ● เมษายน 2570 (เมืองนาสาร/นาเดิม)
เมืองบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี	9 ชุมชน จำนวน 2 คน	1. งานนโยบาย/ยุทธศาสตร์			
เมืองเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี	5 ชุมชน จำนวน 5 คน	2. กองเลขา/บริหารโครงการ 3. งานองค์กรการเงิน (กลุ่มออมทรัพย์/สหกรณ์)			
เมืองบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	1 ชุมชน จำนวน 7 คน	4. งานก่อสร้าง/ช่างชุมชน 5. งานพัฒนาคุณภาพชีวิต 6. งาน ข้อมูล สื่อสาร ประชาสัมพันธ์/บริหารสัญญา เช่าที่ดิน			
เมืองสะเตงนอก จังหวัดยะลา	2 ชุมชน จำนวน 7 คน	มี คนทำงาน และ แบ่งบทบาทหน้าที่ชัดเจน ดังนี้	- ยังไม่มีการเชื่อมโยงชุมชนในเมือง	- ยังไม่มีกติกาของเมือง	สำรวจผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยทั้งเมือง

รายชื่อเมือง	จำนวนชุมชน และคนทำงาน	บทบาทหน้าที่	วิเคราะห์การทำงานของเมือง	กติกาของเมือง	แผนงานของเมือง
		1. ทีมนโยบาย 2. ทีมปฏิบัติการ 3. ทีมกลุ่มออมทรัพย์/สหกรณ์ และ ผู้ประสานงานศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม			
เมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย	2 ชุมชน จำนวน 7 คน		- ยังไม่มีการเชื่อมโยงชุมชนในเมือง	- ยังไม่มีกติกาของเมือง	สำรวจผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยทั้งเมือง

การสร้างความมั่นคงในที่ดิน และการบริหารสัญญาเช่าที่ดินการรถไฟแห่งประเทศไทย

การสร้างความมั่นคงในที่ดินของชุมชนภายใต้โครงการฯ มีการดำเนินการครอบคลุมพื้นที่หลายประเภท

1. การจัดทำสัญญาเช่าที่ดินกับการรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) ทั้งระยะสั้น (3 ปี) และระยะยาว (30 ปี) ในพื้นที่เดิมและพื้นที่ใหม่ ปัจจุบันลงนามสัญญาเช่าแล้ว รวม 108 ฉบับ ครอบคลุม 9,605 ครัวเรือน จำแนกตามมติคณะกรรมการ รฟท. ดังนี้

กลุ่มสัญญา (มติคณะกรรมการ รฟท.)	จำนวนสัญญา	จำนวนครัวเรือน	พื้นที่เช่ารวม (ตร.ม.)
ปี 2543	59 ฉบับ	6,484 ครัวเรือน	613,150.49
ปี 2566 (วันที่ 18 พ.ค. 2566)	49 ฉบับ	3,121 ครัวเรือน	211,850.82
รวมทั้งหมด	108 ฉบับ	9,605 ครัวเรือน	825,001.31

ซึ่งมีเครือข่ายชุมชนในการดูแล ให้คำแนะนำต่อการบริหารสัญญาเช่าที่ดิน ดังนี้

- 1) เครือข่ายสลัม 4 ภาค 61 ฉบับ 4,351 ครัวเรือน
 - 2) เครือข่ายเมือง 33 ฉบับ 3,158 ครัวเรือน
 - 3) เครือข่ายชมพ. 7 ฉบับ 598 ครัวเรือน
 - 4) เครือข่ายสภาริมราง 2 ฉบับ 104 ครัวเรือน
 - 5) เครือข่ายริมรางเมืองย่าโม 2 ฉบับ 195 ครัวเรือน
 - 6) เครือข่ายสลัม 4 ภาค กับเมือง 3 ฉบับ 1,204 ครัวเรือน
2. รวมกลุ่มเช่าที่ดินกับวัดประตูทรงธรรม จ.พระนครศรีอยุธยา จำนวน 1 ฉบับ เพื่อรองรับการอยู่อาศัยของชาวชุมชนสุริยมนี จำนวน 33 ครัวเรือน
 3. รวมกลุ่มซื้อที่ดินในนามสหกรณ์ เพื่อสร้างชุมชนใหม่นอกพื้นที่ชุมชนเดิม จำนวน 3 แปลง 225 ครัวเรือน ได้แก่
 - 3.1 ชุมชนประธานศิริวัฒน์ (ยิงเจริญ) จ.สงขลา จำนวน 136 ขนาด 21 ไร่ 62 ตารางวา
 - 3.2 ชุมชนเวียงสระใหม่ (ตลาดบ้านส้อง บ้านส้องใหม่ และเมโทรพัฒนา) จ.สุราษฎร์ธานี จำนวน 45 ครัวเรือน ขนาด 5 ไร่ 2 งาน
 - 3.3 ชุมชนจันทร์วิโรจน์ (ทุ่งรี) จ.สงขลา จำนวน 44 ครัวเรือน ขนาด 4 ไร่ 79.1 ตารางวา

การบริหารสัญญาเช่าที่ดินการรถไฟแห่งประเทศไทย

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ในฐานะคู่สัญญาเช่าที่ดินกับ รฟท. ได้ดำเนินโครงการเช่าช่วงที่ดินเพื่อพัฒนาความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้มีรายได้น้อยในชุมชน โดยจัดทำสัญญาเช่าที่ดินแล้วเสร็จรวม 108 ฉบับ รองรับ 9,605 ครอบครัว จำแนกรายละเอียดได้ดังนี้

- ภาคเหนือ	2 ฉบับ	80 ครอบครัว
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	34 ฉบับ	1,886 ครอบครัว
- ภาคกรุงเทพฯปริมณฑลและตะวันออก	21 ฉบับ	2,977 ครอบครัว
- ภาคกลางและตะวันตก	3 ฉบับ	47 ครอบครัว
- ภาคใต้	48 ฉบับ	4,620 ครอบครัว

ข้อมูลการค้ำชำระค่าเช่าที่ดินและเงินรับฝากที่พอช. (ณ วันที่ 20 ส.ค. 69)

1) ตามมติ ครก. ปี 2543 : จำนวน 59 สัญญา 6,484 รายชื่อ (พื้นที่เช่ารวม 613,150.49 ตร.ม.)

(1) สัญญาเป็นปัจจุบัน จำนวน 26 สัญญา 2,219 รายชื่อ

ค้ำค่าเช่าที่ดิน	ค่าภาษี	ค่าป่วยการ	ค่าแบบพิมพ์สัญญา	เงินรับฝาก
6,825,565.15	642,267.00	868,701.00	0.00	3,532,510.91

(2) สัญญาไม่เป็นปัจจุบัน จำนวน 23 สัญญา 3,328 รายชื่อ

(2.1) ชุมชนมีเงินรับฝากพร้อม 6 สัญญา 455 รายชื่อ

ค้ำค่าเช่าที่ดิน	ค่าภาษี	ค่าป่วยการ	ค่าแบบพิมพ์สัญญา	เงินรับฝาก
0.00	0.00	0.00	0.00	2,127,592.00

(2.2) ชุมชนมีเงินรับฝากไม่ครบตามจำนวน 17 สัญญา 2,873 รายชื่อ

ค้ำค่าเช่าที่ดิน	ค่าภาษี	ค่าป่วยการ	ค่าแบบพิมพ์สัญญา	เงินรับฝาก
50,122,868.00	346,950.00	1,461,922.00	1,800.00	3,702,791.01

(3) อยู่ระหว่างเตรียมดำเนินการทางกฎหมาย / ประสานรฟท. จำนวน 10 สัญญา 937 รายชื่อ

ที่	รายชื่อชุมชน	อายุสัญญา (รฟท.)	ว/ด/ป ที่เริ่มค้ำ	ค้ำค่าเช่าที่ดิน	ค่าภาษี	ค่าป่วยการ	ค่าแบบพิมพ์	เงินรับฝาก
1	ชุมชนตรอกลิเก	อยู่ระหว่างสัญญา (ปกติ)	1 ก.ย. 55 – 31 ส.ค. 69	610,975.00	0.00	0.00	0.00	0.00
2	ชุมชนดงจุฬา	อยู่ระหว่างสัญญา (ปกติ)	1 ม.ค. 48 – 31 ธ.ค. 69	14,627,033.61	0.00	0.00	0.00	0.00
3	ชุมชนทุ่งเสา - ท่าช้าง	อยู่ระหว่างสัญญา (ปกติ)	1 ม.ค. 48 – 31 ธ.ค. 69	3,153,653.00	0.00	1,360,440.42	0.00	0.00
4	ชุมชนรถไฟสามัคคี	ฟ้องร้อง / รฟท. บอกเลิกสัญญา	1 เม.ย. 55 – 30 ก.ย. 62	969,349.00	0.00	692,638.00	0.00	0.00
5	ชุมชนลับแล	ฟ้องร้อง / รฟท. บอกเลิกสัญญา	25 ต.ค. 60 – 31 ต.ค. 63	470,960.41	0.00	70,000.00	0.00	0.00
6	ชุมชนหนองแวงตราขู 2	หมดสัญญา / ไม่ขอต่อสัญญา	1 พ.ย. 66 – 31 ต.ค. 69	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

ที่	รายชื่อชุมชน	อายุสัญญา (รพท.)	ว/ด/ป ที่เริ่ม ค้าง	ค่างค่าเช่าที่ดิน	ค่าภาษี	ค่าป่วยการ	ค่าแบบ พิมพ์	เงินรับฝาก
7	ชุมชนหนองวัด (ริมราง)	หมดสัญญา/ ไม่ขอต่อสัญญา	1 พ.ย. 62 – 31 ธ.ค. 68	32,480.00	18,000.00	0.00	0.00	17,740.00
8	ชุมชนหลัง ศูนย์ฯ โชน 3	อยู่ระหว่างรอต่อ	1 พ.ย. 57 – 31 ธ.ค. 69	653,165.00	14,196.00	0.00	400.00	0.00
9	ชุมชนเกาะ เสือ โชน 2	อยู่ระหว่างรอต่อ (ไม่มีหนังสือ)	1 ม.ค. 54 – 31 ธ.ค. 68	4,584,573.00	0.00	213,254.00	100.00	0.00
10	ชุมชนเกาะ เสือ โชน 3	อยู่ระหว่างรอต่อ (ไม่มีหนังสือ)	1 ม.ค. 56 – 31 ธ.ค. 62	10,843,099.00	0.00	0.00	200.00	0.00
				35,945,288.02	32,196.00	2,336,332.42	700.00	17,740.00

2) ตามมติ ครก. ปี 2566 : จำนวน 49 สัญญา 3,121 รายชื่อ (พื้นที่เช่ารวม 211,850.82 ตร.ม.)

(1) สัญญาเป็นปัจจุบัน จำนวน 49 สัญญา 3,121 รายชื่อ

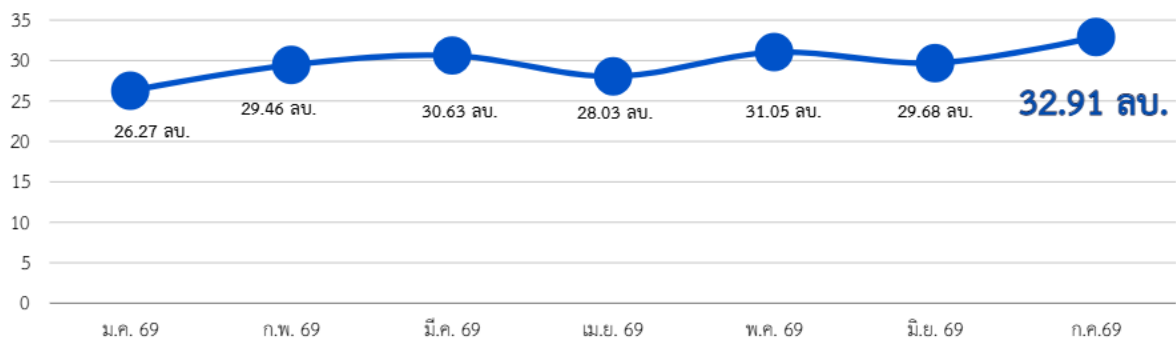
ค่าเช่าที่ดิน	ค่าภาษี	เงินรับฝาก	สถานะการดำเนินงาน 20 ส.ค. 69
844,370.00 (12 ฉบับ)	879,164 (32 ฉบับ)	654,521	- อยู่ระหว่างเปลี่ยนแปลงสัญญาจาก อทส. เป็น รพท. 10 สัญญา โดยมีความคืบหน้าเตรียมลงนามสัญญากับ รพท. 2 สัญญา ได้แก่ ชุมชนโรงปูนตะวันออก และ ชุมชนบางเป้า - มีสัญญาที่พร้อมนำชำระค่าเช่าที่ดินภายใน 31 ส.ค. 69 จำนวน 5 สัญญา

การสนับสนุนการดำเนินโครงการเพื่อสร้างความมั่นคงในที่อยู่อาศัย และพัฒนาคุณภาพชีวิต

ผลดำเนินงานสนับสนุน ตามแผนการดำเนินงานในระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)

ปีงบประมาณ	เสนอ ครม.	เป้าหมายและงบ ที่ พอช. ได้รับ		ผลการอนุมัติ		ผลการก่อสร้าง (หลังคาเรือน)
	ครัวเรือน	ครัวเรือน	งบ ที่ พอช. ได้รับ	โครงการ	ครัวเรือน	
2566	939	-	ใช้งบฯคก.บ้านมั่นคง	12	779	- แล้วเสร็จ 202 หลัง - อยู่ระหว่างก่อสร้าง 577 หลัง
2567	3,480	340	96,900,000.00	6	352	- แล้วเสร็จ 224 หลัง - อยู่ระหว่างก่อสร้าง 128 หลัง
2568	5,977	2,000	570,000,000.00	38	2,018	- แล้วเสร็จ 336 หลัง - อยู่ระหว่างก่อสร้าง 1,682 หลัง
2569	3,809	2,300	626,750,000.00	71	2,369	- อยู่ระหว่างก่อสร้าง 2,369 หลัง
2570	12,879					
รวม	27,084	4,640	1,293,650,000.00	127	5,518	- แล้วเสร็จ 762 หลัง - อยู่ระหว่างก่อสร้าง 4,628 หลัง

+ กลุ่มออมทรัพย์ 64 กลุ่ม สมาชิก 4,679ครัวเรือน

การเชื่อมโยงเครือข่าย และพัฒนาศักยภาพกลุ่ม องค์กรชุมชน

+ การศึกษาดูงานพื้นที่รูปธรรม

- เมื่อวันที่ 18 พ.ย. 68 นำสมาชิกชุมชนโรงปูนเหนือ-ใต้ พร้อมด้วยเครือข่ายเมืองราชเทวี ศึกษาดูงานสหกรณ์เคหสถานชุมชนบ้านมั่นคงสวนพลู จำกัด เขตสาทร กรุงเทพมหานคร โดยผู้แทนจากสหกรณ์ฯ ได้กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมศึกษาดูงานและนำเสนอความเป็นมาชุมชน การต่อสู้ในที่อยู่อาศัย แนวความคิดในการก่อสร้างบ้านจนเป็นบ้านมั่นคงบนที่ดินกรรมนารักษ์ การบริหารจัดการภายใต้สหกรณ์ฯ จนนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยมีหน่วยงานต่างๆ เข้ามาสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ มอบอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในชุมชน หลังจากนั้นลงพื้นที่ศึกษาบริบทพื้นที่ ระบบสาธารณูปโภค พื้นที่สีเขียว ลานกิจกรรม ศูนย์เด็กเล็กในชุมชน รวมถึงศึกษาการแบ่งกลุ่มย่อย 15 กลุ่มในการดูแลตามความสัมพันธ์ และศึกษารูปแบบบ้านสมาชิกชุมชน ซึ่งภายในชุมชนมีบ้านหลายรูปแบบ ได้แก่ บ้าน 2 ชั้น ขนาด 3.5*5 เมตร , บ้าน 2 ชั้น ครึ่ง ขนาด 3.5*5 เมตร , บ้าน 2 ชั้น ครึ่ง ขนาด 5*5 เมตร , บ้าน 3 ชั้น ขนาด 5*5 เมตร และอาคารชุด ขนาด 3.5*5.5 เมตร เพื่อเป็นแนวทางหรือทางเลือกในการนำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์การตัดสินใจในการก่อสร้างบ้านของสมาชิกชุมชนโรงปูนเหนือ-ใต้ต่อไป

- เมื่อวันที่ 14 ธ.ค. 68 นำสมาชิกจาก 2 ชุมชน คือ ชุมชนเขาควา,ชุมชนตะกุด จังหวัดสระบุรี จำนวน 46 ราย ศึกษาดูงานศูนย์เครือข่ายชุมชนริมทางรถไฟสายใต้-ตะวันตก เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร โดยผู้แทนจากสหกรณ์ฯ ได้กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมศึกษาดูงานและนำเสนอความเป็นมาชุมชน ตั้งแต่การรวมกลุ่มต่อสู้ การรวมกลุ่มจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ การรวมกลุ่มจัดตั้งสหกรณ์ แนวความคิดในการก่อสร้างบ้านจนเป็นบ้านมั่นคงบนที่ดินรถไฟฯ และเล่าถึงกระบวนการขั้นตอนต่างๆ ในการดำเนินงาน โดยผู้แทนชุมชนบางระมาด ชุมชนฟ้าใหม่ร่วมใจพัฒนา ซึ่งแต่ละกระบวนการทำงานนั้นกรรมการชุมชนจะอาศัยสื่อสาร การจด

บันทึก และประชุมเพื่อชี้แจงสมาชิกทุกครั้งในการดำเนินงานขั้นตอนต่างๆ อาทิ การเบิกจ่ายงบประมาณ การควบคุมคุณภาพงานก่อสร้าง แนวทางการกำกับติดตามงาน รวมถึงเน้นย้ำการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกด้านในการดำเนินงาน หลังจากนั้นลงพื้นที่ศึกษาบริบทพื้นที่ ระบบสาธารณูปโภค พื้นที่สีเขียว ลานกิจกรรม และศึกษารูปแบบบ้าน, ราคาบ้านของสมาชิกชุมชน ซึ่งภายในชุมชนมีบ้านหลายรูปแบบ พร้อมร่วมแลกเปลี่ยนและร่วมสรุปบทเรียนหลังจากลงพื้นที่ เพื่อเป็นแนวทางหรือทางเลือกในการนำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์การตัดสินใจในการก่อสร้างเช่าที่ดินและการก่อสร้างบ้านของตนเองต่อไป

- เมื่อวันที่ 23 ก.ค. 69 เครือข่ายชุมชนริมราง 5 ภาค รวม 40 คน **ลงพื้นที่ศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายชุมชนบ้านมั่นคงเมือง , ชุมชนบ้านมั่นคงริมราง ในจังหวัดขอนแก่น** เพื่อแลกเปลี่ยนแนวทางการแก้ไขปัญหา อุปสรรค และการขับเคลื่อนงานบ้านมั่นคงให้เกิดความยั่งยืน โดยการลงพื้นที่ครั้งนี้ มุ่งเน้นการเรียนรู้จากพื้นที่ต้นแบบที่มีประสบการณ์ตรงด้านการบริหารจัดการชุมชน การพัฒนาอาชีพ และการจัดการที่อยู่อาศัยร่วมกับภาคีเครือข่าย (1) วิสาหกิจชุมชนบ้านร่มเย็น ศึกษาการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน การสร้างอาชีพ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนบ้านมั่นคง (2) ชุมชนหนองผือ ศึกษาบริบทของชุมชนที่เช่าที่ดินจากการรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) พร้อมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการ การพัฒนาที่อยู่อาศัย และการสร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน (3) ชุมชนหนองไผ่พัฒนา ศึกษาบริบทพื้นที่ รูปแบบการพัฒนา และแบบบ้านที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน รวมถึงแนวทางการจัดการพื้นที่และการออกแบบที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และ (4) ชุมชนตะวันใหม่ ศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนเมือง พร้อมทั้งเรียนรู้ความสำเร็จในการบริหารจัดการชุมชนและสหกรณ์ เพื่อนำไปเป็นต้นแบบในการขับเคลื่อนงานบ้านมั่นคงในพื้นที่อื่นต่อไป

เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ สู่การยกระดับที่จับต้องได้ การศึกษาดูงานในครั้งนี้ ถือเป็นเวทีสำคัญในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์ และบทเรียนจากพื้นที่ต้นแบบ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชนบ้านมั่นคงริมรางในแต่ละพื้นที่ให้มีความเข้มแข็ง สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบ

การพัฒนาศักยภาพ “งานออกแบบและก่อสร้าง”

- เมื่อวันที่ 26 – 27 ก.พ. 69 รวมทีมช่างชุมชนบ้านมั่นคงริมราง กว่า 80 คน **ศึกษางานก่อสร้างบ้านมั่นคงด้วยระบบงานก่อสร้างโมดูลาร์** ณ แปลงรองรับใหม่ชุมชนสุริยมณี อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา โดยมีการให้ความรู้ในหัวข้อที่มาผลิตภัณฑ์ TANNIT MICRO PRECAST สำหรับก่อสร้างบ้านโมดูลาร์ จาก บริษัท แทนนิท เจนนิซิส แล็บ จำกัด ,การให้ความรู้เรื่องการควบคุมคุณภาพงานก่อสร้างรูปแบบใหม่ (การอ่านแบบก่อสร้างระบบการก่อสร้างบ้านโมดูลาร์) โดย บริษัท แทนนิท เจนนิซิส แล็บ จำกัด/ นายธนกฤต ถาตา วิศวกร พอช. พร้อมทั้งลงพื้นที่เพื่อลงมือปฏิบัติติดตั้งประกอบแผ่น TANNIT MICRO PRECAST พร้อมแลกเปลี่ยนสรุปผลการเรียนรู้ร่วมกัน

การพัฒนาศักยภาพ “งานข้อมูล สื่อสารประชาสัมพันธ์”

- เมื่อวันที่ 4 ส.ค. 69 **อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร AI เพื่อเสริมสร้างทักษะ และพัฒนาศักยภาพชุมชนริมราง** เพื่อติดตามยุทธศาสตร์ทางปัญญาและนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีผู้แทนชุมชน ผู้แทนเครือข่ายเมือง เครือข่ายสลัมสี่ภาค เครือข่ายริมรางเมืองย่าโม เครือข่าย ชมพ. และเจ้าหน้าที่ พอช. กว่า 50 คนเข้าร่วม การอบรมได้รับเกียรติจากอาจารย์วันดี เวียนรุ่งเรือง มาเป็นวิทยากรกระบวนการเพื่อถ่ายทอดความรู้และนำผู้เข้าร่วมอบรมเรียนรู้ตั้งแต่พื้นฐานการทำงานของปัญญาประดิษฐ์ วิธีการใช้งานอย่างปลอดภัย ตลอดจนการตระหนักรู้และระมัดระวังเรื่องการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Data Privacy) นอกจากนี้ วิทยากรยังได้ถ่ายทอดเทคนิคการเขียนคำสั่งหรือ Prompt Engineering ขั้นสูง เพื่อสั่งงานให้ AI สามารถช่วยวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ความซับซ้อน และผลกระทบที่เกิดขึ้นในชุมชนได้อย่างตรงจุด ไม่ว่าจะเป็นการใช้ ChatGPT, Qwen, NotebookLM และ Gamma เข้ามาทำหน้าที่เป็น “ผู้ช่วยทำงาน” ให้กับคนในชุมชน ช่วยแบ่งเบาและลดภาระงานด้านเอกสารที่ซับซ้อน ช่วยรวบรวมข้อมูล จัดทำรายงาน สรุปประเด็น เขียนสื่อนำเสนอ ตลอดจนการเขียนโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ โดยมีหัวใจสำคัญคือการใช้ภูมิปัญญา ประสบการณ์ และการตัดสินใจของคนในชุมชนเป็นแกนกลางหลักในการกำหนดทิศทาง

การพัฒนาศักยภาพ “งานกลุ่มออมทรัพย์”

- เมื่อวันที่ 8 เม.ย. 69 อบรมพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานสำนักพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมราง "กลุ่มออมทรัพย์" เป็นหัวใจหลักในการรวมคน รวมใจ พัฒนาที่อยู่อาศัยอย่างยั่งยืน เพื่อสร้างความเข้าใจในหลักคิด แนวทาง และวิธีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ มุ่งเน้นให้เจ้าหน้าที่ใช้การออมเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการอบรมครั้งนี้ได้รับเกียรติจาก นายพรเทพ ศรีสมพงษ์ นักปฏิบัติการชุมชนชำนาญการพิเศษ เป็นวิทยากรให้ความรู้และจัดกระบวนการ ซึ่งเน้นย้ำว่า "กลุ่มออมทรัพย์" ไม่ได้เป็นเพียงการสะสมเงินทุนเท่านั้น แต่คือกลยุทธ์สำคัญในการ รวมคน: สร้างกลุ่มของสมาชิกในชุมชนริมราง , รวมใจ: สร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน , รวมคิด: ร่วมกันวางแผนอนาคตด้านที่อยู่อาศัย และคุณภาพชีวิตของสมาชิกให้ดีขึ้น , รวมทำ: ลงมือปฏิบัติเพื่อเป้าหมายในการมีบ้านที่มั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พร้อมเสริมทักษะ "บัญชี-การเงิน" สู่มืออาชีพ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถเป็นที่พึ่งแก่ชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การอบรมจึงลงลึกในรายละเอียดด้านการจัดการการเงิน ประกอบด้วย หมวดหมู่ทางบัญชี: การจำแนกประเภทรายรับ-รายจ่าย และทุนของกลุ่ม , ทักษะการอ่านบัญชี: การวิเคราะห์สถานะทางการเงินของกลุ่ม , งบทดลองที่ถูกต้อง: การตรวจสอบความถูกต้องของตัวเลขเพื่อความโปร่งใส

ทั้งนี้ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถนำความรู้ไปถ่ายทอด เพื่อจัดตั้งและส่งเสริมกลุ่มออมทรัพย์ให้มีความเข้มแข็ง สามารถตรวจสอบการดำเนินงานได้อย่างเป็นระบบ และเป็นรากฐานที่แข็งแกร่งในการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมรางต่อไป

การดำเนินงานด้านข้อมูลความเดือดร้อน

ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการรถไฟฯ ครั้งที่ 7/2566 เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2566 เรื่อง ขออนุมัติการถือใช้หลักเกณฑ์การให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เช่าที่ดินสำหรับชุมชนที่อยู่อาศัยในที่ดินรถไฟเช่าช่วงเพื่อปลูกสร้างบ้านมั่นคง (ตามมติ ครร. ปี 2543) จำนวน 300 ชุมชน 27,084 ครัวเรือน ในข้อ 4. ระบุว่า พอช. จะรวบรวมรายชื่อพร้อมเลขบัตรประชาชนของหัวหน้าครัวเรือน หรือผู้แทนครัวเรือนเสนอต่อ รฟท. ภายใน 1 ปีนับแต่วันที่คณะกรรมการรถไฟฯ มีมติเห็นชอบ หากพ้นกำหนด ให้ถือว่าชุมชนดังกล่าวไม่มีความประสงค์จะอยู่อาศัยในที่ดินรถไฟ และยินยอมรื้อถอนขนย้ายออกจากเขตที่ดินรถไฟ โดยไม่มีเงื่อนไข ซึ่งที่ประชุมมีมติอนุมัติการถือใช้หลักเกณฑ์ดังกล่าว

ต่อมา สถาบันได้ให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานรวบรวมรายชื่อพร้อมเลขบัตรประชาชนของหัวหน้าครัวเรือน หรือผู้แทนครัวเรือน เพื่อป้องกันมิให้สมาชิกที่อาศัยอยู่ในชุมชนตกหล่นและมิได้รับการดูแลสนับสนุนจากโครงการ จึงประสานความร่วมมือกับท้องที่ ท้องถิ่น ภาครัฐพัฒนา และเครือข่ายชุมชนในระดับภาค/จังหวัด/เมือง ร่วมทั้งการลงพื้นที่ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ตลอดมา โดยสามารถนำส่งรายชื่อ พร้อมเลขบัตรประชาชนให้รฟท. จำนวน 13,190 รายชื่อ (คิดเป็น 48.70%) ข้อมูล ณ วันที่ 16 พฤษภาคม 2567

ต่อมา สถาบันได้ขอขยายระยะเวลาการส่งรายชื่อพร้อมเลขบัตรประชาชนของหัวหน้าครัวเรือน หรือผู้แทนครัวเรือน เป็นภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2567 ซึ่งที่ประชุมคณะกรรมการแก้ไขปัญหาของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (ขปส.) ครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันอังคารที่ 30 เมษายน 2567 มีมติเห็นชอบการขยายเวลาเป็นภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2567

สรุปการดำเนินงานรวบรวมรายชื่อพร้อมเลขบัตรประชาชนของหัวหน้าครัวเรือน หรือผู้แทนครัวเรือน ณ วันที่ 27 ธันวาคม 2567 (ตามหนังสือพอช.ที่ พม 5371/5807 ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2567) ดังนี้

1. รวบรวมรายชื่อพร้อมเลขบัตรประชาชนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จำนวน 19,454 ครัวเรือน จาก 255 ชุมชน (คิดเป็น 71.83%)

ภาค	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ชุมชน	ครัวเรือน	ผลการรวบรวม
เหนือ	นครสวรรค์	2	2	5	131	7
	พิจิตร	2	5	13	304	25
	พิจิตร	3	5	5	71	39
	อุตรดิตถ์	1	2	3	129	0
	แพร่	2	2	5	30	0
	เชียงใหม่	2	2	2	124	74
	ลำพูน	2	2	2	12	0
	ลำปาง	2	2	2	64	0
		16	22	37	865	145
ตะวันออกเฉียงเหนือ	นครราชสีมา	1	1	9	267	295
	ศรีสะเกษ	1	3	3	213	216
	อุบลราชธานี	1	1	1	240	298
	ขอนแก่น	2	3	42	2,459	2,753
	อุดรธานี	1	2	6	284	150
		6	10	61	3,463	3,712
กรุงเทพฯปริมณฑลและตะวันออก	กรุงเทพฯ	12	19	41	5,594	4,039
	นครปฐม	1	1	1	33	0
	ฉะเชิงเทรา	1	1	3	127	148
	สระแก้ว	1	1	2	220	0
	ปทุมธานี	1	1	1	14	50
		16	23	48	5,988	4,237
กลางและตะวันตก	ราชบุรี	2	4	9	256	83
	สุพรรณบุรี	1	1	1	19	31
	กาญจนบุรี	2	3	6	205	53

ภาค	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ชุมชน	ครัวเรือน	ผลการรวบรวม
	เพชรบุรี	3	3	4	6	0
	สมุทรสาคร	1	3	4	245	107
	ประจวบคีรีขันธ์	1	1	1	190	0
	พระนครศรีอยุธยา	1	1	2	47	31
	สระบุรี	1	2	2	632	45
		12	18	29	1,600	350
ใต้	ชุมพร	1	2	2	107	79
	สุราษฎร์ธานี	6	9	26	1,360	1,147
	ตรัง	4	13	26	1,882	1,262
	นครศรีธรรมราช	7	10	10	1,379	312
	พัทลุง	2	2	2	20	12
	สงขลา	7	19	77	8,716	6,941
	ยะลา	2	5	8	213	129
	ปัตตานี	2	3	6	46	0
	นราธิวาส	5	10	15	1,445	1,128
		36	73	172	15,168	11,010
รวม		86	146	347	27,084	19,454

2 มีชุมชนที่ไม่มีรายชื่ออยู่ในทะเบียน จำนวน 726 ครัวเรือน จาก 18 ชุมชน

การสื่อสารและประชาสัมพันธ์

ช่องทางการสื่อสาร	รายละเอียด
การสื่อสารและประชาสัมพันธ์กิจกรรมการดำเนินงาน (รายวัน) ผ่านช่องทาง Page Facebook สำนักพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมราง พอช.	- รายงานสถานการณ์ความคืบหน้าการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบรางแต่ละพื้นที่ - สื่อสารประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสาร งานนโยบาย แผนงานก่อสร้างระบบรางที่เกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง
	

ช่องทางการสื่อสาร	รายละเอียด
	
การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ผ่าน Page Facebook และ Website สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) และช่องทางอื่น ๆ	รายงานสถานการณ์ผลการดำเนินงานการเข้าร่วมประชุมเชิงนโยบาย การจัดงานสัมมนา หรือเวทีระดับชาติ หรือเหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง ○ 18 ส.ค. 69 “Unlock เมืองเหลื่อมล้ำ พลิกนโยบาย คืนสิทธิ์ที่อยู่อาศัยให้คนจนเมือง” อ่านต่อ : https://web.codi.or.th/20260818-71253/ ○ 9 ส.ค. 69 สร้างความเข้าใจเข้าที่ดินการรถไฟฯ พร้อมหาพื้นที่รองรับผู้ได้รับผลกระทบจากรถไฟฟ้าทางคู่ อ่านต่อ : https://web.codi.or.th/index.php/20260809-71127/ ○ 4 ส.ค. 69 เสริมศักยภาพเครือข่ายชุมชนริมราง ให้ AI เป็นผู้ช่วยทำงาน อ่านต่อ: https://web.codi.or.th/index.php/20260805-71071/ ○ 8-9 มิ.ย. 69 จัดสัมมนาเครือข่ายชุมชนริมรางภาคใต้เพื่อขับเคลื่อนโครงการแก้ไขปัญหที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบรถไฟทางคู่สายใต้และการพัฒนาย่านสถานี TOD แกน..... อ่านต่อได้ที่ https://web.codi.or.th/20260609-69598/ ○ 25 พ.ค. 69 “ขบวนคนจนฯ” บุกระหวงคมนาคน ยืนคัดค้านร่าง พ.ร.บ. TOD หวั่นเอื้อทุนใหญ่ไล่รื้อชุมชนริมราง อ่านต่อ : https://web.codi.or.th/20260525-69306/ ○ 16 พ.ค. 69 เดินหน้า 7 โครงการหลัก ยกระดับคุณภาพชีวิตคนจนเมืองในที่ดินการรถไฟฯ อ่านต่อ: https://web.codi.or.th/index.php/20260516-69023/ ○ 25 เม.ย. 69 ผู้ว่าฯตรัง ยกเสาเอก “ชุมชนชายเขาพัฒนา” พลิกวิถีชาวริมรางสู่บ้านมั่นคง อ่านต่อ : https://web.codi.or.th/20260425-68570/ ○ 19 เม.ย. 69 พลิกชีวิตชาวริมรางอุดรธานี! หนุนงบ 12 ล้าน สร้างชุมชนใหม่ รองรับผู้ได้รับผลกระทบจากรถไฟความเร็วสูง อ่านต่อ : https://web.codi.or.th/20260419-68379/ ○ 17 เม.ย. 69 รมว.พม. ลงพื้นที่โคราช สานต่อนโยบายรัฐบาล อัปเดต 7.7 พันล้าน แก้ปัญหาริมรางทั่วประเทศ อ่านต่อ : https://web.codi.or.th/20260417-68337/

ช่องทางการสื่อสาร	รายละเอียด
	○ 3 เม.ย. 69 รุกคืบแก้ปัญหาที่ดินรฟโพล์ กำหนดชะตาชุมชนริมราง สรุปแนวทางบริหารสัญญาเช่า อ่านต่อ : https://web.codi.or.th/20260402-68092/ ○ 26 ม.ค. 69 ‘Micro-precast’ บ้านนวัตกรรม “ชุมชนสุริยภูมิ” นำร่องไฮสปีดเทรน สวย-ทน-เสร็จไว เฟสแรกเมษา 69 อ่านต่อ : https://web.codi.or.th/20260126-66986/ ○ 11 ม.ค. 69 ปักหมุดสงขลา เนะ ‘Redesign’ ใช้ยุทธศาสตร์ Collective Housing บทเรียนน้ำท่วมเป็นโอกาสพัฒนาที่ดิน อ่านต่อ : https://web.codi.or.th/index.php/20260111-66838/ ○ 23 ธ.ค. 68 วิฤตหลังอุทกภัยชุมชนริมรางสงขลา... กับกุญแจสำคัญสู่การฟื้นฟู อ่านต่อ : https://web.codi.or.th/index.php/20251223-66573/ ○ 19 ธ.ค. 68 “เมื่อหัวใจใหญ่กว่าน้ำ” 5 บทเรียนสำคัญจากมหาอุทกภัยภาคใหญ่ อ่านต่อ : https://web.codi.or.th/index.php/20251219-66501/ ○ 21 พ.ย. 68 เลขาฯรมว.พม. ลุยสงขลา! แก้ปัญหาสร้าง “บ้านมั่นคงริมราง” อ่านต่อ : https://web.codi.or.th/20251121-65871/ ○ 27 ต.ค. 68 โคราซปิง “บ้านมั่นคงริมรางย่าโม” ต้นแบบการแก้ไขปัญหาชุมชนริมรางอ่านต่อ : https://web.codi.or.th/20251027-65279/
รายการ “คนหาเรื่อง”	ตอนที่ 1 ชุมชนริมรางในเมืองศิลา จังหวัดขอนแก่น ตอนที่ 2 ชุมชนพะไล จังหวัดนครราชสีมา ตอนที่ 3 ชุมชนฟ้าใหม่ร่วมใจพัฒนา กรุงเทพมหานคร
วิดิทัศน์สรุปผลการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาคืออยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง 4 ปี (ตั้งแต่ปี 2566 – 2569)	

ช่องทางการสื่อสาร	รายละเอียด
รายการ “NBT มีคำตอบ” ผู้ร่วมรายการ นายสยาม นนท์คำจันทร์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) นางสาวรณภา ยิ่งยืน ประธานสหกรณ์บ้านมั่นคงเมืองสีลาจำกัด และ นางณภัค สุริยะชน รองประธานเครือข่าย ชมพ. 	นายสยาม นนท์คำจันทร์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ได้นำเสนอความคืบหน้าการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบรางของประเทศว่า ที่ผ่านมา พอช. ได้ขับเคลื่อนโครงการ “บ้านมั่นคงริมราง” และสามารถช่วยเหลือชาวบ้านให้มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงไปแล้วกว่า 5,500 ครัวเรือน เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างต่อเนื่องและครอบคลุม พอช. เตรียมเสนอขอขยายระยะเวลาโครงการดังกล่าวออกไปอีก 5 ปี ซึ่งเป้าหมายสำคัญคือการเข้าไปดำเนินการช่วยเหลือและจัดหาที่อยู่อาศัยให้กับประชาชนที่ยังคงได้รับผลกระทบอีกกว่า 18,000 ครัวเรือนทั่วประเทศ ทางด้านตัวแทนภาคประชาชน นางสาวรณภา ยิ่งยืน ประธานสหกรณ์บ้านมั่นคงเมืองสีลาจำกัด ได้สะท้อนข้อคิดเห็นถึงการทำงานของภาครัฐ โดยเรียกร้องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องบูรณาการการทำงานให้มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และลดขั้นตอนความซับซ้อน ในการดำเนินการ เพื่อให้ชาวบ้านสามารถเข้าถึงการแก้ไขปัญหาได้ทันทั่วถึง และนางณภัค สุริยะชน รองประธานเครือข่าย ชมพ. ได้สะท้อนภาพความเป็นจริง โดยยืนยันว่า ชุมชนเห็นด้วยและไม่เคยคิดขัดขวางการพัฒนา ระบบรางของประเทศ และพวกเขาไม่ได้ต้องการร้องขอเงินช่วยเหลือจากหน่วยงานรัฐ แต่ชาวชุมชนตั้งใจที่จะพัฒนาตนเองเป็น “คนจนเมืองที่มีคุณภาพ” ที่สามารถเติบโตไปพร้อมกับเมืองได้ “ปัญหาของคนจนเมือง ไม่ได้เกิดจากความยากจนโดยแท้ แต่เกิดจากปัญหาเชิงโครงสร้าง เมื่อมีความเจริญ คนก็ต้องเข้ามาอยู่ในเมือง แต่เมืองกลับไม่ได้มีแผนรองรับที่อยู่อาศัยให้กับผู้คนเหล่านี้ คำถามสำคัญคือ เราจะทำอย่างไรให้พวกเขาสามารถอยู่อาศัยในเมืองที่เป็นธรรมแห่งนี้ได้อย่างมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์”

3. รายงานผลการประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน และภาคี

1. คำสั่งกระทรวงคมนาคม ที่ 902/2569 คณะกรรมการกำกับและติดตามการแก้ไขปัญหาที่ยุ่อาศัย สำหรับชุมชนในที่ดินของการรถไฟแห่งประเทศไทย (สั่ง วันที่ 8 มิ.ย. 69)

๑.๑๖ นายสุวิทย์ วิสุทธิกุล	กรรมการ
๑.๑๗ นายสุวิทย์ วิสุทธิกุล	กรรมการ
๑.๑๘ นายสุวิทย์ วิสุทธิกุล	กรรมการ
๑.๑๙ นายสุวิทย์ วิสุทธิกุล	กรรมการ
๑.๒๐ นายสุวิทย์ วิสุทธิกุล	กรรมการ
๑.๒๑ นายสุวิทย์ วิสุทธิกุล	กรรมการ
๑.๒๒ นายสุวิทย์ วิสุทธิกุล	กรรมการ
๑.๒๓ นายสุวิทย์ วิสุทธิกุล	กรรมการ
๑.๒๔ นายสุวิทย์ วิสุทธิกุล	กรรมการ
๑.๒๕ นายสุวิทย์ วิสุทธิกุล	กรรมการ

หน้าที่และอำนาจ

1) กำหนดมาตรการและกรอบแนวทางในการกำกับและติดตามการแก้ไขปัญหาที่ยุ่อาศัยสำหรับสำหรับชุมชนในที่ดินของการรถไฟแห่งประเทศไทย

2) ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงในพื้นที่ รวมทั้งติดตามผลการดำเนินการของหน่วยงานรัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหา

3) เชิญเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

มาให้ข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็น รวมทั้งจัดส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาตามความจำเป็น

4) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม

2. คำสั่งคณะกรรมการกำกับและติดตามการแก้ไขปัญหาที่ยุ่อาศัยสำหรับชุมชนในที่ดินของการรถไฟแห่งประเทศไทย ที่ 1445/2569 แต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินงานแก้ไขปัญหาที่ยุ่อาศัยสำหรับชุมชนในที่ดินของการรถไฟแห่งประเทศไทย (สั่ง วันที่ 20 ส.ค. 69)

๑.๑๖ นายสุวิทย์ วิสุทธิกุล	กรรมการ
๑.๑๗ นายสุวิทย์ วิสุทธิกุล	กรรมการ
๑.๑๘ นายสุวิทย์ วิสุทธิกุล	กรรมการ
๑.๑๙ นายสุวิทย์ วิสุทธิกุล	กรรมการ
๑.๒๐ นายสุวิทย์ วิสุทธิกุล	กรรมการ
๑.๒๑ นายสุวิทย์ วิสุทธิกุล	กรรมการ
๑.๒๒ นายสุวิทย์ วิสุทธิกุล	กรรมการ
๑.๒๓ นายสุวิทย์ วิสุทธิกุล	กรรมการ
๑.๒๔ นายสุวิทย์ วิสุทธิกุล	กรรมการ
๑.๒๕ นายสุวิทย์ วิสุทธิกุล	กรรมการ

๑.๑๖ นายสุวิทย์ วิสุทธิกุล กรรมการ

๑.๑๗ นายสุวิทย์ วิสุทธิกุล กรรมการ

๑.๑๘ นายสุวิทย์ วิสุทธิกุล กรรมการ

๑.๑๙ นายสุวิทย์ วิสุทธิกุล กรรมการ

๑.๒๐ นายสุวิทย์ วิสุทธิกุล กรรมการ

๑.๒๑ นายสุวิทย์ วิสุทธิกุล กรรมการ

๑.๒๒ นายสุวิทย์ วิสุทธิกุล กรรมการ

๑.๒๓ นายสุวิทย์ วิสุทธิกุล กรรมการ

๑.๒๔ นายสุวิทย์ วิสุทธิกุล กรรมการ

๑.๒๕ นายสุวิทย์ วิสุทธิกุล กรรมการ

หน้าที่และอำนาจ

1) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงาน ในโครงการแก้ไขปัญหาที่ยุ่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง โดยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เครือข่ายสกล ๔ ภาค ขบวนการคนเมืองเพื่อสิทธิที่อยู่อาศัย และภาคประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

2) ประธานเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือผู้เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการสำรวจข้อมูล ตรวจสอบข้อเท็จจริง และดำเนินการแก้ไขปัญหในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนาระบบราง

3) เชิญเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้แทนภาคประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือผู้ทรงคุณวุฒิ เข้าร่วมให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความเห็น หรือส่งเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาและกำหนด แนวทางการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

4) เสนอแนะแนวทางเชิงนโยบาย มาตรการ หรือกลไกในการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง

5) รายงานผลการดำเนินงาน เสนอวาระเพื่อพิจารณา และจัดทำข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการกำกับและติดตามการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยสำหรับชุมชนในที่ดินของการรถไฟแห่งประเทศไทย

6) ร่วมวางแผน กำกับ ติดตาม และสนับสนุนการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยอย่างเป็นรูปธรรม

7) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่ประธานคณะกรรมการกำกับและติดตามการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยสำหรับชุมชนในที่ดินของการรถไฟแห่งประเทศไทยมอบหมาย

3. การประเมินผลกระทบทางสังคมและผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุนของโครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง

ภาพประกอบ	เนื้อหาสาระสำคัญ
  	พอช. ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ทำการประเมินผลกระทบสังคม (SIA) และผลตอบแทนจากการลงทุน (SROI) ชุมชนริมราง 13 พื้นที่ทั่วประเทศ เมื่อวันที่ 17 ก.ค. 69 จัดการประชุมชี้แจงโครงการ "การประเมินผลกระทบทางสังคม (SIA) และผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน (SROI) ของโครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง" เพื่อวางกรอบและแนวทางการประเมินผลกระทบการพัฒนาที่อยู่อาศัยอย่างเป็นระบบ โดยมีการชี้แจงภาพรวม วัตถุประสงค์ แผนการดำเนินงาน รวมถึงกรอบระยะเวลาของโครงการ พร้อมทั้งลงลึกในรายละเอียดเรื่องแนวทางการเก็บข้อมูลภาคสนาม และการควบคุมคุณภาพข้อมูล เพื่อให้มั่นใจว่าผลการประเมินที่ได้จะมีความถูกต้องแม่นยำ และสะท้อนความเป็นจริงของชุมชนมากที่สุด ก่อนจะเปิดเวทีให้ผู้เข้าร่วมได้นำเสนอความเปลี่ยนแปลงก่อน-หลัง เข้าร่วมกระบวนการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย การจัดการปัญหา และผลลัพธ์ ผลสำเร็จที่เกิดขึ้น รวม 13 ชุมชน ใน 5 จังหวัด ประกอบด้วย : ● กรุงเทพมหานคร: ชุมชนฟ้าใหม่ร่วมใจ, ชุมชนริมบึงมักกะสัน, ชุมชน กม. 11, ชุมชนโรงเจมักกะสัน และชุมชนริมคลองสามเสน ● จังหวัดสงขลา: ชุมชนหัวป้อม, ชุมชนประธานศรีวิวัฒน์ และชุมชนหลบมุม ● จังหวัดขอนแก่น: ชุมชนหนองไผ่พัฒนา (ตอนกลาง) และชุมชนพัฒนาเทพารักษ์ (หลังฟาร์ม) ● จังหวัดพระนครศรีอยุธยา: ชุมชนสุริยมุณี ● จังหวัดนครราชสีมา: ชุมชนพะไล

ภาพประกอบ	เนื้อหาสาระสำคัญ
	● จังหวัดอุดรธานี: ชุมชนทุ่งสว่างตะวันออก การประชุม SIA และ SROI ในครั้งนี้ ถือเป็นก้าวสำคัญที่จะช่วยให้ พอช. และหน่วยงานภาคีเครือข่าย เห็นภาพสะท้อนที่เป็นรูปธรรมว่า เงินลงทุนและการพัฒนาที่ลงไปสู่ชุมชนนั้น สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงในเชิงบวก และคืนความสุขให้กับชีวิตความเป็นอยู่ของพี่น้องชาวชุมชนริมรางได้อย่างไรบ้าง
ชุมชนฟ้าใหม่ร่วมใจพัฒนา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร (กลุ่มสร้างบ้านแล้วเสร็จ เข้าอยู่แล้ว) 	1. บ้านและความมั่นคงในชีวิต : ชุมชนบางระมาดนับเป็นหนึ่งในชุมชนต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินโครงการบ้านมั่นคง โดยได้เช่าที่ดินระยะยาว 30 ปี สมาชิกสามารถชำระสินเชื่อที่อยู่อาศัยครบถ้วนแล้ว ทำให้ครอบครัวมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงและเป็นชุมชนกลุ่มแรก ๆ ที่สามารถพัฒนาการอยู่อาศัยได้อย่างเป็นรูปธรรม , ชุมชนฟ้าใหม่ร่วมใจพัฒนาแปลง 1 ร่วมกันพัฒนาโครงการบ้านมั่นคงอย่างต่อเนื่องจนประสบความสำเร็จ ปัจจุบันสมาชิกเข้าอยู่อาศัยเรียบร้อยแล้ว พร้อมขับเคลื่อนกิจกรรมด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต และเศรษฐกิจ , แปลง 2 ปัจจุบันสมาชิกเริ่มทยอยเข้าอยู่อาศัยในบ้านหลังใหม่แล้ว , แปลง 3 มีความก้าวหน้าในการดำเนินงานประมาณร้อยละ 70 บ้านหลายหลังเริ่มก่อสร้างแล้วเสร็จและสมาชิกทยอยเตรียมความพร้อมเข้าอยู่อาศัย โดยแกนนำชุมชนยังคงร่วมมือกันเร่งรัดงานก่อสร้างและแก้ไขอุปสรรค เพื่อให้สมาชิกทุกคนครบครันมีบ้านที่มั่นคงโดยเร็ว 2. คนและชุมชน : แม้สมาชิกในชุมชนจะมีความหลากหลายทั้งด้านอายุ อาชีพ วิถีชีวิต และภูมิหลัง แต่ทุกคนสามารถรวมตัวกันได้ภายใต้กติกาที่ร่วมกันกำหนด เพื่อให้การอยู่อาศัยเป็นระเบียบ เกื้อกูลกัน และสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง หนึ่งในหัวใจสำคัญของการรวมกลุ่มคือการออมเงินอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเตรียมสร้างบ้านมั่นคง สร้างสมาชิกได้มีบ้านเป็นของตนเอง รวมถึงการร่วมกันรับผิดชอบค่าเช่าที่ดิน และสิ่งเหล่านี้ไม่ใช่เพียงเรื่องของเงิน แต่เป็นการฝึกวินัย สร้างความรับผิดชอบ และสร้างความไว้วางใจระหว่างสมาชิก เมื่อเพื่อนสมาชิกหรือชุมชนอื่นประสบปัญหา ทุกคนพร้อมติดตามสถานการณ์และออกไปช่วยเหลือกัน ไม่ว่าจะเป็นการประชุม เจริญกับหน่วยงาน หรือเข้าร่วมการประชุมเพื่อเรียกร้องสิทธิด้านที่อยู่อาศัย เพราะทุกชุมชนต่างเชื่อมโยงอยู่ภายใต้เครือข่ายองค์กรเดียวกัน มีเป้าหมายเดียวกัน และมีหัวใจดวงเดียวกันในการต่อสู้เพื่อสิทธิ ความสำเร็จที่เกิดขึ้นในวันนี้ไม่ได้ได้มาโดยง่าย แต่เกิดจากการเสียสละ ความอดทน และการต่อสู้ร่วมกันของคนรุ่นพ่อแม่ ชุมชนจึงพยายามถ่ายทอดประวัติศาสตร์และประสบการณ์เหล่านี้ไปสู่คนรุ่นใหม่ เพื่อให้ลูกหลานได้เห็นคุณค่าของบ้าน ที่ดิน และการรวมพลังของชุมชน เข้าใจว่ากว่าจะมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงนั้น คนรุ่นก่อนได้ผ่านความยากลำบากและต่อสู้มาอย่างยาวนานเพียงใด 3. เศรษฐกิจของครอบครัว : การมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงช่วยให้แต่ละครอบครัวสามารถวางแผนชีวิตและบริหารรายรับ รายจ่ายได้อย่างชัดเจนมากขึ้น สมาชิกไม่ต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนเรื่องการถูกไล่รื้อหรือการย้ายที่อยู่อาศัย และสามารถนำรายได้มาใช้จ่ายดูแลครอบครัว การศึกษา สุขภาพ และการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม

ภาพประกอบ	เนื้อหาสาระสำคัญ
	4. สุขภาพกายใจ : การมีบ้านที่มั่นคง ปลอดภัย และมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมส่งผลโดยตรงต่อสุขภาพกายและสุขภาพใจของสมาชิกในชุมชน เมื่อครอบครัวไม่ต้องวิตกกังวลเรื่องการถูกไล่รื้อ การย้ายที่อยู่อาศัย หรือความไม่แน่นอนในชีวิต ทุกคนก็สามารถใช้ชีวิต ทำงาน และดูแลครอบครัวได้อย่างสบายใจมากขึ้น ดูแลสุขภาพกายแล้ว ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนบ้านยังช่วยเสริมสร้างสุขภาพใจ เมื่อสมาชิกประสบปัญหา ความเครียด หรือความเดือดร้อน จะมีเพื่อนในชุมชนคอยรับฟัง ให้คำปรึกษา และช่วยกันหาทางออก ถึงแม้เราจะไม่ได้มาที่เดียวกันแต่หัวใจดวงเดียวกันคือเราอยู่ในเครือข่ายรถไฟสายใต้ตะวันตกร่วมกัน 5. ชุมชนของเราในวันข้างหน้า : อยากเห็นชุมชนเป็นพื้นที่ที่ทุกคนสามารถอยู่อาศัยได้อย่างมั่นคง ปลอดภัย และมีคุณภาพชีวิตที่ดี สมาชิกทุกครอบครัวมีบ้านที่เหมาะสม และเราคงอยากเห็น รุ่นต่อไปในการลุกขึ้นมาในพัฒนาบ้านของตนเองลุกขึ้นมาดูแลเครือข่ายบางคนไปเรียนจบออกมาแล้วก็มีเวลาที่จะอาสาพัฒนาเครือข่ายของตัวเองพัฒนาบ้านของตนเองให้ดียิ่งขึ้นไป ตอนสุดท้ายนี้รุ่นพ่อรุ่นแม่ที่ทำประสบความสำเร็จแล้วใน 30 ปีข้างหน้าไม่รู้จะได้อยู่เห็นหรือเปล่าในการได้เข้าที่ดินต่ออย่างน้อยทิ้งมรดกให้ลูกให้หลานได้อย่างเต็มที่และดีที่สุด

ภาพประกอบ	เนื้อหาสาระสำคัญ
ชุมชนหนองไผ่พัฒนา (ตอนกลาง) (กลุ่ม สร้างบ้านแล้วเสร็จ เข้าอยู่แล้ว) 	1. บ้านและความมั่นคงในชีวิต : จากเดิมที่ชาวบ้านเคยมีความกังวลและความไม่แน่นอนเรื่องที่ดิน ปัจจุบันเมื่อโครงการเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม สมาชิกในชุมชนมีความมั่นคงและมั่นใจในการดำเนินชีวิตเพิ่มขึ้น การมีบ้านและแนวทางการอยู่อาศัยที่ชัดเจน สร้างความภูมิใจ และเปิดโอกาสให้สามารถวางแผนอนาคตของครอบครัวได้อย่างเป็นระบบ 2. คนและชุมชน : เปลี่ยนผ่านจากสังคมที่ "ต่างคนต่างอยู่" และมีความขัดแย้งในช่วงแรก สู่ความร่วมมือที่เข้มแข็ง เมื่อชาวบ้านเห็นผลสำเร็จ ผู้ที่เคยลังเลก็กลับมาให้ความร่วมมือ ซึ่งสะท้อนหลักการทำงานของ พอช. ที่เน้นให้ชาวบ้านเป็น "เจ้าของกระบวนการ" (ร่วมสำรวจ วางแผน คิด ตัดสินใจ และลงมือทำ) จนเกิดการเรียนรู้ด้านการบริหารจัดการตนเอง การออมทรัพย์ และการสร้างระเบียบวินัยในชุมชน 3. เศรษฐกิจของครอบครัว : แม้การมีที่อยู่อาศัยใหม่จะตามมาด้วยค่าใช้จ่ายประจำที่เพิ่มขึ้น แต่ครัวเรือนสามารถปรับตัวและบริหารจัดการได้เป็นอย่างดี ชุมชนเริ่มต้นตัวในการหาอาชีพเสริม โดยดึงทักษะที่มีอยู่ (เช่น การนวด เย็บผ้า งานฝีมือ) มาต่อยอดสร้างรายได้ รวมถึงมีแนวคิดในการใช้ "พื้นที่ส่วนกลาง" เป็นพื้นที่เศรษฐกิจเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายและพึ่งพาตนเอง 4. สุขภาพกายใจ : ผลพลอยได้ที่สำคัญที่สุดคือ "สุขภาพจิต" ของคนในชุมชนที่ดีขึ้น เมื่อความหวาดระแวงและความกังวลเรื่องการถูกไล่รื้อหรือไม่มีที่อยู่อาศัยหมดไป สมาชิกในชุมชนมีความสุขกับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ส่งผลบวกต่อสุขภาพกายและสภาพจิตใจในระยะยาว 5. ชุมชนของเราในวันข้างหน้า : ชุมชนไม่ได้หยุดเป้าหมายไว้แค่การมีบ้าน แต่ต้องการก้าวไปสู่ "ชุมชนที่มีคุณภาพชีวิต มีงาน มีรายได้" โดยมีข้อเสนอสำคัญคือ การพัฒนาระบบสหกรณ์ให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น และ ความต้องการขยายระยะเวลาการเช่าพื้นที่ให้ยาวนานขึ้น เพื่อรองรับการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตในระยะยาว
ชุมชนสุริยภูมิ (กลุ่ม สร้างบ้านแล้วเสร็จ เตรียมย้ายเข้าอยู่) 	เสียงสะท้อนด้านบวกจากชุมชน : สมาชิกชุมชนสะท้อนว่า ภายหลังการดำเนินโครงการ เริ่มเห็นความเปลี่ยนแปลงด้านความมั่นคงอย่างชัดเจน สมาชิกมีโอกาเป็นเจ้าของบ้าน โดยมีภาระการผ่อนชำระสินเชื่อในระดับที่ใกล้เคียงกับค่าเช่าเดิม นอกจากนี้ การออกแบบและวางผังชุมชนอย่างเป็นระบบ ยังช่วยให้สภาพแวดล้อมมีความเป็นระเบียบ ลดความแออัด และมีถนนหนทางที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิต ข้อกังวลและข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ไข : ที่ประชุมได้เปิดรับฟังปัญหาและข้อเสนอจากชุมชน เพื่อนำไปปรับปรุงการดำเนินงาน ได้แก่ • ด้านสินเชื่อที่อยู่อาศัย ชุมชนเสนอให้พิจารณาเลื่อนกำหนดการเริ่มชำระสินเชื่อ (จากเดิมกำหนดงวดแรกในเดือนกันยายน 2569) เนื่องจากปัจจุบันสมาชิกยังไม่สามารถเช่าอยู่อาศัยได้จริง

ภาพประกอบ	เนื้อหาสาระสำคัญ
	● ด้านระบบน้ำประปา การดำเนินงานยังมีความล่าช้า ซึ่งส่งผลกระทบต่อความพร้อมในการย้ายเข้าอยู่อาศัย ● ด้านระบบไฟฟ้า ปัจจุบันอยู่ในระหว่างขั้นตอนการเร่งประสานงาน เพื่อให้ระบบไฟฟ้าพร้อมใช้งานสำหรับสมาชิกทุกคน
ชุมชนโรงเจมิกกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร (กลุ่มได้รับสัญญาเช่าที่ดิน รพท. แล้ว รอการปลูกสร้างบ้าน) 	1. บ้านและความมั่นคงในชีวิต : สมาชิกมีความหวังว่าจะได้อยู่อาศัยในบ้านที่มั่นคงปลอดภัย และมีสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น แม้ปัจจุบันยังมีความกังวลเกี่ยวกับการพักอาศัยในบ้านชั่วคราว แต่ทุกคนรู้สึกดีใจที่ชุมชนสามารถเช่าที่ดินจากการรถไฟฯ และมีแนวทางพัฒนาที่อยู่อาศัยอย่างชัดเจน 2. คนและชุมชน : กระบวนการแก้ไขปัญหที่อยู่อาศัยทำให้สมาชิกเกิดการรวมกลุ่ม มีความสามัคคี และร่วมกันทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ชุมชนสามารถร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และช่วยเหลือกันมากขึ้น อย่างไรก็ตาม สมาชิกยังมีความกังวลเกี่ยวกับขั้นตอนและกระบวนการก่อสร้างบ้านในอนาคต 3. เศรษฐกิจของครอบครัว : สมาชิกมีวินัยในการออมมากขึ้น โดยเริ่มออมร่วมกันมาตั้งแต่ปี 2563 จนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ ที่ตั้งของชุมชนซึ่งอยู่ใจกลางเมืองและเดินทางสะดวก ยังเป็นโอกาสสำคัญในการประกอบอาชีพ ค้าขาย และสร้างรายได้เพิ่มเติม 4. สุขภาพกายใจ : สมาชิกเชื่อว่าการมีบ้านที่ปลอดภัยและมั่นคงจะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิต ลดความวิตกกังวลเรื่องที่อยู่อาศัย และทำให้การดำเนินชีวิตสะดวกสบายมากขึ้น โดยเฉพาะการเดินทางไปทำงาน สถานศึกษา สถานพยาบาล และพื้นที่บริการต่าง ๆ ภายในเมือง 5. ชุมชนของเราในวันข้างหน้า : สมาชิกอยากเห็นชุมชนมีพื้นที่ส่วนกลางสำหรับทำกิจกรรมร่วมกัน มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และอาชีพของชุมชน รวมทั้งมีโอกาสดำเนินการไปศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนอื่นที่ประสบความสำเร็จ เพื่อนำแนวคิดมาปรับใช้ในการพัฒนาชุมชนของตนเองให้เข้มแข็งและยั่งยืน

ภาพประกอบ	เนื้อหาสาระสำคัญ
ชุมชนริมคลองสามเสน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร (กลุ่มเตรียมขบวนการ/ความพร้อม) 	บ้านและความมั่นคงในชีวิต : มีความหวังและเชื่อมั่นว่าจะได้มีบ้านที่มั่นคงและปลอดภัยมากขึ้น เพราะชุมชนได้เตรียมเรื่องการเช่าที่ดิน และวางแผนที่อยู่อาศัยอย่างเป็นขั้นตอน รวมถึงคาดหวังสภาพแวดล้อมของชุมชนจะดีขึ้นกว่าเดิม คนและชุมชน : คนในชุมชนรู้จักและช่วยเหลือกันมากขึ้น ครอบครัวได้อยู่พร้อมหน้าพร้อมตา มีการประชุมร่วมกันเพื่อเตรียมรับมือกับผลกระทบจากการพัฒนาบรรพราง ทั้งเรื่องการรื้อย้ายและการจัดหาบ้านชั่วคราว เศรษฐกิจของครอบครัว : ที่อยู่อาศัยแห่งใหม่ยังอยู่ที่ดินเดิมใกล้ที่ทำงาน และเดินทางสะดวก ช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายและเวลาในการเดินทาง อีกทั้งยังเปิดโอกาสในการทำงาน ค้าขาย และสร้างรายได้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของครอบครัวให้ดีขึ้น สุขภาพกายใจ : คนในชุมชนมีโอกาสเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้สะดวกขึ้น ขณะเดียวกัน ความหวังเรื่องบ้านและความมั่นคงในอนาคตช่วยลดความกังวล ทำให้รู้สึกสบายใจ มีความสุข และมีกำลังใจในการดำเนินชีวิตมากขึ้น ชุมชนของเราในวันข้างหน้า : ชุมชนอยากเห็นพื้นที่ที่มีศูนย์สุขภาพ ลานหรือสวนสำหรับออกกำลังกาย ศูนย์ประสานงาน และพื้นที่ทำกิจกรรมร่วมกัน ทุกคนมีความเชื่อมั่นในองค์กรชุมชนและผู้นำ พร้อมร่วมกันพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งและมั่นคงในระยะยาว

4. การเสนอความเห็นเพื่อปรับแก้ร่างกฎหมายการพัฒนาพื้นที่ในและโดยรอบโครงสร้างพื้นฐานทางราง ฯ

ภาพประกอบ	เนื้อหาสาระสำคัญ
  	(ครั้งที่ 1) วันที่ 17 เม.ย. 69 เวทีรับฟังข้อคิดเห็น ร่าง พระราชบัญญัติการพัฒนาพื้นที่ในและรอบโครงสร้างพื้นฐานทางราง พ.ศ. โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจร่าง พ.ร.บ. และร่วมกันวิเคราะห์ผลกระทบ ให้ความเห็นต่อร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าว ที่สอดคล้องเหมาะสมกับชุมชนผู้มีรายได้น้อยที่อยู่ในแผนการพัฒนาพื้นที่ในและรอบโครงสร้างพื้นฐานทางราง ผู้เข้าร่วม ได้แก่ ผู้บริหาร พอช. (นำโดย น.ส.เฉลิมศรี ระดากุล และ นายสยาม นนท์คำจันทร์), ผู้เชี่ยวชาญ/นักวิชาการ (เช่น น.ส.สมสุข บุญยะบัญชา, รศ.ดร.ประภาส ปิ่นตบแต่ง, น.ส.ศยามล ไกรยูรวงศ์ กสม., นายปรีดา หุตะจูละ นายกสมาคมนักผังเมืองไทย), ผู้แทน สนข. และเครือข่ายชุมชนผู้มีรายได้น้อยทั่วประเทศกว่า 100 คน สาระสำคัญและการแลกเปลี่ยน: - สนข. นำเสนอสาระสำคัญของ ร่าง พ.ร.บ. ฯ และขั้นตอนกระบวนการเตรียมเสนอต่อคณะรัฐมนตรี (ครม.) - ข้อกังวลจากนักวิชาการ/เครือข่าย: แสดงความห่วงใยเรื่องการคุ้มครองสิทธิของชุมชนริมรางเดิม โดยเฉพาะกลุ่มผู้มีรายได้น้อย (ทั้งที่มีสัญญาเช่าและยังไม่มีกรรมสิทธิ์) เพื่อไม่ให้ได้รับผลกระทบจากการเวนคืนและการรวบรวมที่ดิน - ข้อเสนอแนะ: เสนอให้การพัฒนาพื้นที่ TOD มุ่งเน้นการบูรณาการร่วมกับท้องถิ่น คำนึงถึงมิติทางสังคม สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาเมืองที่ครอบคลุมทุกกลุ่มคน

(ครั้งที่ 2) วันที่ 17 พ.ค. 69 **เวทีเสวนาสถาธนะในประเด็น “สิทธิที่อยู่อาศัยในเมืองภายใต้การพัฒนาแบบ TOD”** ได้มีการสะท้อนประวัติศาสตร์การต่อสู้ของคนจนเมืองที่ถูกมองเป็นผู้บุกรุกเมื่อเมืองพัฒนา พร้อมแสดงความกังวลว่าการพัฒนาพื้นที่รอบสถานีขนส่งมวลชน (TOD) ที่เน้นผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ อาจขับไล่แรงงานฐานรากออกนอกเมือง เสนอให้เน้นความเป็นธรรมทางสังคมและดึงประชาชนเข้ามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

ข้อเสนอจากกลุ่มย่อย 3 ด้าน:

- ด้านที่อยู่อาศัย: ขอภาครัฐสนับสนุนงบประมาณปรับปรุงสาธารณูปโภค ออกทะเบียนบ้านถาวร ให้สิทธิคนพื้นที่เดิมเข้าถึงโครงการ TOD ก่อน และเน้นพัฒนาที่อยู่อาศัยแนวราบพร้อมพื้นที่ส่วนกลางสร้างรายได้
- ด้านคุณภาพชีวิตและความปลอดภัย: เร่งแก้ปัญหายาเสพติด เสี่ยงรบกวน ไฟส่องสว่างไม่เพียงพอ ระบบน้ำประปา/ไฟฟ้า/ทางเข้าออกไม่ได้มาตรฐาน รวมถึงปัญหาน้ำท่วมขังและน้ำเสีย
- ด้านอาชีพและการพัฒนาศักยภาพ: เสนอพัฒนา 3 กลุ่มอาชีพเพื่อรองรับ TOD ได้แก่ งานอาหาร/ค้าขายรองรับผู้สัญจร, บริการ/ท่องเที่ยวชุมชน และงานฝีมือเฉพาะทาง พร้อมจัดสรรโซนพื้นที่เศรษฐกิจชุมชนเพื่อป้องกันไม่ให้คนท้องถิ่นถูกแทนที่

(ครั้งที่ 3) เมื่อวันที่ 29 พ.ค. 69 **สรุปประชุม: การปรับปรุงร่าง พ.ร.บ. การพัฒนาพื้นที่ในและโดยรอบโครงสร้างพื้นฐานทางราง พ.ศ.** พอช., เครือข่ายขบวนคนจนเพื่อสิทธิที่ดินและที่อยู่อาศัย, ผู้แทน กสม. ภาคอีสาน, อดีตอาจารย์รัฐศาสตร์ จุฬาฯ และผู้แทน สนช. (นำโดย ผอ.กองพัฒนาระบบการขนส่งและจราจร)

สาระสำคัญและการแลกเปลี่ยน:

- สนช. นำเสนอข้อมูลการปรับแก้ไขร่าง พ.ร.บ.ฯ รวม 4 ข้อ ตามข้อเสนอแนะจากการรับฟังความคิดเห็นที่ผ่านมา
- เครือข่ายขบวนคนจนฯ ขอให้ สนช. ทบทวนข้อมูลอีกครั้ง และย้ำข้อเรียกร้องให้จัดเวทีรับฟังความคิดเห็นใหม่แก่ชุมชนผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงอย่างน้อยภูมิภาคละ 1 ครั้ง

(ครั้งที่ 4) เมื่อวันที่ 4 ก.ค. 69 **กสม.-พอช.-มข. ลงพื้นที่ 6 ชุมชนริมรางเมืองขอนแก่น เตรียมพร้อมจัดเวทีสาธารณะร่าง พ.ร.บ. TOD** น.ส.ศยามล ไกยูรวงศ์ (กสม.) ร่วมกับ พอช. (นำโดย นายธาราคนต์ ทองฟัก) และ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ลงพื้นที่รับฟังข้อคิดเห็นและศึกษาบริบทวิถีชีวิตของประชาชน 6 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนเทพารักษ์ 5, ชุมชนหลักเมือง, ชุมชนพัฒนาเทพารักษ์/หลังฟาร์ม, ชุมชนมิตรภาพ, ชุมชนพรสวรรค์/หลังสถานีรถไฟ และชุมชนหนองวัดทองช้าง เพื่อนำข้อมูลและเสียงสะท้อนจากพื้นที่ไปใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัด "เวทีสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับร่าง พ.ร.บ. การพัฒนาพื้นที่ในและโดยรอบโครงสร้างพื้นฐานทางราง" ร่วมกับเวทีสาธารณะฟังเสียงประเทศไทย ในวันที่ 5 กรกฎาคม 2569 ณ ม.ขอนแก่น เพื่อเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนร่วมกำหนดทิศทางการกฎหมายและคุ้มครองสิทธิชุมชนยั่งยืน

	(ครั้งที่ 5) เมื่อวันที่ 10 ก.ค. 69 พอช. ถก กสม.-นักวิชาการ-เครือข่าย ชงแก้ไขร่าง พ.ร.บ. TOD คัดค้านชุมชนริมราง ผู้บริหาร พอช. (นำโดย น.ส.สมสุข บุญญาวิชา และ น.ส.เฉลิมศรี ระดากุล), น.ส.ศยามล ไกรยูรวงศ์ (กสม.), รศ.ดร.บุญเลิศ วิเศษปรีชา (มธ.) ร่วมกับแกนนำเครือข่ายสลัม 4 ภาค, เครือข่าย ชมฟ., เครือข่าย เมืองริมราง 5 ภาค และเครือข่ายสภามิตรรางขอนแก่น ร่วมกันพิจารณาร่าง พ.ร.บ. การพัฒนาพื้นที่ในและโดยรอบโครงสร้างพื้นฐานทางราง พ.ศ. เป็นรายมาตรา เพื่อจัดทำข้อเสนอแก้ไขร่างกฎหมาย มุ่งเน้นการคุ้มครองสิทธิในที่อยู่อาศัยของชุมชนริมราง และเตรียมนำไปใช้เป็นข้อมูลหลักในเวทีประชุมใหญ่ วันที่ 23 กรกฎาคม 2569 ณ ห้องประชุม ศาลาประชาคมจ.ขอนแก่น
	(ครั้งที่ 6) เมื่อวันที่ 23 ก.ค. 69 เวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อ ร่าง พ.ร.บ. การพัฒนาพื้นที่ในและโดยรอบโครงสร้างพื้นฐานทางราง (กฎหมาย TOD) ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้เข้าร่วม: กว่า 400 คน ประกอบด้วย กสม. (น.ส.ศยามล ไกรยูรวงศ์), สนช. (ผอ.กองพัฒนาระบบการขนส่งและจราจร), พอช., นักวิชาการ (มธ., มข.) และเครือข่ายภาคประชาชน (สลัม 4 ภาค, ริมรางย่าโม, สภามิตรรางขอนแก่น, บ้านมั่นคงเมืองริมราง) สาระสำคัญและข้อเสนอแนะ: ภาควิชาการ มีข้อเสนอให้สนช.ทบทวนร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าว โดยไม่นำเอาโมเดลต่างชาติ แต่ให้ปรับตามบริบทไทยและอาชีพของชาวบ้าน พร้อมกับทบทวนมาตรา 20 (5) และ 26 เรื่องการเวนคืนที่ดินให้ชัดเจน กำหนดมาตรการเยียวยาที่เป็นธรรม และรองรับทั้งกลุ่มที่มีและไม่มีสัญญาเช่า ในด้านเครือข่ายภาคประชาชนขอให้รับรองสิทธิที่อยู่อาศัยบนที่ดิน รพท. ควบคู่กับโครงการ TOD ชี้ว่าการรับฟังความเห็นออนไลน์ไม่ทั่วถึง จึงเสนอให้เปิดเวทีสัญจรเพิ่มในพื้นที่ภาคใต้และ กทม. ข้อเสนอจาก พอช.: เสนอเพิ่มบทบาทหน่วยงานพัฒนาที่อยู่อาศัยในมาตรา 20, ทบทวนเรื่องการเวนคืนที่ดินในมาตรา 26, แก้ไขมาตรา 33 เพื่อยกเว้นการนำเงินโครงการ พอช. ส่งเข้ากองทุน รวมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมระดับพื้นที่ และคุ้มครองสิทธิชุมชนผู้มียาได้น้อยที่มีสัญญาเช่ารัฐตลอดระยะเวลาโครงการ
	(ครั้งที่ 7) เมื่อวันที่ 19 ส.ค. 69 เวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อ ร่าง พ.ร.บ. การพัฒนาพื้นที่ในและโดยรอบโครงสร้างพื้นฐานทางราง (กฎหมาย TOD) ในพื้นที่ภาคใต้ ผู้เข้าร่วม: กว่า 400 คน ประกอบด้วย พอช., กสม. (น.ส.ศยามล ไกรยูรวงศ์), นักวิชาการ (มทร. ศรีวิชัย, มวลัยลักษณ์, มรภ.นครศรีธรรมราช), ผู้แทน สนช. (ผอ.กองพัฒนาระบบการขนส่งและจราจร), สส. พรรคประชาชน, มพศ. และ 7 เครือข่ายชุมชนริมราง สาระสำคัญและการแลกเปลี่ยน: - สถานะร่างกฎหมาย: สนช. อยู่ระหว่างสรุปและปรับปรุงร่าง พ.ร.บ. - มาตรการรองรับผู้ได้รับผลกระทบ: ชุมชนที่มีสัญญาเช่าต้องมีแผนรองรับชัดเจนก่อนโยกย้าย ส่วนกลุ่มที่ไม่มีสัญญาเช่า/สัญญาไม่เป็นปัจจุบัน ต้องมีกลไกพิจารณาแก้ไขตามข้อเท็จจริงเพื่อลดผลกระทบ ข้อเสนอแนะจาก กสม. และนักวิชาการ โดยขอให้ทบทวนปรับรัศมีพื้นที่พัฒนา 500 เมตร ให้เหมาะสมตามบริบทพื้นที่ พร้อมกับเพิ่มช่องทางรับฟังความคิดเห็นให้หลากหลาย

4. รายงานผลการดำเนินงานโครงการ

โครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง ณ วันที่ 20 สิงหาคม 2569

รายงานสรุปผลการอนุมัติกลุ่มปีงบประมาณ 2566

ปีงบประมาณ 2566 เป้าหมายตามแผนงานโครงการจำนวน 912 ครั้วเรือน โดยสำนักงบประมาณให้ใช้งบประมาณโครงการบ้านมั่นคงพลางก่อนนั้น ผลการอนุมัติงบประมาณโครงการรวม 15 โครงการ 1,006 ครั้วเรือน งบประมาณ 130,489,780 บาท (หนึ่งร้อยสามสิบล้านสี่แสนแปดหมื่นเก้าพันเจ็ดร้อยแปดสิบบาทถ้วน) การดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 110.31 (โดยเปรียบเทียบจากเป้าหมายประจำปี)

ลำดับ	รหัสโครงการ	รายชื่อชุมชน	จังหวัด	ครั้วเรือน	งบประมาณอนุมัติ	รูปแบบ
1	PT041466-05653	ชุมชนพะไล	นครราชสีมา	94	6,580,000	รื้อย้ายไปที่ดินใหม่
2	PT041466-05634	ชุมชนหนองแขวงใหม่	ขอนแก่น	102	13,948,500	รื้อย้ายไปที่ดินใหม่
3	PT041466-05633	ชุมชนหนองวัดเทพารักษ์ (R5)	ขอนแก่น	67	9,162,250	รื้อย้ายไปที่ดินใหม่
4	PT041466-05630	ชุมชนทางลือ	ตรัง	17	2,345,000	รื้อปรับในที่เดิม
5	PT041466-05629	ชุมชนคลองมวน	ตรัง	48	6,373,051	รื้อย้ายไปที่ดินใหม่
6	PT041466-05631	ชุมชนชายเขาใหม่พัฒนา	ตรัง	72	9,845,164	รื้อย้ายไปที่ดินใหม่
7	PT041466-05628	ชุมชนหนองยวน 2	ตรัง	29	3,965,750	รื้อย้ายไปที่ดินใหม่
8	PT041466-05642	ชุมชนทุ่งสว่างบ้านเดื่อ (เก่าจาน)	อุดรธานี	27	3,695,000	รื้อย้ายไปที่ดินใหม่
9	PT041466-05644	ชุมชนย่านมักกะสัน	กรุงเทพฯ	212	28,991,000	รื้อย้ายไปที่ดินใหม่
10	PT041466-05638	ชุมชนหนองไผ่พัฒนา	ขอนแก่น	77	10,529,750	รื้อปรับในที่เดิม
11	PT041466-05639	ชุมชนหนองผือ	ขอนแก่น	42	5,743,500	รื้อปรับในที่เดิม
12	PT041466-05640	ชุมชนรถไฟสามัคคี	เชียงใหม่	26	3,560,000	รื้อย้ายไปที่ดินใหม่
13	PT041466-05637	ชุมชนประธานศิริวัฒน์	สงขลา	146	19,320,116	รื้อย้ายไปที่ดินใหม่
14	PT041466-05636	ชุมชนประชาสรรค์ (ฝั่งตะวันออก)	สงขลา	35	4,760,699	รื้อปรับในที่เดิม
15	PT041466-05635	ชุมชนสะพานเหล็ก	สงขลา	12	1,670,000	รื้อปรับในที่เดิม

ผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการปี 2566 มีเงินสนับสนุนองค์กรชุมชนคงเหลือรอเบิกจ่ายยกมาจาก ปี 2568 จำนวน 40,653,877 บาท เบิกจ่ายงบประมาณ 2,849,745 บาท (คิดเป็นร้อยละ 7.01 ของงบคงเหลือ) คงเหลือรอเบิกจ่าย 37,804,132 บาท

ภาค	คงเหลือยกมา ปี 2569	คืบหน้า	เบิกจ่าย	คงเหลือรอเบิก	ร้อยละ เบิกจ่าย
กทม./ตะวันออก	16,155,591.00	-	26,618.00	16,128,973.00	0.16
กลาง/ตะวันตก	-	-	-	-	-
ตะวันออกเฉียงเหนือ	16,202,149.00	-	2,793,149.00	13,409,000.00	17.24
ใต้	8,296,137.00	-	29,978.00	8,266,159.00	0.36
เหนือ	-	-	-	-	-
รวม	40,653,877.00	-	2,849,745.00	37,804,132.00	7.01

ผลการบันทึกข้อมูลระบบฐานข้อมูลโปรแกรม CODI-PM กลุ่มโครงการปี 2566

จากการตรวจทานข้อมูลสนับสนุนโครงการ ปีงบประมาณ 2566 ในภาพรวมการบันทึกข้อมูลในระบบซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลโครงการ ข้อมูลที่ตั้ง และการแนบไฟล์เอกสาร จากจำนวนโครงการทั้งหมด 12 โครงการ พบว่ามีโครงการที่มีข้อมูลครบถ้วน จำนวน 12 โครงการ ซึ่งข้อมูลที่ได้รับการบันทึกในระบบจะนำไปสู่การตรวจสอบของหน่วยงานภายในและภายนอกองค์กร และการประมวลผลข้อมูลภาพรวมโครงการ

ภาค	จำนวนโครงการอนุมัติ	จำนวนโครงการที่บันทึก	สถานะการบันทึกข้อมูล						เอกสารแนบ					
			ข้อมูลโครงการ	ข้อมูลองค์กร	กิจกรรม	มติคณะอื่นๆ	MOU	แผนการเบิกจ่าย	MOU	แบบแสดงผลการอนุมัติ	สำเนาบัญชี	เอกสารเบิกจ่ายงวดที่ 1	เอกสารเบิกจ่ายงวดที่ 2	เอกสารต่างๆ
กทม./ตะวันออก	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-	-
กลาง/ตะวันตก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ตะวันออกเฉียงเหนือ	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	-	-
ใต้	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	-	-
เหนือ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งสิ้น (โครงการ)	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	-	-
ร้อยละ	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	-	-

ปัญหา/ อุปสรรคการดำเนินงาน กลุ่มโครงการปี 2566

1. ชุมชนกลุ่มเป้าหมายที่ขอรับงบประมาณโครงการเป็นชุมชนที่จะต้องดำเนินการขอเช่าที่ดินจัดทำสัญญาเช่าที่ดินกับการรถไฟแห่งประเทศไทย แต่การดำเนินการทำสัญญาเช่าที่ดินมีความล่าช้า เนื่องจากการรถไฟแห่งประเทศไทยมีหลายส่วนงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำสัญญาเช่าที่ดิน ได้แก่ ฝ่ายบริหารทรัพย์สิน ฝ่ายก่อสร้างและโยธา ฝ่ายจัดการที่ดิน แขวงบำรุงทางในเขตพื้นที่ขอเช่าแต่ละพื้นที่ ส่งผลให้การจัดทำสัญญาเช่าที่ดินล่าช้า และไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่ตกลง

2. องค์กรผู้เสนอโครงการมีการยกระดับเป็นนิติบุคคล (สหกรณ์) ในช่วงระหว่างดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณ ซึ่งนิติบุคคล (สหกรณ์) ที่จัดตั้งขึ้นดังกล่าว ชุมชนจะต้องปฏิบัติตามระเบียบ ขั้นตอน และวางระบบการบริหารจัดการภายใต้หลักเกณฑ์ของสหกรณ์ให้พร้อมก่อน จึงจะสามารถดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการลงไปดำเนินการได้ ซึ่งในการวางระบบการบริหารจัดการสหกรณ์ชุมชน/องค์กรผู้เสนอโครงการต้องอาศัยระยะเวลาพอสมควรในการเรียนรู้ ทำความเข้าใจ และฝึกปฏิบัติดำเนินการจนกว่าจะมีความพร้อมในการเบิกจ่าย ส่งผลให้การเบิกจ่ายงบประมาณล่าช้าออกไป รวมถึงแนวนโยบายการจัดตั้งสหกรณ์ในแต่ละจังหวัดมีการส่งเสริมให้เกิดการจัดตั้งสหกรณ์เพียง 1 แห่งในระดับเมือง และครอบคลุมการดูแลหลายชุมชนในเมือง ส่งผลให้ ต้องสร้างความเข้าใจและดำเนินการขั้นตอนในหลายชุมชนในเมืองพร้อม ๆ กัน

3. การขออนุญาตก่อสร้างบนที่ดินการรถไฟแห่งประเทศไทย เนื่องจากชุมชนส่วนใหญ่เป็นชุมชนที่ต้องรื้อสร้างใหม่ในที่ดินเดิม/ที่ดินใหม่ของการรถไฟแห่งประเทศไทย เพราะฉะนั้นในแนวปฏิบัติ นอกจากการขออนุญาตก่อสร้างกับท้องถิ่นแล้ว จะต้องได้รับการขออนุญาตกับการรถไฟแห่งประเทศไทยด้วย

รายงานสรุปผลการอนุมัติกลุ่มปีงบประมาณ 2567

ปีงบประมาณ 2567 สถาบันได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลตามโครงการ จำนวน 340 ครั้วเรือน ผลการอนุมัติโครงการและงบประมาณรวม 6 โครงการ 352 ครั้วเรือน งบประมาณ 28,171,000 บาท (ยี่สิบแปดล้านหนึ่งแสนเจ็ดหมื่นหนึ่งพันบาทถ้วน) คิดเป็นร้อยละ 103.53 (เปรียบเทียบจากเป้าหมายประจำปี) ทั้งนี้ เงื่อนไขการเบิกจ่ายงบประมาณ (1) กำหนดระยะเวลาให้มีการเบิกจ่ายงบประมาณงวดแรก ภายใน 6 เดือน นับจากวันที่ผู้อำนวยการอนุมัติโครงการ (2) กำหนดให้มีการบันทึกข้อมูลโครงการ/แผนงาน/กิจกรรม/งบประมาณที่ได้รับการอนุมัติในระบบโปรแกรม CODI-PM ของสถาบันให้แล้วเสร็จ (3) กรณี ชุมชน ขอใช้ที่ดินรัฐ ให้มีการเบิกจ่ายได้เมื่อชุมชนได้รับการยืนยันให้ใช้ที่ดินจากเจ้าของที่ดิน เช่น ยินยอมให้ใช้ประโยชน์ ยินยอมให้เช่า หรือดำเนินการซื้อที่ดินเรียบร้อยแล้ว เป็นต้น

ลำดับ	รหัสโครงการ	รายชื่อชุมชน	จังหวัด	ครั้วเรือน	งบประมาณอนุมัติ	รูปแบบ
1	PT187167-07151	ชุมชนหัวป้อม	สงขลา	98	8,210,000	รื้อปรับในที่เดิม
2	PT187167-07149	ชุมชนเทพารักษ์ 2	ขอนแก่น	53	4,930,000	รื้อปรับในที่เดิม
3	PT187167-07150	ชุมชนรอบเมือง 1	ขอนแก่น	21	1,705,000	รื้อปรับในที่เดิม
4	PT187167-07143	ชุมชนฟ้าใหม่ร่วมใจพัฒนา (กลุ่ม)	กรุงเทพฯ	73	4,570,000	รื้อย้ายไปที่ดินใหม่
5	PT187167-07146	ชุมชนฟ้าใหม่ร่วมใจพัฒนา (สหกรณ์)	กรุงเทพฯ	107	7,256,000	รื้อย้ายไปที่ดินใหม่
6	PT187167-07104 (งบบุคลากร)	โครงการสร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยของชุมชนในที่ดินการรถไฟฯ	กรุงเทพฯ	-	1,500,000	

ผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการปี 2567 มีเงินสนับสนุนองค์กรชุมชนคงเหลือรอเบิกจ่ายยกมา จาก ปี 2567 จำนวน 5,131,583 บาท เบิกจ่ายงบประมาณ 2,102,500 บาท (คิดเป็นร้อยละ 40.97 ของงบคงเหลือ) คงเหลือรอเบิกจ่าย 3,029,083 บาท

ภาค	คงเหลือยกมา ปี 2569	คืบจน	เบิกจ่าย	คงเหลือรอเบิก	ร้อยละ เบิกจ่าย
กทม./ตะวันออก	560,000.00	-	-	560,000.00	-
กลาง/ตะวันตก	-	-	-	-	-
ตะวันออกเฉียงเหนือ	2,444,083.00	-	-	2,444,083.00	-
ใต้	2,127,500.00	-	2,102,500.00	25,000.00	98.82
เหนือ	-	-	-	-	-
ส่วนกลาง	-	-	-	-	-
รวม	5,131,583.00	-	2,102,500.00	3,029,083.00	40.97

ผลการบันทึกข้อมูลระบบฐานข้อมูลโปรแกรม CODI-PM กลุ่มโครงการปี 2567

จากการตรวจทานข้อมูล ปีงบประมาณ 2567 ในภาพรวมการบันทึกข้อมูลในระบบซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลโครงการ ข้อมูลที่ตั้ง และการแนบไฟล์เอกสาร จากจำนวนโครงการทั้งหมด 6 โครงการ พบว่ามีโครงการที่มีข้อมูลครบถ้วน จำนวน 6 โครงการ ซึ่งข้อมูลที่ได้รับการบันทึกในระบบจะนำไปสู่การตรวจสอบของหน่วยงานภายในและภายนอกองค์กร และการประมวลผลข้อมูลภาพรวมโครงการ

ภาค	จำนวนโครงการอนุมัติ	จำนวนโครงการที่บันทึก	สถานะการบันทึกข้อมูล						เอกสารแนบ					
			ข้อมูลโครงการ	ข้อมูลองค์กร	กิจกรรม	มติคณะอนุฯ	MOU	แผนการเบิกจ่าย	MOU	แบบแสดงผลการอนุมัติ	สำเนาบัญชี	เอกสารเบิกจ่ายงวดที่ 1	เอกสารเบิกจ่ายงวดที่ 2	เอกสารต่างๆ
กทม./ตะวันออก	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	-	-
กลาง/ตะวันตก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ตะวันออกเฉียงเหนือ	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	-	-
ใต้	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-	-
เหนือ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ส่วนกลาง	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
รวมทั้งสิ้น (โครงการ)	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	-	-
ร้อยละ	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	-	-

ระยะเวลาการบริหารโครงการ กลุ่มโครงการปี 2567

ระยะเวลาในกระบวนการบริหารโครงการ จากการบริหารโครงการที่ผ่านมา และได้มีการทบทวนและพัฒนากระบวนการบริหารโครงการในทุกขั้นตอน เพื่อยกระดับการดำเนินงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกันและเป็นการประกันคุณภาพการดำเนินงานขององค์กรในการสนับสนุนองค์กรชุมชนและภาคีพัฒนาที่ได้รับการสนับสนุนโครงการและงบประมาณจากสถาบันฯ โดยในปีงบประมาณ 2567 ได้กำหนดมาตรฐานระยะเวลาในการบริหารโครงการนับตั้งแต่ได้รับความเห็นชอบโครงการและงบประมาณ ผู้อำนวยการสถาบันฯ ลงนามอนุมัติจนกระทั่งเบิกจ่ายงบประมาณงวดแรกใช้ระยะเวลา ในการดำเนินงานไม่เกิน 180 วัน การบริหารโครงการปีงบประมาณ 2567 จำนวน 6 โครงการ พบว่า โครงการที่ใช้ระยะเวลาตามเกณฑ์จำนวน 5 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 83.34 ของโครงการทั้งหมด และโครงการที่ใช้ระยะเวลาไม่เป็นไปตามเกณฑ์จำนวน 1 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 16.66

ปัญหา/ อุปสรรคการดำเนินงาน กลุ่มโครงการปี 2567

1. เนื่องจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) โดยสำนักพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมทางได้รับงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการจากรัฐบาลเป็นปีแรก ส่งผลให้ต้องดำเนินการออกประกาศแนวทางการสนับสนุนโครงการ คู่มือการบริหารโครงการ และอื่นๆที่เกี่ยวข้องเพื่อบริหารโครงการอย่างเป็นระบบ และสื่อสารสร้างความเข้าใจที่ตรงกันทุกฝ่าย/ระดับ นั้น รวมถึงการได้รับงบประมาณจากรัฐบาลในช่วงระหว่างปีงบประมาณ ส่งผลให้การจัดระบบการบริหารโครงการมีความล่าช้า

2. เนื่องจากสำนักงานสหกรณ์ในแต่ละจังหวัดมีการส่งเสริมให้เกิดการจัดตั้งสหกรณ์เพียง 1 แห่งในระดับเมือง และครอบคลุมการดูแลหลายชุมชนในเมือง ส่งผลให้ต้องสร้างความเข้าใจและดำเนินการขั้นตอนในหลายชุมชนในเมืองพร้อม ๆ กัน

รายงานสรุปผลการอนุมัติกลุ่มปีงบประมาณ 2568

ปีงบประมาณ 2568 สถาบันได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลตามโครงการ จำนวน 2,000 ครั้วเรือน ผลการอนุมัติโครงการและงบประมาณรวม 39 โครงการ 2,098 ครั้วเรือน งบประมาณ 278,135,191.50 บาท (สองร้อยเจ็ดสิบแปดล้านหนึ่งแสนสามหมื่นห้าพันหนึ่งร้อยเก้าสิบเอ็ดบาทห้าสิบสตางค์) คิดเป็นร้อยละ 104.90 (เปรียบเทียบจากเป้าหมายประจำปี) ทั้งนี้ เงื่อนไขการเบิกจ่ายงบประมาณ (1) กำหนดระยะเวลาให้มีการเบิกจ่ายงบประมาณงวดแรกภายใน 6 เดือน นับจากวันที่ผู้อำนวยการอนุมัติโครงการ (2) กำหนดให้มีการบันทึกข้อมูลโครงการ/แผนงาน/กิจกรรม/งบประมาณที่ได้รับการอนุมัติในระบบโปรแกรม CODI-PM ของสถาบันให้แล้วเสร็จ (3) กรณี ชุมชนขอใช้ที่ดินรัฐ ให้มีการเบิกจ่ายได้เมื่อชุมชนได้รับการยืนยันให้ใช้ที่ดินจากเจ้าของที่ดิน เช่น ยินยอมให้ใช้ประโยชน์ ยินยอมให้เช่า หรือดำเนินการซื้อที่ดินเรียบร้อยแล้ว เป็นต้น

ลำดับ	รหัสโครงการ	รายชื่อชุมชน	จังหวัด	ครั้วเรือน	งบประมาณอนุมัติ	รูปแบบ
1	PT187168-01082	ชุมชนทุ่งสว่างตะวันออก โชน 2	อุดรธานี	17	2,345,000	ร้อยละที่ดินใหม่
2	PT187168-00013	โครงการสร้างความมั่นคงที่อยู่อาศัยของชุมชนในพื้นที่ดินการรถไฟแห่งประเทศไทย	กรุงเทพฯ	-	4,000,000	
3	PT187168-00012	โครงการสนับสนุนงานออกแบบและก่อสร้าง พื้นที่รถไฟเครือข่ายสลัม 4 ภาค	กรุงเทพฯ	-	2,000,000	
4	PT187168-03411	ชุมชนตลาดบ่อบัว	ฉะเชิงเทรา	90	12,307,500	ร้อยละที่ดินเดิม
5	PT187168-01350	โครงการบ้านมั่นคงเครือข่ายริมรางรถไฟเมืองย่าโม	นครราชสีมา	72	5,040,000	ร้อยละที่ดินใหม่
6	PT187168-03410	ชุมชนรอบเมือง 1 โชน 2	ขอนแก่น	44	5,262,778	ร้อยละที่ดินเดิม
7	PT187168-03095	ชุมชนพระราม 6 (กัลยาณมิตร)	กรุงเทพฯ	183	12,810,000	ร้อยละที่ดินเดิม
8	PT187168-03407	ชุมชนบางเป้า	ตรัง	36	4,923,000	ร้อยละที่ดินใหม่
9	PT187168-03408	ชุมชนป่าขี้ทราย	ตรัง	47	6,427,250	ร้อยละที่ดินใหม่
10	PT187168-03441	ชุมชนป้อมหก	สงขลา	62	8,478,500	ร้อยละที่ดินใหม่
11	PT187168-03406	ชุมชนเขารูปช้างบ้านบางดาน โชน 5-6	สงขลา	26	3,482,691	ร้อยละที่ดินใหม่
12	PT187168-03467	ชุมชนควนดินแดง	ตรัง	36	4,919,115	ร้อยละที่ดินเดิม
13	PT187168-03447	ชุมชนคลองหะ แปลง 1	สงขลา	20	2,750,000	ร้อยละที่ดินเดิม
14	PT187168-03448	ชุมชนคลองหะ แปลง 3	สงขลา	55	7,199,768	ร้อยละที่ดินใหม่
15	PT187168-03449	ชุมชนจันทร์นิเวศน์	สงขลา	41	5,570,998	ร้อยละที่ดินใหม่
16	PT187168-03476	ชุมชนปลักกริม	สงขลา	13	1,805,000	ร้อยละที่ดินเดิม
17	PT187168-03446	ชุมชนจันทร์วิโรจน์	สงขลา	48	6,532,731	ร้อยละที่ดินเดิม
18	PT187168-03477	ชุมชนหลบมูม แปลง 1	สงขลา	16	2,210,000	ร้อยละที่ดินเดิม
19	PT187168-03536	ชุมชนหลบมูม แปลง 2	สงขลา	36	4,896,775	ร้อยละที่ดินเดิม
20	PT187168-03478	ชุมชนหลบมูม แปลง 3	สงขลา	12	1,664,000	ร้อยละที่ดินเดิม
21	PT187168-03450	ชุมชนคลองเปล 4	สงขลา	14	1,940,000	ร้อยละที่ดินใหม่
22	PT187168-03402	ชุมชนเวียงสระใหม่	สุราษฎร์ธานี	45	6,153,750	ร้อยละที่ดินใหม่
23	PT187168-03397	ชุมชนบ่อนวัวเก่า	สงขลา	213	29,127,750	ร้อยละที่ดินเดิม
24	PT187168-03403	ชุมชนประธานศรีวิวัฒน์	สงขลา	136	18,598,000	ร้อยละที่ดินใหม่
25	PT187168-03479	ชุมชนพะไล แปลง 2	นครราชสีมา	29	3,965,750	ร้อยละที่ดินใหม่
26	PT187168-03480	ชุมชนพัฒนาเทพารักษ์	ขอนแก่น	73	9,951,875	ร้อยละที่ดินเดิม

ลำดับ	รหัสโครงการ	รายชื่อชุมชน	จังหวัด	ครัวเรือน	งบประมาณอนุมัติ	รูปแบบ
		(หลังพาร์ม) แปลง 1				
27	PT187168-03499	ชุมชนทุ่งสว่างตะวันออก โซน 3	อุดรธานี	44	6,017,000	รื้อย้ายไปที่ดินใหม่
28	PT187168-03530	ชุมชนเทพารักษ์ 1	ขอนแก่น	105	13,581,097	รื้อปรับในที่เดิม
29	PT187168-03531	ชุมชนเทพารักษ์ 2 โซน 2	ขอนแก่น	33	4,512,750	รื้อปรับในที่เดิม
30	PT187168-03401	ชุมชนเทพารักษ์ 4 โซน 1	ขอนแก่น	46	6,290,500	รื้อปรับในที่เดิม
31	PT187168-03404	ชุมชนหนองไผ่พัฒนา (ตอนบน)	ขอนแก่น	83	11,264,366	รื้อปรับในที่เดิม
32	PT187168-03400	ชุมชนหลังศูนย์พัฒนาที่ดิน โซน 2	ขอนแก่น	53	7,247,750	รื้อปรับในที่เดิม
33	PT187168-03398	ชุมชนหัวนา	ศรีสะเกษ	49	6,700,750	รื้อปรับในที่เดิม
34	PT187168-03396	ชุมชนพันท้าน้อย	ศรีสะเกษ	43	5,880,250	รื้อปรับในที่เดิม
35	PT187168-03399	ชุมชนสุริยมณี	อยุธยา	33	4,512,750	รื้อย้ายไปที่ดินใหม่
36	PT187168-03528	ชุมชนโรงรูป	ราชบุรี	16	1,610,000	รื้อปรับในที่เดิม
37	PT187168-03534	ชุมชนรถไฟบางซื่อ - กม.11	กรุงเทพฯ	149	20,375,750	รื้อย้ายไปที่ดินใหม่
38	PT187168-03543	ศูนย์คนไร้บ้านสุวิทย์ (วัดหนู)	กรุงเทพฯ	80	11,780,000	รื้อปรับในที่เดิม
39	PT187168-03489	โครงการสนับสนุนการขับเคลื่อนงานเครือข่ายองค์กรชุมชนเมืองที่อาศัยในที่ดินการรถไฟฯ	กรุงเทพฯ	-	4,000,000	

ผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการปี 2568 มีเงินสนับสนุนองค์กรชุมชนคงเหลือรอเบิกจ่ายก
มาจาก ปี 2568 จำนวน 175,871,191.50 บาท (หนึ่งร้อยเจ็ดสิบห้าล้านแปดแสนเจ็ดหมื่นหนึ่งพันหนึ่งร้อย
เก้าสิบเอ็ดบาทห้าสิบสตางค์) **เบิกจ่ายงบประมาณ 23,067,528 บาท (คิดเป็นร้อยละ 13.12 ของงบอนุมัติ)**
คืนงบประมาณ 11,780,000 บาท (คิดเป็นร้อยละ 69.69 ของงบคงเหลือ) คงเหลือรอเบิกจ่าย
141,023,663.50 บาท

ภาค	คงเหลือยกมาปี 2569	คืนงบประมาณ	เบิกจ่าย	คงเหลือรอเบิก	ร้อยละ เบิกจ่าย
กทม./ตะวันออก	39,450,085.00	11,780,000.00	3,627,763.00	24,042,322.00	9.20
กลาง/ตะวันตก	-	-	-	-	-
ตะวันออกเฉียงเหนือ	61,384,619.00	-	14,075,768.00	47,308,851.00	22.93
ใต้	73,836,487.50	-	4,163,997.00	69,672,490.50	5.64
เหนือ	-	-	-	-	-
ส่วนกลาง	1,200,000.00	-	1,200,000.00	-	100.00
รวม	175,871,191.50	11,780,000.00	23,067,528.00	141,023,663.50	13.12

ผลการบันทึกข้อมูลระบบฐานข้อมูลโปรแกรม CODI-PM กลุ่มโครงการปี 2568

จากการตรวจทานข้อมูล ปีงบประมาณ 2568 ในภาพรวมการบันทึกข้อมูลในฐานระบบซึ่ง
ประกอบด้วย ข้อมูลโครงการ ข้อมูลที่ตั้ง และการแนบไฟล์เอกสาร **จากจำนวนโครงการทั้งหมด 39 โครงการ**
พบว่ามีโครงการบันทึกข้อมูลครบถ้วน จำนวน 39 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนโครงการที่
อนุมัติ ซึ่งข้อมูลที่ได้รับการบันทึกในระบบจะนำไปสู่การตรวจสอบของหน่วยงานภายในและภายนอกองค์กร
และการประมวลผลข้อมูลภาพรวมโครงการ

ภาค	จำนวนโครงการอนุมัติ	จำนวนโครงการที่บันทึก	สถานะการบันทึกข้อมูล						เอกสารแนบ					
			ข้อมูลโครงการ	ข้อมูลองค์กร	กิจกรรม	มติคณะอื่นๆ	MOU	แผนการเบิกจ่าย	MOU	แบบแสดงผลการอนุมัติ	สำเนาบัญชี	เอกสารเบิกจ่ายงวดที่ 1	เอกสารเบิกจ่ายงวดที่ 2	เอกสารต่างๆ
กทม./ตะวันออก	6	6	6	6	6	6	6	6	5	5	5	5	-	-
กลาง/ตะวันตก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ตะวันออกเฉียงเหนือ	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	-	-
ใต้	17	17	17	17	17	17	17	17	15	15	15	15	-	-
เหนือ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ส่วนกลาง	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	-
รวมทั้งสิ้น (โครงการ)	39	39	39	39	39	39	39	39	33	33	33	33	2	-
ร้อยละ	100	100	100	100	100	100	100	100	84.61	84.61	84.61	84.61	5.13	-

ระยะเวลาการบริหารโครงการ กลุ่มโครงการปี 2568

ระยะเวลาในกระบวนการบริหารโครงการ จากการบริหารโครงการที่ผ่านมา และได้มีการทบทวนและพัฒนากระบวนการบริหารโครงการในทุกขั้นตอน เพื่อยกระดับการดำเนินงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกันและเป็นการประกันคุณภาพการดำเนินงานขององค์กรในการสนับสนุนองค์กรชุมชนและภาคีพัฒนาที่ได้รับการสนับสนุนโครงการและงบประมาณจากสถาบันฯ โดยในปีงบประมาณ 2568 ได้กำหนดมาตรฐานระยะเวลาในการบริหารโครงการนับตั้งแต่ได้รับความเห็นชอบโครงการและงบประมาณ ผู้อำนวยการสถาบันฯ ลงนามอนุมัติจนกระทั่งเบิกจ่ายงบประมาณงวดแรกใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานไม่เกิน 180 วัน การบริหารโครงการปีงบประมาณ 2568 จำนวน 39 โครงการ พบว่า โครงการที่ใช้ระยะเวลาตามเกณฑ์จำนวน 28 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 71.79 ของโครงการทั้งหมด และโครงการที่ใช้ระยะเวลาไม่เป็นไปตามเกณฑ์จำนวน 11 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 28.21

ปัญหา/ อุปสรรคการดำเนินงาน กลุ่มโครงการปี 2568

1. เนื่องจากสำนักงานสหกรณ์ในแต่ละจังหวัดมีการส่งเสริมให้เกิดการจัดตั้งสหกรณ์เพียง 1 แห่งในระดับเมือง และครอบคลุมการดูแลหลายชุมชนในเมือง ส่งผลให้ต้องสร้างความเข้าใจและดำเนินการขั้นตอนในหลายชุมชนในเมืองพร้อม ๆ กัน
2. การรับมอบพื้นที่ที่ดินกับการรถไฟแห่งประเทศไทย มีความล่าช้า เนื่องจากการรถไฟแห่งประเทศไทยมีหลายส่วนงานที่เกี่ยวข้องในการส่งมอบพื้นที่ร่วมกัน ส่งผลให้การจัดทำสัญญาเช่าที่ดินล่าช้า และไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่ตกลง
3. เนื่องจากชุมชนอาศัยอยู่บนที่ดินการรถไฟฯ มาเป็นระยะนาน เมื่อการรถไฟฯ ไม่ได้ดำเนินการขับไล่ในช่วงที่ผ่านมา และเปิดเผยข้อมูล แผนงาน กรอบระยะเวลาการก่อสร้างระบบรางที่ชัดเจน จึงส่งผลให้ชุมชนขาดความเชื่อมั่นในการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาคืออยู่อาศัย
4. องค์กรผู้เสนอโครงการยังมีความล่าช้าในการทำเอกสารเบิกจ่ายงบประมาณงวดที่ 1 (ภายในระยะเวลา 6 เดือนหลังจากมีการอนุมัติโครงการ)

รายงานสรุปผลการอนุมัติกลุ่มปีงบประมาณ 2569

ปีงบประมาณ 2569 สถาบันได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลตามโครงการ จำนวน 2,300 ครั้วเรือน ผลการอนุมัติโครงการและงบประมาณรวม 71 โครงการ 2,364 ครั้วเรือน งบประมาณ 326,221,686 (สามร้อยยี่สิบหกล้านสองแสนสองหมื่นหนึ่งพันหกร้อยแปดสิบหกบาทถ้วน) คิดเป็นร้อยละ 102.78 (เปรียบเทียบจากเป้าหมายประจำปี)

จำนวนโครงการและงบประมาณที่มีการอนุมัติ เป้าหมายในการทำงานปี 2569 โดยมีเป้าหมายดำเนินการ 2,300 ครั้วเรือน ทั่วประเทศ สามารถอนุมัติ 71 โครงการ 2,364 ครั้วเรือน วงเงิน 326.2216 ล้านบาท จำแนกรายภาคได้ดังนี้

สรุปผลการอนุมัติโครงการบ้านมั่นคง เปรียบเทียบกับเป้าหมายผลลัพธ์ ปี 2569

ภาค	ผลการอนุมัติตามมติคณะอนุกรรมการฯ				งบพัฒนากระบวนเมือง		รวมอนุมัติทั้งสิ้น
	โครงการ	จังหวัด	ครั้วเรือน	จำนวนเงิน	โครงการ	จำนวนเงิน	
กทม./ตะวันออก	17	1	1,368	186,719,052	-	-	186,719,052
กลาง/ตะวันตก	3	3	31	4,747,954	-	-	4,747,954
ตะวันออกเฉียงเหนือ	15	3	342	32,078,593	-	-	32,078,593
ใต้	28	4	623	69,076,087	-	-	69,076,087
เหนือ	-	-	-	-	-	-	-
ส่วนกลาง	-	-	-	-	8	33,600,000	33,600,000
รวม	63	11	2,364	292,621,686	8	33,600,000	326,221,686

ผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการปี 2569 งบประมาณอนุมัติรวม 326,221,686 เบิกจ่ายงบประมาณ 31,810,926 บาท (คิดเป็นร้อยละ 9.75 ของงบอนุมัติ) คงเหลือรอเบิกจ่าย 294,410,760 บาท

ภาค	กลุ่มปี 2569	คินงบ	เบิกจ่าย	คงเหลือรอเบิก	ร้อยละ เบิกจ่าย
กทม./ตะวันออก	186,719,052.00	-	7,630,000.00	179,089,052.00	4.09
กลาง/ตะวันตก	4,747,954.00	-	1,110,000.00	3,637,954.00	23.38
ตะวันออกเฉียงเหนือ	32,078,593.00	-	13,530,958.00	18,547,635.00	42.18
ใต้	69,076,087.00	-	3,469,968.00	65,606,119.00	5.02
เหนือ	-	-	-	-	-
สำนักพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมราง	33,600,000.00	-	6,070,000.00	27,530,000.00	18.07
รวมงบประมาณ	326,221,686.00	-	31,810,926.00	294,410,760.00	9.75

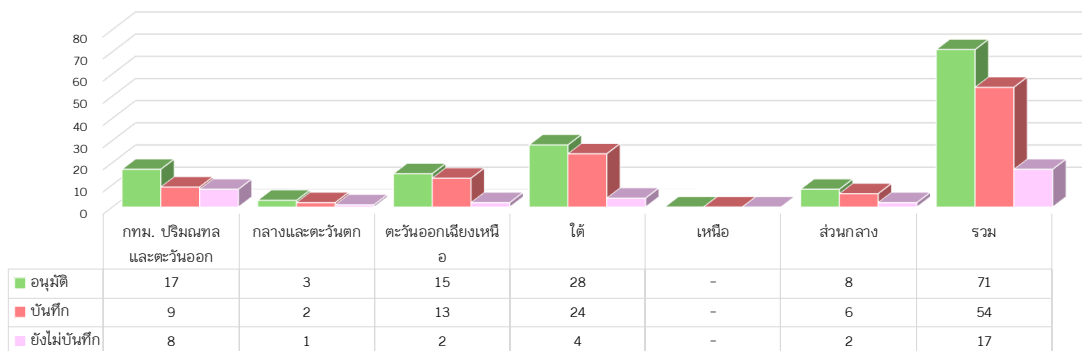
รายงานผลการบันทึกข้อมูลระบบฐานข้อมูลโปรแกรม Codi-PM กลุ่มโครงการอนุมัติ ปี 2569

จากการตรวจทานข้อมูลสนับสนุนโครงการบ้านมั่นคง ปีงบประมาณ 2569 ในภาพรวมการบันทึกข้อมูลในฐานระบบซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลโครงการ ข้อมูลที่ตั้ง และการแนบไฟล์เอกสาร จากจำนวนโครงการทั้งหมด 71 โครงการ พบว่ามีการบันทึกข้อมูลจำนวน 54 โครงการ อยู่ระหว่างการบันทึกข้อมูลจำนวน 17 โครงการ ซึ่งข้อมูลที่ได้รับการบันทึกในระบบจะนำไปสู่การตรวจสอบของหน่วยงานภายในและภายนอกองค์กร และการประมวลผลข้อมูลภาพรวมโครงการ

ข้อค้นพบการตรวจเช็ครายละเอียดการบันทึกข้อมูลโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัย ปี 2569 ในระบบ PMS

ภาค	อนุมัติ	บันทึก	ยังไม่บันทึก
กทม. ปริมณฑลและตะวันออก	17	9	8
กลางและตะวันตก	3	2	1
ตะวันออกเฉียงเหนือ	15	13	2
ใต้	28	24	4
เหนือ	-	-	-
ส่วนกลาง	8	6	2
รวม	71	54	17

เงื่อนไขการเบิกจ่ายงบประมาณกำหนดให้มีการเบิกจ่ายงบประมาณงวดแรก ภายใน 6 เดือน นับจากวันที่ผู้อำนวยการอนุมัติโครงการ

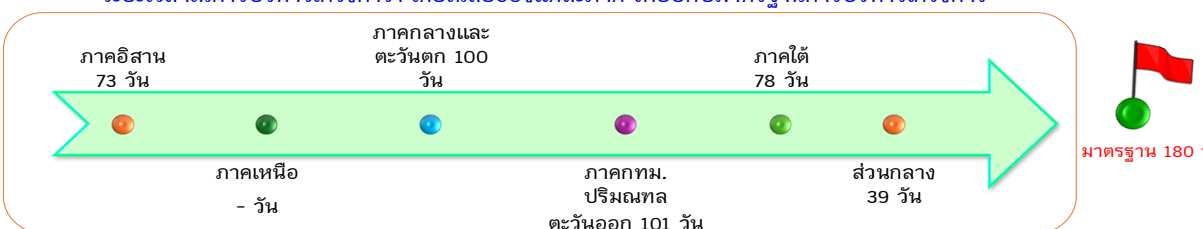
ระยะเวลาการบริหารโครงการ กลุ่มโครงการอนุมัติ ปี 2569

ระยะเวลาในกระบวนการบริหารโครงการ จากการบริหารโครงการที่ผ่านมา และได้มีการทบทวนและพัฒนากระบวนการบริหารโครงการในทุกขั้นตอน เพื่อยกระดับการดำเนินงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และเป็นการประกันคุณภาพการดำเนินงานขององค์กรในการสนับสนุนองค์กรชุมชนและภาคีพัฒนาที่ได้รับการสนับสนุนโครงการและงบประมาณจากสถาบันฯ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ได้กำหนดมาตรฐานระยะเวลาในการบริหารโครงการนับตั้งแต่ได้รับความเห็นชอบโครงการและงบประมาณ ผู้อำนวยการสถาบันฯ ลงนามอนุมัติ จนกระทั่งเบิกจ่ายงบประมาณงวดแรกใช้ระยะเวลา ในการดำเนินงานไม่เกิน 180 วัน การบริหารโครงการ ปีงบประมาณ 2569 จำนวน 71 โครงการ พบว่า อยู่ตามเกณฑ์จำนวน 71 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 100 ของโครงการทั้งหมด ใช้ระยะเวลาโดยเฉลี่ย 79 วัน

สรุประยะเวลาการบริหารโครงการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

ภาค	จำนวนโครงการ	เบิกจ่าย			ยังไม่เบิกจ่าย			จำนวนวันเฉลี่ย
		จำนวนโครงการ	วันเฉลี่ย	ร้อยละของจน.โครงการ	จำนวนโครงการ	วันเฉลี่ย	ร้อยละของจน.โครงการ	
กทม. ปริมณฑลและตะวันออก	17	2	78 วัน	11.76	15	105 วัน	88.24	101 วัน
กลางและตะวันตก	3	2	119 วัน	66.66	1	64 วัน	33.34	100 วัน
ตะวันออกเฉียงเหนือ	15	3	80 วัน	20.00	12	72 วัน	80.00	73 วัน
ใต้	28	1	90 วัน	3.57	27	78 วัน	96.43	78 วัน
เหนือ	-	-	-	-	-	-	-	-
ส่วนกลาง	8	3	45 วัน	37.50	5	35 วัน	62.50	39 วัน
รวม	71	11	78 วัน	15.49	60	79 วัน	84.51	79 วัน

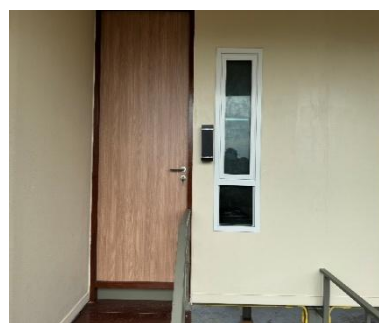
ระยะเวลาในการบริหารโครงการฯ โดยเฉลี่ยของแต่ละภาค เทียบกับมาตรฐานการบริหารโครงการ

การวิเคราะห์เปรียบเทียบเป้าหมายผลลัพธ์ตามงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน งบประมาณ พ.ศ. 2569 (เฉพาะโครงการที่ได้รับงบจัดสรรในปี พ.ศ. 2569)

ตามเป้าหมายที่สำนักได้ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เป้าหมาย 2,300 ครัวเรือน ผลการอนุมัติโครงการและงบประมาณรวม 71 โครงการ 2,364 ครัวเรือน งบประมาณ 326,221,686 (สามร้อยยี่สิบหก ล้านสองแสนสองหมื่นหนึ่งพันหกร้อยแปดสิบหกบาทถ้วน) คิดเป็นร้อยละ 102.78 (เปรียบเทียบจากเป้าหมายประจำปี) มีความคืบหน้าการก่อสร้างบ้านและระบบสาธารณูปโภคภาพรวมของชุมชนตามแผนงาน ดังนี้

1. กลุ่มออมทรัพย์ชุมชนหลวงพ่อสุนทรนิมิต จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ชุมชนได้รับการสนับสนุน งบประมาณ จำนวน 33 ครัวเรือน งบประมาณรวม 4,512,750 บาท โดยเบิกจ่ายงบประมาณแล้ว 4,483,875 บาท คิดเป็นร้อยละ 99.36 ผลการดำเนินงาน พบว่า สามารถก่อสร้างบ้านแล้วเสร็จ จำนวน 14 ครัวเรือน

2. สหกรณ์เคหะสถานเครือข่ายบ้านมั่นคงเมืองพะตง จำกัด ชุมชนได้รับการสนับสนุนงบประมาณ จำนวน 136 ครัวเรือน งบประมาณรวม 18,598,000 บาท โดยเบิกจ่ายงบประมาณแล้ว 18,479,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 99.36 ผลการดำเนินงาน พบว่า สามารถก่อสร้างบ้านแล้วเสร็จ จำนวน 38 ครัวเรือน

ด้านการบริหารโครงการ เนื่องด้วยปี 2566 เป็นปีแรกของการอนุมัติสนับสนุนงบประมาณ จึงต้องมีการออกระเบียบ ประกาศหลักเกณฑ์แนวทางการสนับสนุนโครงการและงบประมาณ และคู่มือการบริหารโครงการ เพื่อรองรับการอนุมัติสนับสนุนงบประมาณให้กับชุมชน/องค์กรผู้เสนอโครงการ รวมถึงการบันทึกข้อมูลในระบบโปรแกรมของสถาบันฯ จึงส่งผลให้ขั้นตอนการบริหารโครงการที่ควรจะดำเนินการตามระยะเวลาปกติล่าช้าออกไป

ด้านความพร้อมของพื้นที่ชุมชน/องค์กรชุมชน เนื่องจากชุมชน/องค์กรชุมชน มีการยกระดับจากการกลุ่มออมทรัพย์เป็นสหกรณ์ระหว่างเสนอโครงการ เพื่อนำมาสู่การบริหารสัญญาเช่าที่ดินการรถไฟฯ และบริหารโครงการและงบประมาณโครงการด้วยระบบสหกรณ์ จึงส่งผลให้การสร้างความเข้าใจ การพัฒนาทักษะความสามารถเพื่อให้คณะกรรมการชุมชน/กลุ่มออมทรัพย์ดำเนินการ จำเป็นต้องล่าช้าออกไป ทั้งนี้ปีงบประมาณ 2567 จำนวน 6 โครงการ มีแนวโน้มการดำเนินงานที่ดีขึ้น โดยสำนักพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมรางได้ประสานการทำงานกับกรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักสหกรณ์แต่ละจังหวัด เช่น สงขลา ขอนแก่น กรุงเทพมหานครพื้นที่ 1 , 2 เพื่อประสานให้กลุ่มออมทรัพย์จัดตั้งเป็นสหกรณ์ได้ทันช่วงการเสนอโครงการ รวมถึงการออกแบบงานที่มีการส่งเสริมให้ชุมชน/องค์กรชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบันทึกข้อมูลในระบบโปรแกรมของสถาบันฯ การกำหนดข้อตกลงร่วมในการเสนอโครงการกับชุมชน/องค์กรชุมชนและเครือข่ายชุมชนที่เกี่ยวข้อง จึงส่งผลให้การบริหารโครงการสามารถกำกับให้อยู่ในระยะเวลาได้

ด้านการบริหารงานก่อสร้าง การขออนุญาตก่อสร้างบนที่ดินการรถไฟแห่งประเทศไทย เนื่องจากชุมชนส่วนใหญ่เป็นชุมชนที่ต้องรื้อสร้างใหม่ในที่ดินเดิม/ที่ดินใหม่ของการรถไฟแห่งประเทศไทย เพราะฉะนั้นในแนวปฏิบัติ นอกจากการขออนุญาตก่อสร้างกับท้องถิ่นแล้ว จะต้องได้รับการขออนุญาตกับการรถไฟแห่งประเทศไทย ซึ่งในการดำเนินงานที่ผ่านมา ทางการรถไฟแห่งประเทศไทยได้มีบริษัทเข้ามาบริหารงาน จึงมีความจำเป็นต้องส่งเอกสารการขออนุญาตการก่อสร้างไปยัง บริษัทลูกและการรถไฟแห่งประเทศไทย ทำให้มีความล่าช้าในการทำงานเพิ่มขึ้น

ด้านการบริหารงบประมาณ องค์กรผู้เสนอโครงการมีการบริหารงบประมาณในรูปแบบสหกรณ์ ซึ่งในการวางระบบการบริหารจัดการสหกรณ์/องค์กรผู้เสนอโครงการต้องอาศัยระยะเวลาพอสมควรในการเรียนรู้ทำความเข้าใจ และฝึกปฏิบัติดำเนินการจนกว่าจะมีความพร้อม เนื่องจากการบริหารงบประมาณ 1 สหกรณ์ต้องบริหารหลายชุมชน ส่งผลให้ ต้องสร้างความเข้าใจและดำเนินการขั้นตอนในหลายชุมชนในเมืองพร้อม ๆ กัน

สรุปปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะจากการดำเนินงาน

ปัญหา/อุปสรรคการดำเนินงาน	แนวทางการแก้ไข
1) เนื่องจากชุมชนอาศัยอยู่บนที่ดินการรถไฟฯ มาเป็นระยะเวลานาน เมื่อการรถไฟฯ ไม่ได้ดำเนินการขั้วไลในช่วงที่ผ่านมา และเปิดเผยข้อมูลแผนงาน กรอบระยะเวลาการก่อสร้างระบบรางที่ชัดเจน จึงส่งผลให้ชุมชนขาดความเชื่อมั่นในการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหที่อยู่อาศัยฯ	- พอช. เครือข่ายชุมชนดำเนินการประสานเจ้าหน้าที่การรถไฟฯ ลงพื้นที่ร่วมในระดับภูมิภาค / จังหวัด / ท้องถิ่น เพื่อชี้แจงและให้ข้อมูลการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหที่อยู่อาศัยฯ
2) การทำสัญญาเช่าที่ดินการรถไฟแห่งประเทศไทย หรือกับบริษัท เอสอาร์ทีเอ แอสเสท จำกัด ล่าช้า ไม่สอดคล้องกับแผนการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหที่อยู่อาศัยฯ ในแต่ละปี เนื่องจากมีการถ่ายโอนภารกิจงานด้านการบริหารสัญญา ระหว่างการรถไฟแห่งประเทศไทย กับบริษัท เอสอาร์ทีเอ แอสเสท จำกัด	- พอช. จัดทำสรุปผลการดำเนินงานเรื่องการทำสัญญาเช่าที่ดินการรถไฟแห่งประเทศไทย รายงานต่อผู้เกี่ยวข้องให้รับทราบเป็นประจำทุกเดือน - อาศัยกลไกคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงานแก้ไขปัญหที่อยู่อาศัยฯ ในที่ดินของการรถไฟแห่งประเทศไทย เพื่อติดตามความคืบหน้าการสัญญาเช่าที่ดินการรถไฟฯ ให้แก่ชุมชน
3) การขออนุญาตก่อสร้างเพื่อปลูกสร้างอาคาร หรือพัฒนาระบบสาธารณูปโภคบนที่ดินการรถไฟแห่งประเทศไทย ล่าช้า ไม่สอดคล้องกับแผนงานโครงการแก้ไขปัญหที่อยู่อาศัยฯ ที่ต้องดำเนินการภายในระยะเวลา 2 ปี ต่อโครงการ	- พอช. เป็นกลไกกลางช่วยประสานการขออนุญาตก่อสร้างเพื่อปลูกสร้างอาคาร หรือพัฒนาระบบสาธารณูปโภคไปยังการรถไฟแห่งประเทศไทย กับบริษัท เอสอาร์ทีเอ แอสเสท จำกัด เพื่อให้เกิดการรับรู้ และพิจารณาอนุญาตก่อสร้างให้รวดเร็วขึ้น
4) ระยะเวลาการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่สอดคล้องกับแผนงานของชุมชน อาทิ การขออนุญาตเช่าที่ดิน การกำหนดขอบเขตที่ดิน การส่งมอบพื้นที่ ไม่สอดคล้องกับแผนงานและการก่อสร้างบ้าน	- พอช. ได้จัดทำไทม์ไลน์ เพื่อเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการเร่งรัดขั้นตอนการดำเนินงานและกระชับเวลา ให้เป็นไปตามกรอบระยะเวลา และงบประมาณ

5. ภาคผนวก

กิจกรรมสำคัญ

เมื่อวันที่ 17 เม.ย. 69 นายนิกร โสมกลาง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (รมว.พม.) พร้อมคณะผู้บริหาร พม., รองผู้ว่าฯ นครราชสีมา และ ผอ.พอช. ลงพื้นที่สหกรณ์เครือข่ายริมรางเมืองย่าโม (ชุมชนพะไล) จ.นครราชสีมา เพื่อติดตามการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเป้าหมายทุกช่วงวัย พร้อมดำเนินกิจกรรมสำคัญ ดังนี้

- ส่งมอบสัญญาเช่าที่ดิน รพท.: ขนาด 2,198 ตร.ม. (ระยะเวลา 3 ปี)
- สนับสนุนงบแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย (พอช.): มอบงบ 3,960,750 บาท แก่สหกรณ์ฯ รองรับ 29 ครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง
- ช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง (พก. และ พม.): มอบเงินอุดหนุนครอบครัวอุปการะคนพิการ อุปกรณ์ช่วยเหลือ (วอล์กเกอร์) และพัดลม
- เปิดอาคารสวัสดิการ: ร่วมเปิดป้าย "อาคารจามจุรี" บ้านสวัสดิการราคาถูก
- รับฟังภาคประชาชน: รับฟังผลการดำเนินงานและข้อเรียกร้องด้านที่อยู่อาศัยจากเครือข่ายองค์กรชุมชน

เมื่อวันที่ 29 เม.ย. 69 นายพิพัฒน์ รัชกิจประการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม พร้อมคณะผู้บริหารคมนาคม, รพท., พอช. และผู้แทนภาคประชาชนกว่า 120 คน ร่วมประชุมรับฟังแนวทางการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยในที่ดินการรถไฟแห่งประเทศไทย (รพท.) โดยมีมติสำคัญ ดังนี้

- เดินหน้าตั้งคณะกรรมการกำกับติดตามฯ: เพื่อแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย 300 ชุมชน (27,084 ครัวเรือนทั่วประเทศ) พร้อมเพิ่มผู้แทนภาคประชาชนเป็น "ผู้ช่วยเลขานุการ" สร้างการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง
- เร่งแก้ปัญหาพื้นที่เปราะบาง จ.สงขลา: เตรียมหารือเฉพาะเคสเพื่อวางโครงสร้างที่อยู่อาศัยและระบบระบายน้ำ รองรับภัยพิบัติธรรมชาติ
- รับข้อเสนอเชิงนโยบาย: รับพิจารณา "ร่าง พ.ร.บ. การพัฒนาพื้นที่ย่านสถานีรถไฟ 177 แห่งทั่วประเทศ" เพื่อขับเคลื่อนการทำงานร่วมกันต่อไป

เมื่อวันที่ 18 ก.ค. 69 นายชินนทร์ รุ่งธนเกียรติ ที่ปรึกษา รมว.พม. (นายนิกร โสมกลาง) นำทีม พอช. และท้องถิ่น ลงพื้นที่ 4 ชุมชนริมราง (สองข้างทางรถไฟ, หลังจวนผู้ว่า, เบญจรงค์ และราชินิกุล) เพื่อรับฟังปัญหาและวางแผนช่วยเหลือกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนาระบบราง สำหรับเป้าหมายปี 2570 เตรียมผลักดันงบประมาณปี 2570 เพื่อช่วยเหลือผู้เดือดร้อนรวม 229 ครัวเรือน ให้มีที่อยู่อาศัยใหม่ที่มีมั่นคง

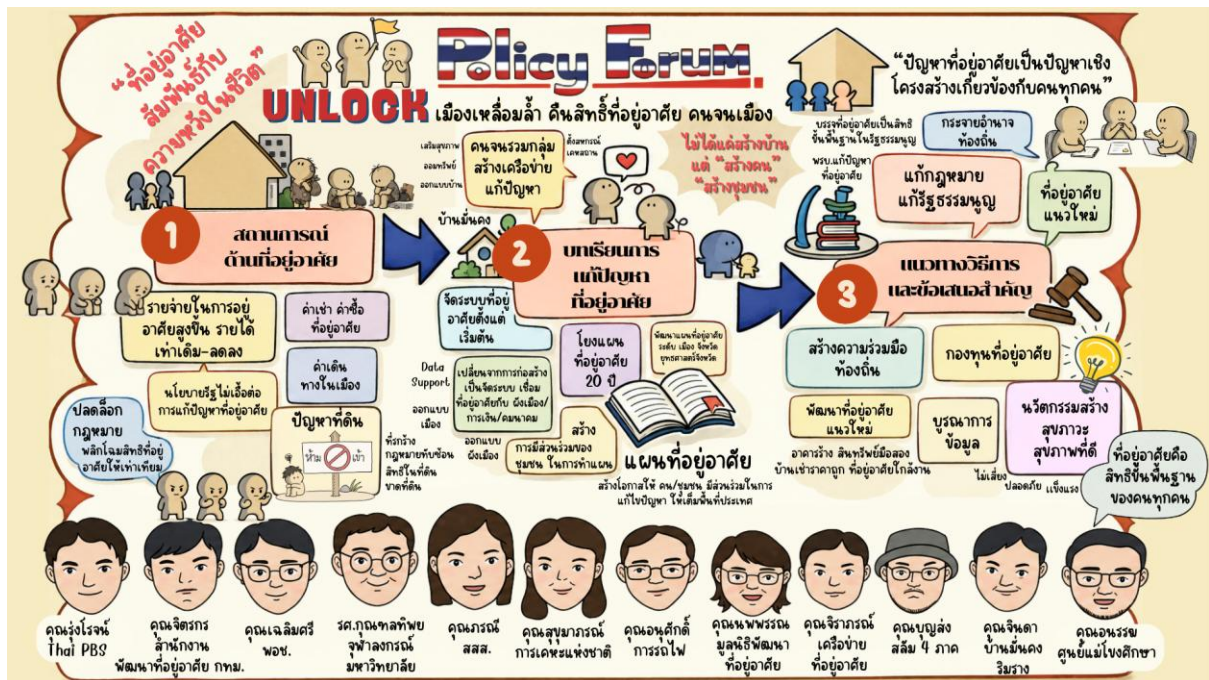
หลังจากนั้นนำทีมคนรุ่นใหม่พรรคเพื่อไทย YPP ลงพื้นที่ถอดบทเรียน ‘พะไลโมเดล’: ขยายผลความสำเร็จจากเฟสแรกที่ย้าย 166 ครัวเรือน ไปยังที่ดิน รพท. แปลงใหม่ ทต.หัวทะเล (ห่างจากจุดเดิมเพียง 5 กม.) ซึ่งช่วยให้ชาวบ้านยังคงประกอบอาชีพและดำรงวิถีชีวิตเดิมได้

เมื่อวันที่ 18 ส.ค. 69 คณะกรรมการการพัฒนาการเมืองฯ วุฒิสภา ร่วมกับ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) และภาคีเครือข่าย จัดสัมมนา “Unlock เมืองเหลื่อมล้ำ พลิกนโยบาย คืนสิทธิ์ที่อยู่อาศัยให้คนจนเมือง” ณ สำนักงาน พอช. โดยมีผู้แทนหน่วยงานและเครือข่ายชุมชนเข้าร่วมกว่า 250 คน เพื่อหาแนวทางแก้ไขวิกฤตความเหลื่อมล้ำด้านที่อยู่อาศัยของกลุ่มเปราะบาง ซึ่งสถานการณ์ความเหลื่อมล้ำและปัญหาที่อยู่อาศัย พบว่า ประเทศไทยมีครัวเรือนไร้ความมั่นคงในที่อยู่อาศัยสูงถึง 6-7 ล้านครัวเรือน โดยจากการสำรวจชุมชนผู้มีรายได้น้อย 6,450 ชุมชน (1,651,689 ครัวเรือน) พบผู้เดือดร้อน 791,647 ครัวเรือน (47.93%) ซึ่ง กทม. มีผู้เดือดร้อนสูงสุดถึง 235,999 ครัวเรือน มีความเสี่ยงถูกไล่รื้อถึงกว่า 103 ชุมชน (10,299 ครัวเรือน) ซึ่งสถานการณ์ปัญหาดังกล่าวยังไม่สามารถแก้ไขได้ เนื่องจากราคาที่ดินพุ่งสูงเกินกว่ารายได้ประชากรถึง 21 เท่า จากการมองพื้นที่เมืองเป็นสินค้าเพื่อทำกำไร , สถาบันการเงินปฏิเสธการให้สินเชื่อบ้านแก่ผู้มีรายได้น้อย ไม่มีเงินเดือนแน่นอน

ภายในงานได้มีการนำเสนอแนวคิดการยกระดับคุณภาพชีวิตและที่อยู่อาศัยเปลี่ยนจากการสงเคราะห์สู่สิทธิขั้นพื้นฐาน ต้องเปลี่ยนมุมมองจากการช่วยเหลือ/สงเคราะห์เฉพาะหน้า มาเป็นการรับรอง "สิทธิในที่อยู่อาศัย" ให้เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานทางสังคมและสิทธิมนุษยชน , ที่อยู่อาศัยคือการลงทุน การลงทุนด้านที่อยู่อาศัยไม่ใช่ภาระงบประมาณ แต่เป็นการลงทุนที่สร้างผลตอบแทนทางเศรษฐกิจและทุนชุมชนกลับคืนมาได้ 6-8 เท่า และการสนับสนุนให้ชุมชนเป็นตัวตั้ง (การพัฒนาโดยคนจน) ส่งเสริมให้ชุมชนรวมตัวออมทรัพย์ จัดการตนเอง และทำหน้าที่เป็นภาคีร่วมกับภาครัฐและท้องถิ่น พร้อมรวบรวมข้อเสนอเชิงนโยบายและแนวทางขับเคลื่อน (จาก 4 กลุ่มย่อย)

เมื่อวันที่ 10 พ.ย. 68 เวลา 09.00 น. นายจิรวัตร มณีโชติ รองผู้ว่าฯ สงขลา ร่วมกับ พอช. พมจ.สงขลา และเครือข่ายภาคประชาชน **พิริยกลาเอนก "ชุมชนประธานศิริวัฒน์"** ซึ่งชุมชนเดิมอยู่อาศัยบนที่ดิน รพท. แต่ถูกยกเลิกสัญญาเช่าเพื่อใช้พื้นที่ไปพัฒนาระบบรถไฟฟ้าและเว้นระยะปลอดภัย ชุมชนจึงรวมตัวจัดตั้งสหกรณ์เพื่อแก้ปัญหาที่อยู่อาศัย โดยจัดซื้อที่ดินเอกชนเนื้อที่กว่า 21 ไร่ รองรับ 136 ครั้วเรือน โดยได้รับงบอุดหนุนจากพอช. 18.59 ล้านบาท และสินเชื่อสหกรณ์สร้างบ้าน (ระยะที่ 1) อีก 13.21 ล้านบาท มีเป้าหมายสร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและยกระดับคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบรางอย่างยั่งยืน

เมื่อวันที่ 25 เม.ย. 69 พิธิยกเสาเอก "ชุมชนชายเขาพัฒนา (ใหม่)" โครงการบ้านมั่นคงสำหรับผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง โดยมี นายทรงกลด สว่างวงศ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง เป็นประธาน นายสาทิพย์ วงศ์หนองเตย ส.ส. เขต 2 อำเภอห้วยยอด, นางสาวเฉลิมศรี ระดากุล รอง ผอ.พอช. พร้อมด้วยหัวหน้าส่วนราชการและเครือข่ายชุมชนเข้าร่วมงาน พร้อมกันนี้ ได้ร่วมแลกเปลี่ยนทิศทางการพัฒนาสิทธิที่อยู่อาศัยชุมชนเมืองเพื่อกำหนดแนวทางการช่วยเหลือและรองรับผู้ได้รับผลกระทบให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

เมื่อวันที่ 20 มี.ค. 69 พิธิยกเสาเอกชุมชนเวียงสระใหม่ ตำบลทุ่งหลวง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อสร้างความมั่นคงในการอยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง โดยเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนที่ได้รับผลกระทบมีโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณสุขปลอดภัย สิ่งแวดล้อมที่ดี มีรูปแบบการพัฒนาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกมิติ เพื่อให้การดำเนินการบรรลุเป้าหมายตามภารกิจและเกิดการแก้ไขปัญหาย่างเป็นรูปธรรม ที่แปลงที่ดินใหม่ชุมชนเวียงสระใหม่ จำนวน 45 ครัวเรือน (นาร่อง)

เมื่อวันที่ 26 มี.ค. 69 พิธิยกเสาเอกเพื่อสร้างที่อยู่อาศัยแห่งใหม่ ชุมชนสุริยมณี จ.พระนครศรีอยุธยา โดยมีผู้บริหารเทศบาลเมืองอยุธยา คณะสงฆ์วัดประดู่ทรงธรรม นายสยาม นนท์คำจันทร์ ผู้ช่วย ผอ.พอช. บริษัทผู้ก่อสร้างและเครือข่ายชุมชนริมทางฯ ร่วมยินดี เดิมชุมชนสุริยมณี 33 ครัวเรือน ได้รับผลกระทบจากโครงการรถไฟความเร็วสูง จึงรวมกลุ่มย้ายมาเช่าที่ดินวัดประดู่ทรงธรรม (สัญญา 3 ปี) ซึ่งห่างจากจุดเดิมเพียง 1 กิโลเมตร และรับการสนับสนุนพอช. มอบงบอุดหนุน 4,512,750 บาท และอนุมัติสินเชื่อระยะที่ 1 จำนวน 4,760,000 บาท พร้อมกับประสานความร่วมมือด้านงานก่อสร้าง โดยใช้เทคโนโลยี "ไมโครพรีแคส" (แผ่นคอนกรีตสำเร็จรูปขนาดเล็ก) ช่วยสร้างบ้านไว้ขึ้น 30-50% ทนทาน และลดขยะในพื้นที่

เมื่อวันที่ 23 พ.ย. 68 **ครบรอบ 5 ปี เครือข่ายชุมชนคนเมืองผู้ได้รับผลกระทบรถไฟ (ชมพ.)** นายกฤษฎา สมประสงค์ ผอ.พอช. พร้อมตัวแทน กทม. สส. พรรคการเมือง และเครือข่ายชุมชน ร่วมเปิดป้ายแปลงรองรับชุมชน กม. 11 พร้อมแสดงความยินดีที่ชุมชนได้รับสิทธิเช่าที่ดินใจกลางเมืองและได้รับงบประมาณสนับสนุนกว่า 20 ล้านบาท ในการยกระดับคุณภาพชีวิต กิจกรรมภายในงาน ได้แก่ สรุบทบทเรียนการแก้ปัญหาที่ดิน-ที่อยู่อาศัย ตลอด 5 ปี โดยแกนนำ 11 ชุมชนเครือข่าย ชมพ. และเวทีเสวนา "การพัฒนาเมืองให้เป็นธรรมโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง เน้นย้ำว่าการพัฒนาที่เป็นธรรมต้องทำให้ทุกคนเข้าถึงที่อยู่อาศัย ทรัพยากร และบริการสาธารณะอย่างเท่าเทียม ต้องเร่งลดความเหลื่อมล้ำ และดูแลกลุ่มเปราะบางที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาเมือง และการพัฒนาเมืองไม่ควรมุ่งเน้นแค่ตัวเลขเศรษฐกิจ แต่ต้องสร้างเมืองที่โอบรับคนทุกกลุ่มภายใต้หลักสิทธิมนุษยชน

เมื่อวันที่ 11 ม.ค. 69 **ส่งมอบความสุขวันเด็ก ให้เด็กๆ ชุมชนริมรางรถไฟ จ.สงขลา** ขอขอบคุณผู้ใหญ่ใจดีทุกท่านที่ร่วมสนับสนุนทุนการศึกษาและของขวัญเป็นจำนวนเงิน 5,800 บาท ผู้ปฏิบัติงานสำนักพัฒนาที่อยู่อาศัย ชุมชนริมราง (พอช.) ได้นำเงินดังกล่าวไปจัดซื้อขนม ของเล่น และอุปกรณ์การเรียน พร้อมส่งมอบให้แก่เด็กๆ ในพื้นที่ ชุมชนริมรางรถไฟ จ.สงขลา กว่า 120 คน (ประกอบด้วย ชุมชนป้อมหก, ชุมชนคลองหะ 3, ชุมชนจันทร์นิเวช, ชุมชนทุ่งเสาทำยาง และชุมชนบ่อนไก่ทำยาง) ซึ่งเป็นกลุ่มเด็กที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยเมื่อปลายเดือนพฤศจิกายน 2568 ที่ผ่านมา พร้อมกันนี้ ได้มอบคำขวัญวันเด็ก ประจำปี 2569 โดย คุณสมสุข บุญยะบัญชา ประธานอนุกรรมการ บ้านมั่นคงและการจัดการที่ดิน (อดีต ผอ.พอช. ท่านแรก) “เด็กชุมชนรถไฟ จิตใจแจ่มใส ร่วมสร้างชุมชนใหม่”

